

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU UYARINCA
ANONİM ORTAKLIKLARDA İMTİYAZLI PAY
SAHİPLERİ ÖZEL KURULU**

Yüksek Lisans Tezi

MEHMET BERKAY NİZAMOĞLU

İSTANBUL 2019

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SERMAYE PİYASASI VE TİCARET HUKUKU

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mete Özgür FALCIOĞLU

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU
UYARINCA ANONİM ORTAKLIKLARDA
İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU

Yüksek Lisans Tezi

MEHMET BERKAY NİZAMOĞLU

İSTANBUL 2019

ÖNSÖZ

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK ile, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu açısından birçok değişim yaşanmıştır. 6762 sayılı TTK döneminde doktrinde yer alan tartışmalar ve sorunlar dikkate alınmış ve bunlar giderilmeye çalışılmıştır. Böylelikle, her ne kadar hala eleştirilecek bir takım yönleri bulunsa da, önemli bazı sorunların çözüme kavuştuğu ve uygulama açısından önceki döneme nazaran iyileşmeler yaşandığı kabul edilmelidir.

Konunun seçilmesindeki asıl neden, avukatlık mesleğini icra ederken tanık olunan bir olaydır. İmtiyazlı payların kötüye kullanılarak mağduriyet yaratılmasında sınırların zorlandığı bu olay, anonim ortaklıklarda, imtiyazlı payların korunması kadar, imtiyazlı paylardan korunulmasının da ne denli önemli olduğunu anlama fırsatı vermiştir. Dolayısıyla, bu konuyu seçmemde etkisi olan kişilere de teşekkürü bir borç bilirim (!)

Çalışmamı hazırlarken, bana desteğini ve anlayışını sunan Sayın Hocam Doç. Dr. Mete Özgür Falcıoğlu'na teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca hem kaynak araştırmalarında bana destek olan hem de zorlu hazırlık sürecinde manevi desteğiyle yanımda olan sevgili dostum Av. Ozan Çelik'e de teşekkür ederim.

En büyük teşekkürü ise, hayatımdaki iki önemli kadına sunmak isterim. Sadece bu tez çalışması sürecinde değil, hayatın her anında bana sınırsız manevi desteğini sunan ve her konuda yanımda olan canım annem Nurcan Baran'a ve değerli eşim Beste Nizamoğlu'na sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Bir müsibetten bin hayır çıkması ve çalışmanın Türk Hukuk öğretilerine katkı sağlaması dileğiyle.

İstanbul, Temmuz 2019

Mehmet Berkay NİZAMOĞLU

ÖZET

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU UYARINCA ANONİM ORTAKLIKLARDA İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU

Mehmet Berkay Nizamoğlu

Sermaye Piyasası ve Ticaret Hukuku

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mete Özgür Falcıoğlu

Temmuz 2019, 138 Sayfa

“6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu” konulu yüksek lisans çalışmamızda; konu, sadece 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu açısından değil, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, doktrindeki görüşler ve Yargıtay kararları açısından da değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmamız, genel olarak üç ana bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümün birinci ana başlığı altında; pay kavramına ve pay kavramının türlerine, imtiyazlı payın tanımına, özelliklerine ve benzer kavramlarla kıyasına değinilmiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 478 hükmü uyarınca; kural olarak, imtiyazların paya tanınması zorunlu olduğundan, çalışmamızda öncelikle pay kavramına yer verilerek başlanması uygun görülmüştür. Sonrasında, “imtiyaz” kavramının “müktesep haklar” ve “altın paylar” ile kıyası yapılmıştır.

Birinci bölümün ikinci ana başlığı altında ise; imtiyazlı pay türleri incelenmiştir. “Oy hakkında imtiyaz”, “kâr payında imtiyaz” ve “tasfiye payında imtiyaz” türleri, diğer imtiyaz türlerine nazaran daha detaylı şekilde ele alınmıştır. Bunun sebebi, anılan

imtiyaz türlerinin, uygulamada en çok başvuru alan imtiyaz türleri olmasıdır. Uygulamada hangi amaçlarla imtiyazlara başvurulduğu, imtiyazların sınırları ve uygulamada imtiyazların hangi yöntemlerle tanındığı üzerine değerlendirmelerde bulunulmuştur. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan farklı olarak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanun'unda yer verilen "yönetim kurulunda temsil edilmeye ilişkin imtiyaz" konusuna da "imtiyazlı pay türleri" başlığı altında yer verilmiştir.

İkinci bölümün ilk ana başlığı altında; öncelikle, "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu"nun genel özelliklerine değinilmiştir. Bu başlıkta Kanunun, imtiyazları korumak amacıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu, özel bir koruma sistemi olarak getirdiğinden bahsedilmiştir. Sonrasında ise "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu"nun hukuki niteliğine ve oluşumuna ilişkin olarak doktrinde yer alan tartışmalara değinilmiştir.

İkinci bölümün ikinci ana başlığı altında ise; "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu"nun toplantıya çağırılması ile ilgili usullere yer verilmiştir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağırılması konusu, "yönetim kurulu" ve "imtiyazlı pay sahipleri" açısından ayrı ayrı ele alınmıştır. Sonrasında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı için yapılacak çağırmanın süresine, şekline, içeriğine değinilmiştir. İkinci bölümün üçüncü ana başlığı altında ise; "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu"nun karar alma usulü ele alınmıştır.

Üçüncü bölümün birinci ana başlığı altında; "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı"na, hangi durumlarda ihtiyaç bulunduğu konusu incelenmiştir. Bu doğrultuda, "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı"nın arandığı durumlar, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 454/1 hükmünde belirtildiği şekilde, "imtiyazı ihlal eden esas sözleşme değişiklikleri" ve "yönetim kurulunun sermaye arttırım kararı" olmak üzere ikili bir ayırım yapılmak suretiyle ele alınmıştır. Sonrasında "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu" kararının aranmadığı durumlar ele alınmıştır. Son olarak ise, "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu"nun almış olduğu onama kararlarının hukuki etkisi irdelenmiştir.

Üçüncü bölümün ikinci ana başlığı altında ise; imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararının hükümsüzlüğü konusu ele alınmıştır. Bu başlık altında; “yokluk” ve “butlan” kavramları açıklanmış ve bu kavramların “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu” açısından uygulanabilirliği tartışılmıştır. Ayrıca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 454/7 hükmünde yer alan iptal davası; dava nedeni, talep, davacı, davalı ve dava açma süresi yönünden detaylı bir şekilde incelenmiştir. Son olarak, “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları”na karşı genel hükümlere göre iptal davası açılıp açılmayacağı konusu irdelenmiştir. Bu konu hakkında hem 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, hem de 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde, doktrinde ileri sürülen görüşlere yer verilmiştir. Doktrindeki çoğunluk görüşünün aksine, “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları” aleyhine, genel hükümlere göre iptal davası açılmayacağı dile getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İmtiyaz, Üstün Hak, İmtiyazlı Pay, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu.

ABSTRACT

SPECIAL COMMITTEE OF PRIVILEGED SHAREHOLDERS IN JOINT STOCK COMPANIES IN ACCORDANCE WITH THE TURKISH COMMERCIAL CODE NUMBERED 6102

Mehmet Berkay Nizamoğlu

Capital Market and Commercial Law

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Mete Özgür Falcıoğlu

July 2019, 138 Pages

In our master degree thesis on "Special Committee of Privileged Shareholders in Joint-Stock Companies In Accordance With The Turkish Commercial Code Numbered 6102"; the subject was deemed to have been evaluated not only in terms of Turkish Commercial Code numbered 6102 but also in terms of the Turkish Commercial Code numbered 6762, opinions on the doctrine and decisions of the Supreme Court. Our thesis consists of three sections in general.

Under the first main heading of the first chapter; share concept and types of share concept are discussed as well as the definition of the privileged share, its characteristics and its comparison with similar concepts. As per Article 478 of Turkish Commercial Code numbered 6102; as a rule, due to the fact that the privileges are to be compulsorily recognized in terms of shares, it was deemed necessary to primarily mention about the concept of share and to proceed in this manner in our thesis. After that, the concept of "privilege" is compared with "vested rights" and "golden shares".

Under the second main heading of the first chapter; privileged share types are examined. Types of “privilege about vote”, privilege in dividend” and “privilege in liquidation share” are mentioned in further details in comparison to other privilege types. The reason for this is that the aforementioned privilege types are the most referenced privilege types in practice. In practice, assessments are made regarding for what purpose the privileges are applied, the limits of privileges and with which methods the privileges are recognized in practice. Unlike Turkish Commercial Code numbered 6762, the subject of "privilege in relation to be represented at Board of Directors", which is included in Turkish Commercial Code numbered 6102, is stated under the heading of "privileged share types".

Under the first main heading of the second chapter; general characteristics of “special committee of privileged shareholders” are primarily discussed. Under this heading, the law is mentioned to have brought the “special committee of privileged shareholders” as a special protection system, with the intention of protecting the privileges. After that, the debate on the doctrine of the legal nature and formation of the “special committee of the privileged shareholders” is discussed.

Under the second main heading of the second chapter; invitation of “special committee of privileged shareholders” to the meeting is discussed. The subject on invitation of “special committee of privileged shareholders” is discussed separately in terms of "board of directors" and "privileged shareholders". After that, the duration, form and content of the call to be made for the “special committee meeting of the privileged shareholders” are discussed. Under the third main heading of the second chapter, decision-making procedures of “special committee of privileged shareholders” is examined in detail.

Under the first main heading of the third chapter; in which cases there is requirement for “special committee of privileged shareholders decisions” are examined. In this direction; the situations where “special committee of privileged shareholders decisions” are needed, as prescribed by Article 454/1 of Turkish Commercial Code numbered 6102, are discussed so as to make binary distinctions as “amendments of articles of

association violating the privilege” and “capital increase decision by board of directors”. After that, in which cases there is not requirement for “special committee of privileged shareholders decisions” are discussed. In conclusion, the legal effect of approval decisions taken by “special committee of privileged shareholders” is addressed.

Under the second main heading of the third chapter; the invalidity of “special committee of privileged shareholders decisions” is discussed. Under this heading, the concepts of “absence” and “invalidity” are explained and the applicability of these concepts is discussed in terms of “special committee of privileged shareholders”. In addition, cancellation lawsuit stated in Article 454/4 of Turkish Commercial Code numbered 6102 is examined in details in terms of reason for lawsuit, request, plaintiff, defendant and lawsuit opening period. In conclusion, the subject is discussed regarding whether or not cancellation lawsuit is opened against the “special committee of privileged shareholders decisions” in accordance with general provisions. Opinions, which are put forward in the doctrine, are stated about this subject during period of both Turkish Commercial Code numbered 6102 and Turkish Commercial Code numbered 6762. Contrary to the majority opinion in the doctrine, cancellation lawsuit is mentioned not to have been opened against the “special committee of privileged shareholders decisions” in accordance with general provisions.

Key Words: Privilege, Superior Right, Privileged Share, Special Committee of Privileged Shareholders.

RÉSUMÉ

LE CONSEIL SPÉCIAL DES ACTIONNAIRES PRIVILÉGIÉS DANS SOCIÉTÉS ANONYMES CONFORMÉMENT AU CODE DE COMMERCE TURC NO 6102

Mehmet Berkay Nizamoğlu

Marché Des Capitaux et Droit Commercial

Directeur de Thèse: Professeur Agrégé Mete Özgür Falcıoğlu

Juillet 2019, 138 Pages

Le présent mémoire de maîtrise nommé "Conseil Spécial Des Actionnaires Privilégiés Dans Sociétés Anonymes Conformément au Code De Commerce Turc No 6102" tente à évaluer la situation non seulement à propos de Code de Commerce Turc No 6102, mais aussi en termes du Code de Commerce Turc No 6762, ainsi que les opinions reliées dans la doctrine et les jugements par Cour de cassation. L'étude présente se compose de trois chapitres.

Le premier sous-titre du premier chapitre traite le concept de l'action et les types des actions, ainsi que la définition, les caractéristiques de l'action privilégiée et sa comparaison avec concepts similaires. Conformément à la disposition de l'article 478 sous Code de Commerce Turc No 6102, il est obligatoire d'accorder les privilèges pour l'action ; par conséquent, on a pensé qu'il est convenable de commencer ce mémoire avec le concept d'action. Puis, on compare le concept de "privilège" avec "droit acquis" et "actions privilégiées".

Le deuxième sous-titre du premier chapitre analyse les types des actions privilégiées. On donne une évaluation plus détaillée surtout pour les types de privilèges comme "privilège de vote", "privilèges en dividende" et "privilège de liquidation", car ce sont les types les plus communs en pratique. Puis, on a étudié les objectifs pratiques derrière l'exécution des privilèges, les limites de privilèges et les méthodes par lesquelles les privilèges sont reconnus en pratique. "Le problème de privilège concernant représentation au conseil d'administration", traité dans le Code de commerce turc n° 6102 contrairement au Code de Commerce Turc No 6762, est analysé sous le titre "types d'action privilégiée".

Le premier sous-titre du deuxième chapitre évoque tout d'abord les caractéristiques générales de "conseil spéciale des actionnaires privilégiés". Ce titre explique comment le Code a établi le conseil spécial des actionnaires privilégiés comme un système spécifique de protection afin de préserver les privilèges. Puis, on a mentionné des débats dans la doctrine au sujet de la qualité juridique et la formation de "conseil spécial des actionnaires privilégiés".

Le deuxième sous-titre du deuxième chapitre procure d'information au sujet de convocation pour "conseil spécial des actionnaires privilégiés". La convocation pour conseil spécial des actionnaires privilégiés est traitée d'une manière séparée, quant à "conseil d'administration" et "actionnaires privilégiés". Puis, on a informé concernant le temps, la forme et le contenu de convocation pour le conseil spécial des actionnaires privilégiés. Le troisième sous-titre du deuxième chapitre, on a examiné les procédures reliées de prise de décision pour "conseil spécial des actionnaires privilégiés".

Le premier sous-titre du troisième chapitre analyse les situations où on a besoin d'une "résolution par conseil spécial des actionnaires privilégiés". En conséquence, on s'occupe des situations qui exigent "résolution par conseil spécial des actionnaires privilégiés" sous une division à deux types, à savoir, "amendements sur statuts de la société qui violent la privilège" et "résolution de l'augmentation de capital par conseil d'administration" comme indiqués sous la disposition de l'article 454/1 du Code de Commerce Turc No 6102. Puis, on a montré des situations où on n'exige pas la

"résolution du conseil spécial des actionnaires privilégiés". Finalement, on a examiné l'influence juridique des décisions d'approbation par "conseil spécial des actionnaires privilégiés".

Le deuxième sous-titre du troisième chapitre traite de l'invalidité de la résolution par le conseil spécial des actionnaires privilégiés. Sous ce titre, on clarifie les concepts de "non-existence" et "nullité", et on discute l'applicabilité de ces concepts à propos du "conseil spécial des actionnaires privilégiés". En plus, l'action en nullité dans la disposition de l'art. 454/7 du Code de Commerce Turc No 6102 est analysée d'une manière compréhensive, en ce qui concerne motif d'action, revendication, défendeur, requérant et la période d'engager une poursuite. Finalement, on analyse si on peut procéder une action en nullité contre "résolutions par conseil spécial des actionnaires privilégiés", conformément aux dispositions générales. On a inclus les opinions dans la doctrine pendant les périodes des Codes de Commerce Turc No 6102 et 6762, respectivement. Malgré la plupart des opinions dans la doctrine, on indique qu'il est impossible de procéder une action en nullité contre "les résolutions par conseil spécial des actionnaires privilégiés", conformément aux dispositions générales.

Mots-clefs : Privilège, droit supérieur, action privilégiée, conseil spécial des actionnaires privilégiés.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	xix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY KAVRAMININ TANIMI, ÖZELLİKLERİ VE TÜRLERİ

Ş. 1. İMTİYAZLI PAYIN TANIMI, ÖZELLİKLERİ VE BENZER

KAVRAMLARLAKARŞILAŞTIRILMASI.....	4
I. PAY KAVRAMI.....	4
A. Genel Olarak.....	4
B. Esas Sermayenin Bir Parçası Olarak Pay.....	5
C. Pay Sahipliği Mevkii.....	5
D. Pay Senedi.....	6
E. Pay Türleri.....	6
1. Karşılıkları Açısından Pay.....	6
1.1. Nakdi Pay.....	6
1.2. Ayni Pay.....	7
2. Oy Hakkı Açısından Pay.....	8
2.1. Oy Hakkı Tanıyan Pay.....	8
2.2. Oy Hakkından Yoksun Pay.....	9
2.2.1. Genel Açıklamalar.....	9
2.2.2. 2499 Sayılı SerPK Kanunu Dönemindeki Durum.....	10
2.2.3. 6362 Sayılı SerPK Kanunu Dönemindeki Durum.....	11
2.2.4. 6102 Sayılı TTK Dönemindeki Durum.....	12
3. İtibari Değer Açısından Pay.....	12
II. İMTİYAZLI PAY KAVRAMI.....	13
A. Genel Olarak.....	13
B. İmtiyazlı Payların Kısa Tarihçesi.....	14
III. İMTİYAZLI PAYIN ÖZELLİKLERİ.....	15
A. Kural Olarak Sadece Paya Tanınabilir Olması.....	15

B. İmtiyazların Esas Sözleşmede Belirtilmesi.....	16
C. İmtiyazlı Payların Adi Paylara Göre Üstünlük Sağlaması.....	18
D. Oransallık İlkesinden Sapılarak Uygulanabilmesi.....	20
E. Özel Korumadan Yararlanması.....	21
IV. İMTİYAZ KAVRAMININ BENZER KAVRAMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	21
A. İmtiyaz Kavramı İle Müktesep Hak Karşılaştırması.....	21
1. Müktesep Hak Kavramı.....	21
2. İmtiyazların Müktesep Hak Olup Olmadığı Tartışması.....	23
B. İmtiyaz Kavramı İle Altın Pay Karşılaştırılması.....	24
§. 2. İMTİYAZLI PAY TÜRLERİ	26
I. Oy Hakkında İmtiyaz.....	26
A. Genel Olarak Oy Hakkı.....	26
B. Oy Hakkında İmtiyaz Tanınmasının Nedenleri.....	27
1. Yabancılaşma Tehlikesi.....	27
2. Belirli Pay Sahiplerinin Kontrol Sağlaması.....	28
3. Kamu Yararının Korunması.....	28
4. Azlığın Korunması.....	30
C. Oy Hakkında İmtiyaz Tanınmasının Sınırları.....	30
1. Bir Paya En Çok On Beş Oy Hakkı Tanınabilmesi.....	30
2. Kanun'da Öngörülen İmtiyazın Etkisiz Olduğu Hâller.....	31
II. Kâr Payında İmtiyaz.....	32
A. Genel Olarak Kâr Payı.....	32
B. Kâr Payında İmtiyaz Tanınmasının Nedenleri.....	33
C. Kâr Payında İmtiyaz Tanınmasının Yöntemleri.....	34
1. Kârdan Öncelikle Yararlanma Hakkı Tanınması.....	35
2. Kârdan Daha Fazla Yararlanma Hakkı Tanınması.....	36
3. Kârda İmtiyazın Kümülatif Olarak Tanınması.....	37
4. Kârda İmtiyazın Ön Ödeme Olarak Tanınması.....	37
5. Kârda İmtiyazın Tekrar Katılımlı Olarak Tanınması.....	38
III. Tasfiye Payında İmtiyaz.....	38
A. Genel Olarak Tasfiye Payı.....	38

B. Tasfiye Payında İmtiyazdan Yararlanma Koşulları.....	39
1. Tasfiye Bakiyesinin Bulunması.....	39
2. Alacaklılara Davet Yapılması.....	40
C. Tasfiye Payında İmtiyaz Tanınmasının Yöntemleri.....	41
IV. Yönetim Kurulunda Temsil Edilmeye İlişkin İmtiyaz.....	42
A. Genel Olarak.....	42
B. Yönetim Kurulunda Temsil Edilmeye İmtiyaz Tanınacak Gruplar.....	44
1. Belirli Pay Grupları.....	44
2. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri.....	46
3. Azlık.....	47
V. Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkında İmtiyaz.....	48
VI. Borç veya İntifa Senedi Talep Etmede İmtiyaz.....	51
A. Borç Senedi Talep Etmede İmtiyaz.....	51
B. İntifa Senedi Talep Etmede İmtiyaz.....	52
VII. Hazırlık Devresi Faizi Talep Etme Hakkında İmtiyazlı Paylar.....	53
VIII. Kanun'da Düzenlenmeyen Haklarda İmtiyaz.....	54

İKİNCİ BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN ÖZELLİKLERİ, TOPLANMASI VE KARAR ALMASI

§. 3. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN ÖZELLİKLERİ.....	56
I. Genel Olarak.....	56
II. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Öngörülüş Amacı.....	56
III. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Hukuki Niteliği.....	57
IV. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Oluşumu.....	59
§. 4. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN TOPLANMASI.....	60
I. Çağrı Yapmaya Yetkili Olanlar.....	60
A. Yönetim Kurulu.....	61

B. İmtiyazlı Pay Sahipleri.....	62
1. Çağrı Süresi.....	66
1.1. Yönetim Kurulu Tarafında Yapılacak Çağrıda Süre.....	66
1.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Tarafından Yapılacak Çağrıda Süre.....	68
2. Çağrının Şekli.....	69
3. Çağrının İçeriği.....	70
4. Çağrısız Toplanma Durumu.....	71
5. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılması.....	72
II. Toplantı Yetersayısı.....	73
III. Toplantıya Katılmaya Yetkisi Olanlar.....	75
A. İmtiyazlı Pay Sahipleri.....	75
B. Temsilciler.....	77
C. Bakanlık Temsilcisi.....	78
Ş. 5. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN KARAR ALMASI.....	79
I. Karar Yetersayısı.....	79
II. Yetersayıların Esas Sözleşme İle Değiştirilmesi.....	80
III. Karar Alma Usulü.....	81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ VE KARARLARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

Ş. 6. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARI.....	83
I. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ ARANDIĞI DURUMLAR.....	83
A. Genel Olarak.....	83
B. İmtiyazı İhlal Eden Esas Sözleşme Değişiklikleri.....	84
1. Esas Sermaye Artırımına İlişkin Kararlar.....	84
2. Esas Sermaye Azaltılmasına İlişkin Kararlar.....	86

3. Yeni İmtiyazlı Paylar Yaratılmasına, Mevcut İmtiyazların Kaldırılmasına veya Sınırlandırılmasına İlişkin Kararlar.....	87
4. Ortaklık Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kararlar.....	88
5. Ortaklığın Sona Ermesine İlişkin Kararlar.....	89
6. Yapısal Değişikliklere İlişkin Kararlar.....	90
6.1. Birleşme.....	91
6.2. Bölünme.....	93
6.3. Tür Değiştirme.....	94
C. Yönetim Kurulunun Esas Sermayenin Arttırılmasına İlişkin Kararları...	95
II. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ ARANMADIĞI DURUMLAR.....	97
A. Genel Kurul Kararına İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Olumlu Oy Vermiş Olması.....	97
B. Kanunen Zorunlu Esas Sözleşme Değişiklikleri.....	98
C. İmtiyazlı Payların Tamamının Tek Bir Pay Sahibine Ait Olması.....	99
D. Çağrıya Rağmen İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanamamış Olması.....	99
E. Esas Sözleşmeye İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararı Aranmayacağına İlişkin Hüküm Konulması Sorunu.....	100
III. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN ONAMA KARARLARININ HUKUKİ ETKİSİ.....	101
Ş. 7. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	103
I. Genel Olarak Hükümsüzlük Hâlleri.....	103
II. Yokluk ve Butlan.....	104
A. Yokluk.....	104
1. Genel Olarak.....	104
2. 6102 Sayılı TTK M. 454/3 Uyarınca Yokluk Nedenleri.....	105
3. Doktrinde Belirtilen Yokluk Nedenleri.....	109
B. Butlan.....	110
C. Yokluk ve Butlanın İleri Sürülmesi.....	112
III. İptal Edilebilirlik.....	113

A. Genel Olarak.....	113
B. Türk Ticaret Kanunu'nun 454. Maddesinin Yedinci ve Sekizinci Fıkraları Uyarınca Açılacak İptal Davası.....	114
1. Dava Nedeni.....	114
2. Talep.....	117
3. Davacı.....	117
4. Davalı.....	118
5. Dava Açma Süresi.....	119
6. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	119
C. Genel Hükümlere Göre İptal Davası Açılıp Açılmayacağı Sorunu.....	120
SONUÇ	125
KAYNAKÇA	129
ÖZGEÇMİŞ	138

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
a.g.e	: Adı Geçen Eser
a.g.m	: Adı Geçen Makale
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
HD	: Hukuk Dairesi
HMK	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
K.	: Karar
m.	: Madde
No	: Numara
OR	: Obligationenrecht
OYHS	: Oydan Yoksun Hisse Senedi
R.G.	: Resmi Gazete
T.	:Tarih
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TL	: Türk Lirası
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SerPK	: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
vd.	: ve devamı
ymm	: Yeminli Mali Müşavirlik
yy	:Yüzyıl

GİRİŞ

İmtiyazlı paylar, bilhassa I. Dünya Savaşı sonrası, artan sermaye ihtiyacının karşılanması maksadıyla birçok Avrupa ülkesinde yaygın şekilde kullanılmaya başlanılmıştır. Bu yaygın kullanım esnasında, tam bir serbestlik uygulandığı için bir müddet sonra imtiyazlı payların kötüye kullanılması ve ortaklıkları tahakküm altına alınması söz konusu olmaya başlamıştır. Bu sebepten ötürü, imtiyazların sınırlandırılması ve kontrol altında alınması yoluna gidilmiştir.

Türk Hukuk Sistemi'nde ise 1926 tarihli ve 865 sayılı Ticaret Kanunu'nda, açıkça "imtiyaz" ifadesine yer verilmemekle birlikte, bazı paylara diğer paylardan daha üstün özelliklerin bahşedilmesi söz konusu olmuştur. "İmtiyaz" terimi yerine "muayyen bir nevi" (1926 tarihli TTK m. 387, m. 419) veya "muhtelif hukuku haiz müteaddit nevi" (1926 tarihli TTK m. 390, m. 395/2) ve bu paylara sahip olan pay sahiplerine ilişkin düzenlemede ise "bazı nevi pay sahipleri" (1926 tarihli TTK m. 419) ifadeleri tercih edilmiştir. "İmtiyaz" kavramı ise ilk defa 6762 sayılı TTK'da, açıkça zikredilmiş olup, 6102 sayılı TTK'da da aynı şekilde kullanılmaya devam etmiştir.

"İmtiyaz" kavramına anonim ortaklıklarda yer verilmesinin altında yatan temel neden, ortaklığın ekonomik gücünün artırılmak istenmesidir. Zira anonim ortaklıklarda esas olan sermayedir ve sermayenin artışıyla paralel olarak ortaklığın ekonomik olarak büyümesi de sağlanacaktır. Anonim ortaklıkların, sermaye artışı sağlamak maksadıyla daha çok yatırımcıyı ortaklık bünyesine dâhil etmesi gerekmektedir. Anonim ortaklıktaki pay sahipliğinin, yatırımcılara cazip kılınması noktasında da "imtiyaz" kavramı büyük önem arz etmektedir.

Aslında anonim ortaklıkta imtiyaz yaratılmasıyla, hem ortaklık açısından hem de imtiyazlı pay sahipleri açısından karşılıklı menfaat ilişkisi oluşmaktadır. Zira ortaklık; sermaye ihtiyacını karşılamak veya itibar kazanmak gibi birçok farklı amacını imtiyaz yaratma yoluyla giderebilmektedir. Buna mukabil imtiyazlı pay sahipleri de, bunun karşılığında bazı ayrıcalıklar, imtiyazlar elde ederek şahsi menfaatlerini gözetmektedirler.

Kanun koyucu, imtiyazlı paylar ile adi paylar arasındaki makul dengeyi, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu üzerinden kurmak istemiştir. Hem imtiyazları korumak, hem de imtiyazların kötüye kullanılmasını engellemek saikiyle bir takım düzenlemeler getirmiştir. İmtiyazlı pay sahipleri, 6102 sayılı TTK uyarınca sağlanan özel bir korumadan yararlanırlar. Anılan özel koruma mekanizmasının en somutlaştığı alan ise, “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu”dur.

Çalışmamız aslında, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerini, imtiyazlı pay sahipleri ile ortaklık arasındaki bu makul dengeyi doğru yorumlayabilmek maksadıyla hazırlanmış olup, üç temel bölüm üzerine kurulmuştur. İlk bölümde imtiyaz kavramı, ikinci bölümde imtiyazlı pay sahibi kurulu, üçüncü bölümde ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları ve kararların hükümsüzlüğü konuları ele alınmıştır.

Bu silsile özellikle seçilmiştir. Her ne kadar çalışmamızın konusu “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu” olsa da ilk bölümde öncelikle “pay” kavramı üzerinde durularak payın farklı anlamlarına ve türlerine değinilmiştir. Zira imtiyazların kural olarak paya tanınabilir olması sebebiyle, anonim ortaklıklardaki pay kavramının özellikle doğru anlaşılmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz.

İmtiyaz türleri Kanun’da sınırlı sayıda belirtilmemiş olduğundan, konu uygulamada en sık karşılaşılan imtiyaz türleri üzerinden ele alınmıştır. Öte yandan imtiyazların, özellikle müktesep haklar ve altın paylar ile bir takım benzer özellikleri olması sebebiyle, hem müktesep hakların hem de altın payların tanımına yer verilerek, bunların imtiyazlı paylar ile olan farklarına değinilmiştir.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu açısından doktrinde en büyük tartışma yapılan konunun, “hükümsüzlük” olduğunu düşünmekteyiz. Özellikle 6762 sayılı TTK’da, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu kararlarına karşı açılacak özel bir iptal davasından bahsedilmemiş olması, bu tartışmaların temel sebebi olmuştur. Bu sebepten mütevellit, 6102 sayılı TTK m. 454/7,8 hükümleri ile getirilen iptal davası özellikle detaylı bir şekilde irdelemeye çalışılmıştır.

Çalışmamızda mümkün olduğunca doktrin görüşlerine ve Yargıtay kararlarına yer vermeye özen gösterilmiştir. Ayrıca, konumuz “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu” olmasına rağmen, yeri geldikçe halka açık anonim ortaklıklar açısından da konu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY KAVRAMININ TANIMI, ÖZELLİKLERİ VE TÜRLERİ

Ş. 1. İMTİYAZLI PAYIN TANIMI, ÖZELLİKLERİ VE BENZER KAVRAMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

I. PAY KAVRAMI

A. Genel Olarak

“Pay” kavramı, anonim ortaklıklar hukukunun odak noktasını oluşturmakla birlikte aynı zamanda bünyesinde bir takım teknik özellikler de barındıran bir kavramdır¹. Zira anonim ortaklıklar hukuku içerisinde yer alan hemen hemen tüm hukuki müesseseler “pay” kavramı ile kıyaslanmak ve onunla irtibatlandırılmak suretiyle bir anlam kazanmaktadır².

Ayrıca kelime olarak birden fazla anlamının bulunuyor olması hasebiyle hukuken tek bir tanımının yapılmasının da zor olduğu söylenebilir. Anonim ortaklıklar açısından “pay” kelimesi temel olarak üç ayrı anlam ifade etmektedir: - Esas sermayenin bir parçası (bir bölümü / kesiri) – Anonim ortaklığa katılımdan kaynaklanan hak ve borçların bir bütünü olarak pay sahipliği – Pay senedi³.

---

¹ **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınevi, Değişiklikler ve İkincil Mevzuat Düzenlemeleriyle Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Ankara, 2014, s. 1267.

² **Karahan, Sami:** Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul, 1991, s. 2.

³ **Kendigelen, Abuzer:** Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul 1994 (İntifa Hakkı), s. 6.

B. Esas Sermayenin Bir Parçası Olarak Pay

Ortaklık esas sermayesinin bölünmesinden sonra elde edilen ve belirli bir itibari değeri olan sermaye parçasına pay denilir⁴. 6102 sayılı TTK m. 329 hükmünde⁵, “sermayesi belirli ve paylara bölünmüş” şeklinde ifade edilen anonim ortaklık tanımından hareketle, payın, ortaklık esas sermayesinin belirli sayıda birim değere ayrılmış bir parçasını ifade ettiği söylenebilir⁶. Ortaklıktaki payların, esas sözleşmede bir değişiklik yapılmadığı sürece sabit olup değişmediğini, buna mukabil ortaklık için çoğu zaman kişiliği önem arz etmeyen pay sahiplerinin ise değişken olduğunu belirtmek yerinde olacaktır⁷.

C. Pay Sahipliği Kavramı

“Pay” kavramının, bir başka anlamının da kısaca “pay sahipliği” olduğunu söyleyebiliriz. Zira pay kavramı aynı zamanda pay sahibinin şahsından soyut bir pay sahipliği mevkiini de içermektedir⁸. Pay, pay sahibinin sermayeye katılımı sonrası, onun yalnızca haklarını değil aynı zamanda borçlarını da ihtiva eden, ortaklıktaki maddi-hukuki ilişkilerinin bir bütünü olarak tanımlanmaktadır⁹. Bir başka ifadeyle, ortaklıkta pay sahipliği, payın sahibine değil, paya bağlıdır. Bu sebepten mütevellit, ortak sıfatının paya göre tespit edildiğini ve paya kim malik ise ortağın da o olduğunu belirtmek yerinde olacaktır.

Son olarak, *Pulaşlı*'nın ifadelerinde yer alan; “pay sahipliği” ile ilgili örneği paylaşmakta fayda görmekteyiz; “*Tabiri caizse, bu pay sahipliği mevkiileri otobüs koltuğu gibidir. Kim koltuğa oturursa, oturduğu sürece o mevkiin (koltuğun) maliki olarak, o mevkiin içerdiği tüm hak ve imtiyazları kullanmak, bunlardan yararlanmak*

⁴ Karahan, s. 3.

⁵ 6102 sayılı TTK m. 329/1: “Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir”.

⁶ Pulaşlı s. 1271.

⁷ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 7.

⁸ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 7.

⁹ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 8; Pulaşlı, s. 1271.

yetkisine sahip olduğu gibi, aynı zamanda payın (mevkiin) içerdđi yükümlülüklerin de borçlusunu olarak, ifa yükümlülüğü altındadır”¹⁰.

D. Pay Senedi

“Pay” kavramının bir diğer anlamının da, ortaklığa üye olunduğuna dair teyit ve tasdik görevi gören kıymetli evrak niteliğindeki “pay senedi” olduğunu söyleyebiliriz¹¹. Zira her ne kadar, payın bir senede bağlanması - ortaklık esas sözleşmesinde aksi öngörülmediği sürece- zorunlu olmasa da, uygulamada genellikle payın tedavülünü kolaylaştırıcı nitelikte bir araç olan pay senedi ihraç edilmektedir. Bu sebepten ötürü, pay kavramının üçüncü anlamının da, pay senedi olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır¹².

E. Pay Türleri

1. Karşılıkları Açısından Pay

1.1. Nakdi Pay

6102 sayılı TTK m. 128 ve m. 342 ışığında; kural olarak, ortaklar tarafından anonim ortaklığa konulacak sermayenin para (nakit) olması zorunluluğu olmadığını söyleyebiliriz. Ortaklar dilerlerse, para haricinde bir takım değerleri de anonim ortaklığa sermaye olarak koyabilirler¹³. Anonim ortaklığa, ortaklıklar tarafından nakdi pay konulması durumunda, bu genellikle ülke parasıdır. Ancak nakdi payın döviz olarak da ortaklık esas sermayesine konulmasının mümkün olduğunu belirtmekte fayda vardır. Hem 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu hem de bu Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu’na çıkartılan 07.08.1989 tarih ve 32 sayılı kararın m. 4/c

---

¹⁰ Pulaşlı, s. 1271.

¹¹ Karahan, s. 3.

¹² Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 10-11.

¹³ Bahtiyar, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, Yeni TTK’ ya Göre Yazılmış 7. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 208.

hükmü¹⁴ uyarınca ortaklığa döviz getirmenin mümkün olduğu söylenebilir. Bu noktada önemle belirtmek isteriz ki; ortaklığa sermaye payı olarak döviz konulmak istenmesi durumunda, ortaklık esas sözleşmesinde dövizin TL cinsinden karşılığının mutlak surette yer alması gerekmektedir¹⁵.

Ortaklığa sermaye olarak nakdi pay konulması durumunda, ortaklığın kuruluşu esnasında nakit tutarın en az dörtte birinin ortaklık hesabına yatırılmış olması ve ortaklık tescil tarihinden itibaren en geç yirmi dört ay içerisinde de kalan kısmının yatırılmış olması zaruridir¹⁶.

1.2. Aynı Pay

Anonim ortaklıklarda, sermaye olarak nakit para konulmasından bağımsız olarak, nakit dışındaki bir başka mali değer de sermaye olarak konulabilmesi mümkündür. Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Öte yandan, hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz¹⁷.

Ayrıca, anonim ortaklığa aynı sermaye konulması talep edildiği takdirde, anılan malvarlığının değerinin bilirkişi tarafından belirlenmesi ve akabinde ilgili sicillere de şerh edilmesi gerekmektedir¹⁸.

---

¹⁴ 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulu'nce çıkartılan 07.08.1989 tarih ve 32 sayılı karar m. 4/c:” Türkiye’de yerleşik kişilerin, dışarıda yerleşik kişilerden, Türkiye’de yapacakları işlemler nedeniyle döviz kabul etmeleri serbesttir” m.4/b: (Değişik: 2006/11472-30.12.2006 / m.2) “Dışarıda yerleşik kişiler; bankalar, yetkili müesseseler, PTT, kıymetli maden aracı kuruluşları ve aracı kurumlarla döviz alım ve satımı yapabilirler”.

¹⁵ **Pulaşlı**, s. 1273.

¹⁶ 6102 sayılı TTK m. 344/1.

¹⁷ 6102 sayılı TTK m. 342/1.

¹⁸ 6102 sayılı TTK m. 128/2.

2. Oy Hakkı Açısından Pay

2.1. Oy Hakkı Tanıyan Pay

Anonim ortaklıkta kullanılan “oy”; tek taraflı ve varması gerekli sarıh irade beyanını gerektiren ve aynı zamanda yeni bir hukuki durum yaratan bir “hukuki işlem” niteliğindedir. Bu niteliği sebebiyle, oy hakkını kullanan pay sahibinin, yenilik doğuran bir irade açıklamasında bulunduğu söylenebilir¹⁹.

Oy hakkı, ortaklık yönetimine ilişkin olarak pay sahibinin sahip olduğu bir hak olup, paya değil pay sahibine bağlanmıştır. Bu sebepten mütevellit, pay sahibi, rızası dışında bu haktan mahrum bırakılamayacağı gibi aynı şekilde ortaklık esas sözleşmesine konulacak bir hükümle oy kullanılmasının bir zorunluluk hâline getirilmesi de mümkün değildir²⁰.

Anonim ortaklıktaki oy hakkı; genel kurula katılma hakkı, bilgi edinme hakkı, genel kurul kararlarının yokluğunun veya butlanının tespitini isteme ve bu kararlara karşı iptal davası açma hakkı, bazı koşullarda ortaklıkta çıkma ve sorumlu kişilere karşı sorumluluk davası açabilme hakları gibi yönetsel haklardan birisidir²¹. Ortaklık pay sahiplerinin ancak oy kullanarak ortaklıkta alınan kararlara ve ortaklık yönetimine katılabildikleri dikkate alındığında kanaatimizce, oy hakkı, pay sahibinin ortaklıkta haiz olduğu en önemli yönetsel hakların başında gelmektedir.

6102 sayılı TTK m. 434/2 hükmü uyarınca, her pay sahibinin sadece bir payı mevcut olsa da, en az bir oy hakkı vardır. Ancak, birden fazla paya sahip olanlara tanınabilecek oy sayısı, ortaklık esas sözleşmesi ile sınırlandırılabilir. Bu sebepten mütevellit, 6102

---

¹⁹ **Paslı, Ali:** Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan “Oy”un Hukuki Niteliği, İÜHFİM C. LXVII, S. 1-2, s. 167-182, 2009, s. 181-182.

²⁰ **Bilgeç,** s. 6.

²¹ **Bilgeç,** s. 5.

sayılı TTK muvacehesinde, kural olarak²² oy hakkından yoksun pay yaratılması mümkün değildir.

Pulaşlı'ya göre; TTK m. 479/1²³ hükmünde yer alan, eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek imtiyaz yaratılabileceğine ilişkin hükmün karşıt ifadesinden, “eşit itibari değerdeki payların en az bir oy hakkı vardır” sonucu çıkmaktadır. Bu sebepten mütevellit *Pulaşlı*, 6102 sayılı TTK'nın benimsemiş olduğu sistemin, oy hakkından yoksun pay ihraç edilemeyeceği yönünde olduğunu zikretmiştir²⁴.

2.2. Oy Hakkından Yoksun Pay

2.2.1. Genel Açıklamalar

Oy hakkından yoksun payları, sahibine oy hakkı hariç tüm pay sahipliği haklarını veren ve bilhassa mali haklar hususunda imtiyaz sağlayan paylar olarak tanımlayabiliriz²⁵. Bir diğer ifade ile, oydan yoksun payların, kendine özgü bir takım nitelikleri haiz, özel bir pay çeşidi olduğunu söyleyebiliriz²⁶.

Öte yandan, oy hakkından yoksun pay sahipleri, her ne kadar genel kurul toplantılarındaki toplantı ve karar yeter sayılarında dikkate alınmasalar da²⁷, ortaklık genel kurul toplantılarına katılıp, görüşlerini aynen oy hakkına sahip pay sahipleri gibi dile getirebilirler. Ancak karar alınması esnasında oy kullanamazlar. Aksi takdirde bu durum, alınan genel kurul kararının iptaline sebebiyet verir²⁸. Belirtmekte fayda görmekteyiz ki; oydan yoksun pay sahipleri de, ortaklık bünyesinde birer pay sahipleri

²² İstisnalar için bkz. 6102 sayılı TTK m. 140, 146, 167, 183.

²³ 6102 sayılı TTK m. 479/1: “Oyda imtiyaz, eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir”.

²⁴ **Pulaşlı**, s. 1274.

²⁵ **Bilgeç**, s. 42; **Nomer, Füsün**: Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar, Beta Basım 1. Bası, İstanbul, 1994, s. 7.

²⁶ **Nomer**, s. 6.

²⁷ **Nomer**, s. 70.

²⁸ **Nomer**, s. 43.

oldukları için, 6102 sayılı TTK m. 446 hükmü uyarınca genel kurul kararlarının iptali davasını açmalarında bir engel bulunmamaktadır²⁹.

Bu nevi paylar, ilk olarak ABD’de ortaya çıkmış ve sonrasında Almanya’da uygulanmıştır. Hatta Almanya’daki uygulaması o denli fazla olmuştur ki, yaygın kullanımları sonucunda, oy hakkında imtiyaz tanıyan payların yasaklanması söz konusu olmuştur. Öte yandan İsviçre Hukuku’nda ise her pay sahibinin sadece bir paya sahip olsa bile en az bir oy hakkına sahip olduğu emredici bir hükümle düzenlenmiştir. Bu sebepten mütevellit, İsviçre Hukuku uyarınca, oy hakkından yoksun payların ihracı mümkün değildir³⁰.

2.2.2. 2499 Sayılı SerPK Dönemindeki Durum

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun m. 14/A hükmüne, 3794 sayılı Kanun’un³¹ m. 13 hükmü ile yapılan değişiklikle halka açık anonim ortaklıklar için kâr payında imtiyazlı oydan yoksun paylar çıkarılması imkânı ortaya çıkmıştır. Böylelikle Türk Hukuk Sistemi içerisinde ilk kez oy hakkından yoksun pay çıkarılmasına olanak sağlanmıştır.

Sonrasında, SPK da çıkartmış olduğu tebliğler³² aracılığıyla oy hakkından yoksun payların tanımını yapmış ve ayrıca bu doğrultuda ihraç edilecek pay senetlerine ilişkin düzenlemelere yer vermiştir. 2499 sayılı SerPK’da yer alan “*Oydan Yoksun Paylar*” başlıklı m. 14/A hükmü ise şu şekildedir: “*Anonim ortaklıklar esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak şartıyla, kâr payı imtiyazı sağlayarak, oy hakkından yoksun paylar ihraç edebilir ve bunları temsil eden hisse senetlerini halka arz edebilirler. Oydan yoksun payların ihracı ve bunların sermaye içindeki oranı bu payları temsil eden hisse*

²⁹ Nomer, s. 71.

³⁰ Bilgeç, s. 38-39.

³¹ R.G. 13.05.1992, S. 21227.

³² İlk çıkarılan tebliğ, Seri:I No:15, R.G. 31.07.1992 S.21301 olup bu tebliğ 20.03.2003 tarihinde R.G. de yayımlanan Seri:I No:30 ile yürürlükten kaldırılmıştır. No:30 tebliğ ise, 21.01.2009 tarihli Seri:I No:36 ile yürürlükten kaldırılmıştır. Anılan son tebliğ ise, 19.12.2009 tarihli R.G. de yayımlanan “Oydan Yoksun Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” ile değişiklik görmüştür.

senetlerine kâr payı dağıtımında tanınacak imtiyazın mahiyeti ve oranı, senetlerin şekil, kapsam ve türü, kâr payı imtiyazı dışındaki pay sahipliği haklarında tanınabilecek diğer imtiyazlar ve bunların kullanım esasları ile bu senetlerin halka arz, satış şart ve usulleri Kurul tarafından belirlenir”.

Ayrıca SPK'nın bu konuda çıkarmış olduğu ilk tebliğin³³ m. 4 hükmünde, oydan yoksun paylar için şu şekilde bir tanıma yer verilmiştir: *“OYHS'ler, ortaklıkların sermaye artırımını ile ihraç edebilecekleri, oy hakkı hariç, sahibine kâr payından ve istendiğinde tasfiye bakiyesinden imtiyazlı olarak yararlanma hakkını ve diğer ortaklık haklarını sağlayan hisse senetleridir”.* Anılan iki düzenleme birlikte değerlendirildiğinde, oydan yoksun paylar hakkında özetle şu bilgiler³⁴ ortaya çıkmaktadır: “1- Adından da anlaşılacağı üzere, bu nevi payların oy hakkı bulunmamaktadır. 2- Bu payların ihracı için öncelikle anonim ortaklığın esas sözleşmesinde bu doğrultuda bir hüküm bulunması gerekmektedir. 3- Çıkarılan paylara kâr payında imtiyaz tanınmış olmalıdır. 4- Mevcut pay sahiplerine oydan yoksun pay tahsis edilemez. 5- Bu paylar, sermaye artırımını yolu ile halka arz edilebilirler.

2.2.3. 6362 Sayılı SerPK Dönemindeki Durum

6362 sayılı SerPK'da, oy hakkından yoksun paylara ilişkin herhangi bir açık düzenleme bulunmamaktadır. Bu duruma ilişkin olarak, Kanunu'nun genel gerekçesinde de herhangi bir izahata yer verilmemiştir. Ayrıca buna paralel şekilde, SPK tarafından çıkarılan “VII-128.1 Pay Tebliği”nde³⁵ de oy hakkından yoksun paylardan söz edilmemiştir.

Öte yandan, oy hakkında yoksun payların “VII-128.1 Pay Tebliği” kapsamında “pay benzeri menkul kıymet” kavramı altında değerlendirilebileceği düşünülebilir. Zira anılan tebliğin m. 4/1-r hükmünde “pay benzeri menkul kıymetler”, *“Sermayede temsil edilmesi zorunlu olmayan, sabit bir getiri taahhüdü barındırmayan, pay sahipliği*

³³ Seri: I No: 15, R.G. 31.07.1992, S. 21301.

³⁴ **Pulaşlı**, s.1275; **Nomer**, s. 6-7.

³⁵ Bkz. R.G. T. 22.06.2013, S. 28685.

haklarından birini ya da bir kısmını veren ve bu nitelikte olduğu Kurulca belirlenen menkul kıymetler” olarak tanımlanmıştır. Zikredilen tanımdan yola çıkarak, “*pay sahipliği haklarından birini ya da bir kısmını veren*” ifadesinin “oy hakkından yoksun paylar” ile yakın olduğu savunulabilir³⁶. Ancak kanaatimizce, 6102 sayılı TTK m. 434/1 hükmünün varlığı hasebiyle, bu şekilde bir yorum yapmak suretiyle, “oy hakkından yoksun paylar”ı tebliğde yer alan “pay benzeri menkul kıymetler” ile eş kabul etmek doğru olmayacaktır.

2.2.4. 6102 Sayılı TTK Dönemindeki Durum

Kural olarak 6102 sayılı TTK kapsamında oy hakkından yoksun pay olamayacağını belirtmiştik. Öte yandan belirtmekte fayda görmekteyiz ki; 6102 sayılı TTK, ortaklık bünyesinde yapılacak yapısal değişiklik³⁷ durumlarında, pay sahiplerinin haklarının devamı ilkesini gözetmiş ve m. 140, m. 146, m. 167 ve m. 183 hükümlerinde, oydan yoksun paylara ismen yer vermiştir. Buna karşılık, anılan payların hangi koşul ve gerekçelerle düzenleneceğine ilişkin detaylara yer vermemiştir.

3. İtibari Değer Açısından Pay

Türk Hukuk Sistemi içerisinde, itibari değeri bulunmayan paydan söz edilemez. Bu sebeple mutlak surette, her payın bir itibari değer bulunmalı ve bu değer en az bir kuruş olmalıdır. Değer ancak birer kuruş ve katları olarak yükseltilebilmekle birlikte, Cumhurbaşkanı'nca yüz katına kadar arttırılabilir³⁸.

Belirtilen koşulları ihtiva etmeyen paylar veya pay senetleri geçersiz olacaktır. Buna rağmen anılan kurala aykırı hareket eden kişiler, zarar verdikleri kişilere karşı müteselsilen sorumlu olacaktır³⁹.

---

³⁶ Bilgeç, s. 45-46.

³⁷ Birleşme, bölünme, tür değiştirme işlemleri.

³⁸ 6102 sayılı TTK m. 476/1.

³⁹ 6102 sayılı TTK m. 476/2.

Öte yandan istisnai olarak, zor duruma giren ortaklığın finansal durumunu iyileştirmek amacıyla, payın itibari değeri bir kuruştan fazla olduğu takdirde, bir kuruşa kadar indirilebilir⁴⁰. Bu hususta özellikle, ortaklık asgari esas sermaye miktarından aşağı düşülmemesine dikkat etmek gerekmektedir⁴¹.

Ayrıca 6102 sayılı TTK'nın itibari değere önemli bir takım sonuçlar bağladığını söylemek mümkündür. Örneğin; pay sahipliğine ilişkin hakların kullanımı ve primli olarak çıkarılacak paylardaki prim hesabı gibi bazı durumlarda itibari değer baz alınmaktadır⁴².

Türk Hukuk Sistemi içerisinde itibari değeri bulunmayan payların söz konusu olamaması durumunun aksine; ABD, Belçika, Lüksemburg ve Liechtenstein gibi ülkelerde, itibari değerden yoksun paylara yer verilmektedir⁴³.

II. İMTİYAZLI PAY KAVRAMI

A. Genel Olarak

“İmtiyaz” kelimesinin anlamı, “başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak veya şart, ayrıcalık” olarak ifade edilebilir⁴⁴.

Cumhuriyet tarihimizdeki ilk Ticaret Kanunu olan 1926 tarihli ve 865 sayılı Ticaret Kanunu'nda, açıkça “imtiyaz” ifadesine yer verilmemekle birlikte, bazı paylara diğer paylardan daha üstün özelliklerin bahşedilmesi konusu, birkaç farklı ifade ile belirtilmiştir. “İmtiyaz” terimi yerine “muayyen bir nevi” (1926 tarihli TTK m. 387, m. 419) veya “muhtelif hukuku haiz müteaddit nevi” (1926 tarihli TTK m. 390, m. 395/2)

---

⁴⁰ 6102 sayılı TTK m. 476.

⁴¹ **Pulaşlı**, s. 1285.

⁴² **Bahtiyar**, s. 209.

⁴³ **Pulaşlı**, s. 1287.

⁴⁴ **TDK Sözlük**: <http://sozluk.gov.tr/> .

ve bu paylara sahip olan pay sahiplerine ilişkin düzenlemede ise bazı nevi pay sahipleri” (1926 tarihli TTK m. 419) ifadeleri tercih edilmiştir⁴⁵.

Öte yandan 6762 sayılı TTK’da, “imtiyaz” terimi açıkça zikredilmiş olup, 6102 sayılı TTK’da da aynı şekilde “imtiyaz” kelimesinin kullanılması devam ettirilmiştir.

B. İmtiyazlı Payların Kısa Tarihçesi

İmtiyazlı payların, ilk olarak hangi tarihte kullanılmaya başlandığı net bir biçimde bilinmemekle birlikte, 16 yy.’nin ikinci yarısında İngiltere ve Hollanda’da kullanılmış olduğu belirlenmiştir⁴⁶.

Öte yandan imtiyazlı paylar, özellikle I. Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa ülkelerinde yaygın şekilde kullanılmaya başlanmıştır. O yıllarda, ortaklıklar için sermayeye çok fazla ihtiyaç duyuluyor olmasının, bu yaygın kullanımda etkisi bulunduğu söylenebilir. Ancak sonrasında bilhassa yerel ortaklıkların, ortaklıkta yer alan yabancı sermayedarlara karşı korunmasının önemi daha ağır basmaya başlamıştır. Zira Avrupa ülkelerinde, o tarihlerde paylara imtiyaz tanınmasında tam bir serbesti ve sınırsızlık söz konusuydu ve durum bu imtiyazların açıkça kötüye kullanılması sonucunu doğurmuştu. Bu sebepten ötürü, imtiyazlı pay ihracının sıkı koşullara bağlanması yoluna gidilmiştir⁴⁷.

Sonraları ise enflasyon oranlarının yüksekliği nedeniyle yerel para değeri düşük olan ülkelerde yerel ortak ve ortaklıkların, yabancı ortaklıkların veya sermayedarların hâkimiyeti altına girmesini engellemek maksadıyla özellikle “oy hakkında imtiyazlı paylar” yaratılması yoluna sıkça başvurulmuştur⁴⁸.

---

⁴⁵ **Bilgeç**, s. 7.

⁴⁶ **Uysal, Esra**: Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar, On İki Levha, İstanbul, 2016, s. 16.

⁴⁷ **Kendigelen, Abuzer**: Makalelerim, Cilt I 1986-2001, 2. Bası, İstanbul 2006 (Makalelerim), s. 336-337.

⁴⁸ **Pulaşlı**, s. 1288.

III. İMTİYAZLI PAYIN ÖZELLİKLERİ

A. Kural Olarak Sadece Paya Tanınabilir Olması

İmtiyazlara hâkim olan en temel ilke, imtiyazların paya bağlanmasının zorunlu olması ilkesidir⁴⁹. Anılan husus, 6102 sayılı TTK m. 478/1 hükmünde; “*İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir*” denilmek suretiyle de açıkça zikredilmiştir. Bu sebepten ötürü, imtiyazın paya değil de bir gerçek ya da tüzel kişinin adına, bir makama veya sığfata veyahut bir ticaret unvanına bağlanması durumunda Kanun uyarınca bir imtiyazın varlığından söz edilemez.

Örneğin; bir pay sahibine, esas sözleşme değişikliğini veto etme hakkı veya ömür boyu yönetim kurulu başkanlığı hakkı veren esas sözleşme hükümleri, imtiyaz olarak nitelendirilemezler. Zira böyle bir durumda, üstün hak tanınan pay değil, pay sahibinin şahsıdır. Bu tür haklar “akdi hak”lar diye anılır ve ancak sözleşmenin taraflarınca karşılıklı olarak anlaşılması suretiyle deęiştirilebilirler⁵⁰.

Yargıtay tarafından da kabul edildiği üzere, pay sahiplerinin doğrudan adına tanınan üstün haklar, imtiyaz değil sözleşmesel haktır⁵¹. İmtiyaz ile sözleşmesel hak arasındaki farkları üç maddede toparlayabiliriz: 1- Sözleşmesel hakkın söz konusu olduğu durumda, payın devri ile üstün hak yeni pay sahibine geçmez, oysa imtiyazlı paylarda devir sonrasında yeni pay sahibi aynı üstün hakka sahip olur. 2- Sözleşmesel hak tanınan hak sahibi, imtiyazlı paylara tanınan özel kanuni korumadan yararlanamazlar. 3- İmtiyazlı paylar Ticaret Hukuku’nun konusuna girerken, sözleşmesel haklarda Borçlar Hukuku hükümleri tatbik edilir⁵².

⁴⁹ **Kendigelen**, s. 25.

⁵⁰ **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin**; Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 11. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009 (Ortaklıklar 11. Bası), s. 479, No. 785; **Pulaşlı**, s. 1295.

⁵¹ Yargıtay 11. HD, E. 2011/15478, K. 2013/2491, T. 13.02.2013 (www.kazanci.com).

⁵² **Kirtil, Neşce**: Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, Güncel Yayınevi, İzmir, 2005, s. 7-8; **Bilgeç**, s. 14-15.

İmtiyazların paya bağlanması sonucunda, söz konusu imtiyazlı payın sahibi, diğer imtiyazlı pay sahiplerine bağlı kalmaksızın tek başına bağımsızca hareket edebilir. Zira bu durumda imtiyaz, bir anlamda kişiselleşmiş ve sahibine doğrudan doğruya üstün hak tanır hâle gelmiştir. Binaenaleyh imtiyazlı payın devri durumunda, payın yeni maliki de payın sağladığı üstün haklardan yararlanmaya devam eder⁵³. Aynı şekilde, imtiyazlı paya sahip olan pay sahibinin ölümü halinde de, mirasçılar payın sağladığı üstün haklardan yararlanmaya devam ederler⁵⁴.

Kural, imtiyazın sadece paya tanınması olmakla birlikte, 6102 sayılı TTK m. 478/3 hükmünde belirtildiği üzere, m. 360 hükmü bu kuralın bir istinasını teşkil etmektedir. Zira 6102 sayılı TTK m. 360/2 hükmünde, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan payların imtiyazlı sayılacağı sarih olarak zikredilmiştir. 6762 sayılı TTK'da yer almayan ve 6102 sayılı TTK m. 360 hükmü ile getirilen yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, paya değil, pay sahibine tanınan bir imtiyaz olması sebebiyle, imtiyazların sadece pay tanınabilir olması kuralının kanuni bir istinasını oluşturmaktadır.

B. İmtiyazların Esas Sözleşmede Belirtilmesi

6102 sayılı TTK m. 478 hükmünde, “İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir” denilmek suretiyle, anonim ortaklıklarda paylara imtiyaz tanınabilmesinin ilk koşulunun, söz konusu imtiyazın ortaklık esas sözleşmesinde belirtilmesi olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca 6102 sayılı TTK m. 339/2,d hükmünde de, belirli paylara tanınan imtiyazların ortaklık esas sözleşmesinde öngörülmesi gerektiği belirtilmiştir.

6102 sayılı TTK'nın “Emredici Hükümler” başlıklı m. 340 hükmünde, ortaklık esas sözleşmesinin, ancak Kanun'da buna açıkça izin verilmişse, anonim ortaklığa ilişkin Kanun hükümlerinden sapabileceği belirtilmiştir. Öte yandan, anonim ortaklıklarda haklardan yararlanma hususunda “oransallık ilkesi” geçerli olduğundan, anılan m. 340

---

⁵³ **Kendigelen**, s. 26.

⁵⁴ **Pulaşlı**, s. 1295.

hükmü gereği bu ilkedan ayrılabilmek için Kanun'da bu duruma açıkça izin verilmiş olması gerekmektedir.

Nitekim 6102 sayılı TTK m. 478 hükmünde, imtiyazlı paylar yaratılabilmesine imkân verilerek, oransallık ilkesinden sapılabileceği açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla, bünyesinde imtiyazlara yer vermek isteyen ortaklık, esas sözleşmesine bu doğrultuda hükümler koymak durumundadır⁵⁵.

Eğer ortaklık esas sözleşmesinde imtiyazlara ilişkin bir hüküm bulunmuyor ise ortaklık genel kurulunun alacağı bir tavsiye kararı ile imtiyaz oluşturulması mümkün değildir⁵⁶. Böyle bir tavsiye kararına ilişkin olarak; ortaklıktaki bütün pay sahiplerinin genel kurulda, imtiyaz tanınmasına yönelik kararda olumlu oy kullanmış olması dahi sonucu değiştirmeyecektir⁵⁷.

Belirli pay sahipleri lehine imtiyazlar tanınırken, bunun mutlaka ortaklık esas sözleşmesinde öngörülmüş olması zorunluluğunun sebebinin, ortaklık esas sözleşmesinin bir özel hukuk sözleşmesi olması olduğu söylenebilir. Zira pay sahipleri arasından bazılarının üstünlük tanınırken, özel hukuk sözleşmelerinde olduğu gibi burada da pay sahiplerinin rızası gerekmektedir⁵⁸.

Önemle vurgulamak isteriz ki; anonim ortaklık esas sözleşmesinde açıkça tanınmış imtiyazlar bulunmamasına rağmen yorum yapmak suretiyle imtiyazların varlığını iddia etmek mümkün değildir. Başka bir anlatımla, bir anonim ortaklıkta bazı pay sahipleri lehine tanınmış bir imtiyazın var olup olmadığına veya var ise de bu durumda anılan imtiyazın konusunun ne olduğuna ilişkin ortada açık bir esas sözleşme hükmü yok ise bu açığı yorum yapmak suretiyle kapatmak mümkün değildir. Buna mukabil, ortaklık esas sözleşmesinin gerçek maksadının sorgulanması suretiyle, hâli hazırda tanınmış bir imtiyazın kapsamına ilişkin yorum elbette yapılabilir. Ancak imtiyaz kurumunun,

---

⁵⁵ **Pulaşlı**, s. 1291; **Kendigelen**, s. 35.

⁵⁶ Aynı görüş için bkz. Yargıtay 11 HD, E. 1992/3211, K. 1992/10546, T. 12.11.1992.

⁵⁷ **Kendigelen**, s. 35; **Karahan**, s. 25.

⁵⁸ **Uysal**, s. 41-42; **Süleymanlı, Servet**: Anonim Şirketlerde Oy Hakkı, 2005, s. 200.

mevzuattaki oransallık ilkesinin bir istisnasını teşkil ediyor olması hasebiyle, imtiyazların kapsamına ilişkin yorumun dar tutulması gerekmektedir⁵⁹.

Anonim ortaklığın kuruluşundan daha sonraki bir tarihte imtiyaz tanınmak istenmesi durumunda ise başvurulması gereken tek yol esas sözleşmede değişiklik yapılmasıdır. Söz konusu esas sözleşme değişikliğinin yapılabilmesi için de, ortaklık sermayesinin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan pay sahiplerinin olumlu oy kullanması gerekmektedir⁶⁰. Eğer ilk genel kurul toplantısında, bu oranda olumlu oy elde edilemez ise yapılacak diğer toplantılarda da aynı oran aranacaktır⁶¹.

C. İmtiyazlı Payların Adi Paylara Göre Üstünlük Sağlaması

Anonim ortaklıkta imtiyazlı bir paydan söz edilebilmesi için, diğer (adi) paylara nazaran tanınmış bir üstünlük söz konusu olmalıdır. Diğer bir deyişle, imtiyazlı bir payın varlığı için, bir pay grubunun diğer pay grubuna göre bir takım haklar bakımından farklılıklar veya üstünlükler barındırması gerekmektedir⁶².

Ortaklık bünyesindeki tüm payların, pay sahiplerine aynı oranda haklar tanınması durumunda, bir üstünlükten ve imtiyazdan söz edilemez. Ayrıca anonim ortaklığın esas sermayesinin yalnızca bir takım gruplara bölünmüş olması da, imtiyazın varlığından söz edebilmek için yeterli değildir⁶³. Buna mukabil, özellikleri açısından önemsiz olsa bile, pay sahiplerine diğer paylardan farklı ve üstün ek haklar tanıyan payların, imtiyaz oluşturduğunu söyleyebiliriz⁶⁴.

Öte yandan, farklı pay gruplarına farklı üstünlükler tanındığı durumlarda imtiyazdan söz etmemiz mümkündür. Örneğin; oyda üstün hak tanınan gruba A, kâr payında üstünlük

⁵⁹ **Kendigelen**, s. 36; **Karahan**, s. 25-26.

⁶⁰ 6102 sayılı TTK m. 421/3,b.

⁶¹ 6102 sayılı TTK m. 421/4.

⁶² **Karahan**, s. 14.

⁶³ **Karahan**, s. 15.

⁶⁴ **İmregün, Oğuz**: Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori İmtiyazlı Paylar Kurulları, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65 inci Yaş Armağanı, Ankara, 1988 (İmtiyazlı Paylar Kurulları), s. 186.

tanınan gruba B, tasfiye payında üstünlük tanına gruba ise C der isek; bu durumda A grubu B ve C'ye göre oyda imtiyazlı, B grubu A ve C'ye göre kâr payında imtiyazlı, C grubu ise A ve B'ye göre tasfiye payında imtiyazlı olacaktır⁶⁵.

*Tekinalp*⁶⁶ 6762 sayılı TTK döneminde; anonim ortaklıktaki tüm pay sahiplerine Kanun'da öngörülenden daha fazla hak tanınmış ise bu durumda, imtiyazın varlığının kabul edilmesi gerektiğini savunmuş ve şu örneği vermiştir: Bir anonim ortaklıkta A, B ve C gibi üç grup olduğunu ve her gruptaki pay sahiplerinin de dörder oy hakkı olduğunu varsaydığımızda, bu ortaklıktaki tüm pay grupları imtiyazlıdır. Zira her gruba bir oydan fazla hak tanınarak, Kanun'a nazaran bir üstünlük tanınmıştır.

Bu görüş *Teoman*⁶⁷ tarafından haklı olarak eleştirilmiştir. Zira *Teoman*' a göre; ortaklıkta eğer hiçbir pay grubu diğerine nazaran üstün bir hakka sahip değilse, sadece kendilerine Kanun'da öngörülenden daha fazla hak tanınmış ise bu durum, bir ayrıcalık yaratıldığı anlamına gelmez. Böyle bir durumda, ortaklıkta bulunan tüm pay sahiplerinin, karar alınması aşamasındaki etki ve güçleri aynı olacağından, ortada bir imtiyazın varlığından da bahsedilemez.

Teoman, *Tekinalp*'in bu iddiasını, aynı zamanda ortaklık açısından tehlike yaratacak boyutta görmüştür. Zira Kanuna nazaran üstünlük durumunun bir imtiyaz olduğu kabul edildiğinde, tüm pay sahipleri eşit etkiye sahip olmalarına rağmen, ortaklığın menfaatine olabilecek esas sözleşme değişikliklerinde hiçbir haklı gerekçe ile izah edilemeyecek bir veto hakkını haiz olmuş olacaklardır. Binaenaleyh ayrıcalıklı kabul edilen pay grupları, haklarını kötüye kullanmak suretiyle esas sözleşme değişikliklerinin infazını engelleyerek şahsi menfaatleri lehine ve ortaklık aleyhine hareket edebilecek duruma gelebileceklerdir⁶⁸. *Teoman*'a göre, *Tekinalp*'in verdiği örnek, bir imtiyaz

⁶⁵ **Bostancıoğlu, Metin:** Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri ve İmtiyazların Korunması, V. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara, 1988, s. 7-8.

⁶⁶ **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 6. Bası, İstanbul, 1995, (Ortaklıklar 6. Bası), s. 401, No. 785.

⁶⁷ **Teoman, Ömer:** Bir Anonim Ortaklıkta Payların Tümüne Yasada Öngörülenden Daha Fazla Hak Tanınması Ayrıcalık Yaratmak Anlamına Gelir mi?, Batider, C. XVII, S. 3, 1996, s. 1037.

⁶⁸ **Teoman,** s. 1038.

yaratmak olmayıp, paylara sözleşmesel bir müktesep hak tanımak anlamına gelmektedir⁶⁹.

Tekinalp daha güncel tarihli bir eserinde⁷⁰ ise; üstün hakkın, başka pay gruplarına göre değil adi paylara nazaran değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmekle yetinmiştir. Buna karşılık, anonim ortaklıkta tüm pay sahiplerine eşit şekilde Kanun'da öngörülenden fazla hak tanınmasının imtiyaz yarattığına ilişkin görüşünü ise yinelememiştir.

D. Oransallık İlkesinden Sapılarak Uygulanabilmesi

Anonim ortaklıkta, pay sahipleri arasında mutlak bir eşitlikten söz edilemez. Zira pay sahipleri ortaklığa getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye miktarına oranla haklardan yararlanırlar. Dolayısıyla pay sahipleri arasında mutlak değil nispi bir eşitliğin var olduğu kabul edilebilir. Bu sebeple, nispi eşitlik ilkesinin bir sonucu olarak kabul edilen “oransallık ilkesi” uyarınca, paydan doğan haklardan yararlanmada ölçünün, pay sahibinin sermayeye katılım oranı olduğu söylenebilir⁷¹.

Öte yandan, paylar arasındaki oransallık ilkesi, kamu düzenine ilişkin olmadığından, ortaklık esas sözleşmesine hüküm eklemek suretiyle bazı paylar lehine 6102 sayılı TTK m. 478/1 hükmü uyarınca imtiyazlar yaratılabilir⁷². Böylelikle, ortaklıktaki payların bir kısmına, sermayeye katılım oranlarına göre değil, katılım oranının sağladığı haktan çok daha fazla hak tanınmış olur⁷³. Bu durumda oransallık ilkesinden sapılarak imtiyazların yaratılmış olduğunu söyleyebiliriz.

---

⁶⁹ **Teoman**, s. 1039.

⁷⁰ **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin**: Ortaklıklar Hukuku I, Güncellenmiş Yeniden Yazılmış 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019 (Ortaklıklar 14. Bası), s. 636, No. 785.

⁷¹ **Kendigelen**, s. 28; **Karahan**, s. 41.

⁷² **Pulaşlı**, s. 1294.

⁷³ **Kendigelen**, s. 28-29.

E. Özel Korumadan Yararlanması

İmtiyazlı payların, çoğunluk kararına tabi olan pay sahipliği hakları ile ilgili tüm pay sahiplerinin muvafakatini zorunlu kılan müktesep haklar arasında kalan paylar olduğunu söyleyebiliriz⁷⁴. Bu sebepten ötürü imtiyazlı pay sahipleri, 6102 sayılı TTK uyarınca özel bir korumadan yararlanırlar. Anılan özel koruma mekanizmasının da en net somutlaştığı alanın ise “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu” olduğunu söyleyebiliriz⁷⁵.

IV. İMTİYAZ KAVRAMININ BENZER KAVRAMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

A. İmtiyaz Kavramı ile Müktesep Haklar Karşılaştırması

1. Müktesep Haklar Kavramı

Müktesep hakların; ortaklık tarafından ortadan kaldırılabilmesindeki veyahut üzerinde değişiklik yapılabilmesindeki zorluk açısından yapılacak bir sıralamada, vazgeçilmez haklardan sonra geldiğini söyleyebiliriz. Zira vazgeçilmez haklar; pay sahibinin oy hakkı, bilgi alma hakkı, iptal davası açma ve haklı sebeple fesih davası açma hakkı gibi, pay sahibinin rızası ile dahi ortadan kaldırılamayan haklardır. Vazgeçilmez haklar, sadece pay sahiplerinin menfaatleri açısından değil, anonim ortaklığın kurumsal yapısı açısından da son derece önem arz etmektedirler⁷⁶. Öte yandan müktesep haklar ise, anonim ortaklığın kurumsal yapısından ziyade hak sahibinin şahsi menfaati açısından önem teşkil etmektedirler.

Müktesep haklar kavramının, hukukun en belirsiz ve tanımlanması en zor kavramlarından biri olduğunu söyleyebiliriz⁷⁷. Müktesep haklar, sahibince Kanun veya

---

⁷⁴ **Kendigelen**, s. 37.

⁷⁵ **Bilgeç**, s. 16.

⁷⁶ **Erdem, Nuri**: 6102 Sayılı Yeni TTK’ ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin Müktesep (Kazanılmış) Hakları, Regesta, C. 2, S. 1, 2012, s. 31.

⁷⁷ **Pulaşlı**, s. 1549.

esas sözleşmeyle kazanılmış ve sahibinin rızası olmadan da değiştirilmesi mümkün olmayan hak olarak tanımlanabilir⁷⁸. Müktesep haklar da vazgeçilmez haklar gibi, pay sahiplerinin sahip oldukları payların sermayeyi ne oranda temsil ettiğinden bağımsız olarak sahip oldukları haklardandır⁷⁹. Müktesep haklara bu niteliği bahşeden, hakkın içeriği değil, hakkın kazanılış biçimidir⁸⁰.

Müktesep haklar, 6762 sayılı TTK' nın "müktesep haklar" başlıklı m. 385/2 hükmünde şu ifadelerle yer verilerek hem tanımlanmış hem de örneklendirilmiştir: "*Müktesep haklar; kanun veya esas mukavele hükümlerine göre umumi heyet ve idare meclisi kararlarına tabi olmayan yahut umumi heyetin toplantılarına iştirak hakkından doğan, hususiyle azalık, rey kullanmak, iptal davası açmak, kâr payı almak ve tasfiye neticesine iştirak etmek gibi haklardır*". Ayrıca aynı maddenin 1. fıkrasında; "*Şu kadar ki; münferit pay sahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları müktesep haklarda rızaları olmaksızın hiçbir değişiklik yapılamaz*" denilmek suretiyle ortaklık esas sözleşme değişikliklerinde, müktesep hak sahiplerinin rızası olmadıkça, bu haklarda değişiklik yapılamayacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

6102 sayılı TTK hazırlanırken Kanun gerekçesinde, 6762 sayılı TTK'nın "*münferit pay sahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları müktesep haklarda rızaları olmaksızın değişiklik yapılamaz*" hükmüne yer verilmemiştir. Zira müktesep hakların yetersiz bir şekilde tanımlanarak yanlış anlamalara yol açtığı düşünülmüştür⁸¹.

Özellikle belirtmek isteriz ki, kaynak İsviçre Hukuku'nda 1992 yılında yapılan değişiklik ile müktesep hak tanımına yasada yer verilmemiş ve bu hakların tazminat ödenmeksizin kaldırılması düzenlenmiştir. Zira amaç, birçok farklı anlama gelebilen ve

---

⁷⁸ **Bahtiyar, Mehmet:** Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı, İstanbul, 1996 (Kayıtlı Sermaye), s. 160; **Pulaşlı,** s. 1549.

⁷⁹ **Erdem,** s. 32.

⁸⁰ **Karahan,** s. 30; **İmregün, Oğuz:** Anonim Ortaklıklar, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1968 (Anonim Ortaklıklar), s. 327.

⁸¹ 6102 sayılı TTK m. 452 gerekçesi.

bu sebeple yanlış uygulamalara açık olan bir hukuki düzenlemenin kaldırılması olmuştur⁸².

Buna karşılık, her ne kadar kaynak İsviçre Kanunu'nda 1992 yılında değişiklik yapılmış olsa da, 6102 sayılı TTK'da, "müktesep haklar" kavramının muhafaza edilmesi tercih edilmiştir. Bunun gerekçesinin de, Kanun'un bu tür haklara farklı hükümlerde yer vermiş olması ve ayrıca esas sözleşmeler vasıtasıyla da bu nitelikleri haiz hakların oluşturulabiliyor olması gösterilmiştir⁸³.

Son durumda, 6102 sayılı TTK m. 452/1 hükmünde yalnızca; "*Genel kurul, aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde, kanunda öngörülen şartlara uyarak, esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebilir; müktesep ve vazgeçilmez haklar saklıdır*" denilmek suretiyle "müktesep haklar" konusuna değinilmiştir.

2. İmtiyazların Müktesep Hak Olup Olmadığı Tartışması

6762 sayılı TTK döneminde, imtiyazların müktesep hak olup olmadığı konusu doktrinde tartışılmıştır.

Doktrinde çoğunluk görüşü⁸⁴, imtiyazların müktesep hak olmadığı yönündedir. Bunun sebebi olarak; imtiyazların, pay sahiplerinin rızaları olmadan da sınırlandırılabilmelerinin veya kaldırılabilmelerinin mümkün olması ve ayrıca, imtiyazlar için Kanunda öngörülen bir özel koruma sistemi mevcutken, müktesep haklar için böyle bir korumanın bulunmaması gösterilmiştir.

---

⁸² Pulaşlı, s. 1550.

⁸³ 6102 sayılı TTK m. 452 gerekçesi.

⁸⁴ **Kendigelen**, s. 142; **İmregün, Oğuz**: Anonim Şirkette Pay Sahipleri Arasında Çıkan Menfaat İhtilafları ve Bunların Telif Çareleri, İstanbul, 1962 (Menfaat İhtilafları), s. 199; **Tekinalp, Ünal**: Esas Sözleşmesel Müktesep Hak, İkt. Mal., 1983, C. XXX, S. 1, (Müktesep Hak), s. 6; **Bostancıoğlu**, s. 24; **Ünal, Süleyman**: İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Kararlarına Karşı İptal Davası Açılabilir mi?, Yargıtay Dergisi, C. 17, S. 4, 1991, s. 541.

Karşı görüşü savunanlar⁸⁵ ise ortaklık esas sözleşmesiyle imtiyaz yaratılmasının müktesep hak oluşturduğu ve bu sebeple, imtiyazlı pay sahiplerinin rızası olmaksızın imtiyazların kaldırılamayacağını savunmuştur.

Kanaatimizce; imtiyazlar, müktesep hak olarak değerlendirilemezler. Her ne kadar ikisinin de, esas sözleşmede yer almak suretiyle tanınması söz konusu olsa da, imtiyazların geri alınması ve kaldırılması, müktesep haklarda olduğu gibi sahibinin rızasına bağlı değildir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu içerisinde, yeterli çoğunlukta karar alınması durumunda, karara olumsuz oy verenler için dahi imtiyazlar kalkmış olacaktır. Öte yandan, belirli bir ortak özelliği bulunan veyahut her durum ve koşulda beraber hareket eden birbirine sıkı sıkıya bağlı bir imtiyazlı pay grubu mevcut olduğunu düşünürsek, bu pay grubunun tabi ki her imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda da aynı yönde hareket etmesi muhtemeldir. Dolayısıyla ortaya sanki 6102 sayılı TTK m. 452 anlamında bir müktesep hak varlığı izlenimi çıkmış olsa da, böyle istisnai örneklerin uygulamadaki tercihlerin bir sonucu olduğunu ve aslında iki kavramın hukuki niteliğinin birbirinden ayrı olduğunu düşünmekteyiz.

B. İmtiyaz Kavramı İle Altın Pay Karşılaştırılması

Altın pay; özelleştirilen ortaklıkta artık çoğunluk hissesine sahip olmayan devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin, pay sahiplerine tanınan genel haklara ek olarak sahip olduğu ve devlete özelleştirilen ortaklığın üzerinde kontrol imkânı sağlayan pay olarak tanımlanabilir⁸⁶.

İmtiyazlı pay ile altın pay, her ne kadar ilk bakışta birbirlerine çok benzer nitelikleri haiz oldukları gözüküyor olsa da, bilhassa hak sahibinin niteliği ve hakkın kullanılış usulü dikkate alındığında birbirlerinden ayrıştıkları görülmektedir. Altın payların ilk görüldüğü ülke İngiltere olup, 1970'li yılların sonundan itibaren özellikle özelleştirme

---

⁸⁵ **Domaniç, Hayri:** Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul, 1988, s. 1059.

⁸⁶ **Yatağan Özkan, Çiğdem:** Anonim Şirketlerde Altın Paylar, On İki Levha Yayıncılık, Ekim, 2016, s. 39.

hareketleri neticesinde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Sonrasında İngiltere’yi takiben Fransa ve Almanya’da da uygulanmış olup, 1990’lı yıllardan sonra ise Doğu Avrupa ülkelerinde uygulandığı görülmüştür. Altın payın yaratılmasındaki amaç; devletlerin stratejik olarak önem arz eden ortaklıkların yabancılaştırmasının önüne geçilebilmesi için özelleştirmelerin tamamlanması akabinde, bahsi konu ortaklıkların yönetimleri üzerindeki hâkimiyetlerini devam ettirmek istemeleridir⁸⁷.

6102 sayılı TTK’ da, geçici m. 4/3 hükmü haricinde, altın paylara ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Anılan madde uyarınca, ortaklıkların veya kooperatiflerin bu Kanun’un yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde eski türlerine dönmeleri hâlinde, tür değiştirme kararında veto hakkı kullanılmayacağı belirtilmiş olup, bunun tek istisnasının da kamu kuruluşlarına tanınan altın paydan doğan hakların olduğu zikredilmiştir.

Öte yandan, her ne kadar Kanun Tasarısı’nda altın paylara ilişkin detaylı bir düzenlemeye yer verilmiş olsa da, sonradan kanunlaşma sürecinde taslaktan çıkarılmıştır⁸⁸.

Anılan tasarı hükmü şu şekilde idi; “*Altın pay; özelleştirme, yap-işlet-devret ve imtiyaz sözleşmeleri ile benzer sözleşme ve ilişkiler dolayısıyla ve kamu menfaati bulunduğu hâllerde, Devlete veya onun belirlediği kişiye tanınan, esas sözleşmede açıkça yazılmış belli kararların alınmasında, şirketteki oyların çoğunluğunu temsil ettiği kabul edilen ve sahibi veya temsilcisi tarafından olumsuz oy kullanıldığında veya toplantıda temsil edilmediğinde söz konusu kararları geçersiz kılan hakları içeren paydır. Altın payın hangi payları oluşturduğu, hangi payları geçersiz kıldığı esas sözleşmede ayrı ayrı gösterilir. Altın pay birden fazla olabilir. Devletin rızası olmadan altın pay kaldırılamaz, verdiği haklar sınırlandırılmaz, yok edilemez, işlemez hâle getirilemez. Kamu menfaatinin bulunduğu durumlarda Devletin belirleyeceği kişiye yapılan devirler hariç, devir ile altın pay içerdiği hakları yitirir*”⁸⁹.

---

⁸⁷ Bilgeç, s. 28-29.

⁸⁸ Pulaşlı, s. 1324.

⁸⁹ 6102 sayılı TTK Tasarısı m. 403.

Kanaatimizce, hem altın payların hem de imtiyazlı payların kullanılmasındaki genel amaç, ortaklık yönetiminde baskın olunmak istenmesidir. Her ne kadar benzer yönleri ve amaçları bulunuyor olsa da iki kavramı, şu dört önemli kıstası dikkate alarak birbirlerinden ayırabiliriz.

İlk olarak, altın paylarda hak sahibi muhakkak devlet veya onun belirleyeceği kişi veya kişiler olabilirken, imtiyazlı paylardaki hak sahipliği için bu şekilde bir zorunluluk bulunmamaktadır. İkinci olarak, altın payların uygulaması yalnızca özelleştirmeler durumunda vücut buluyorken, imtiyazlı paylar için bu şekilde bir zorunluluk bulunmamaktadır. Üçüncü olarak, imtiyazlı paylar kural olarak yalnızca paya tanınabiliyorken, altın paylar paydan bağımsız olarak da tesis edilebilirler⁹⁰. Son olarak ise altın paylar, imtiyazlı paylardan farklı olarak, devirleri söz konusu olduğunda devralana geçmezler⁹¹.

Ş. 2. İMTİYAZLI PAY TÜRLERİ

I. Oy Hakkında İmtiyaz

A. Genel Olarak Oy Hakkı

Anonim ortaklıkta, pay sahibinin tek borcu, ortaklığa getirmeyi taahhüt etmiş olduğu sermaye payıdır. Bu borç dışında pay sahibine borç yüklenmemesi kuralına “tek borç ilkesi” adı verilmektedir. Pay sahibinin ortaklığa karşı, sadece tek bir borcu olsa da, hakları birden fazladır. Bu haklar; “mali haklar” ve “yönetsel haklar” olmak üzere iki ana gruba ayrılır⁹².

Anılan yönetsel hakların en başında da “oy hakkı” gelmektedir. Oy hakkına ilişkin 6102 sayılı TTK’da herhangi bir açık tanım yer almamaktadır. Buna karşılık, oy

---

⁹⁰ Kanaatimizce, bu yönü sebebiyle altın payların, imtiyazları paylardan daha geniş bir kavram olduğunu söylememiz mümkündür.

⁹¹ **Yatağan Özkan**, s. 40.

⁹² **Bilgeç**, s. 5.

hakkını; pay sahibine ortaklık yönetimine katılmasına olanak sağlayan, ortaklık genel kurulunda bizzat veya vekil vasıtasıyla kullanılabilen ve vazgeçilemez nitelikte olan bir pay sahipliği hakkı olarak tanımlamak mümkündür⁹³.

B. Oy Hakkında İmtiyaz Tanınmasının Nedenleri

1. Yabancılaşma Tehlikesi

Genel olarak, yabancılaşmadan kasıt; ortaklığın paylarına, ortaklık menfaatlerine uygun hareket etmeyecekleri düşünülen kişilerin sahip olması ve bunun sonucunda ortaklığın yönetim ve idaresinde el değiştirme yaşanmasıdır. Bahsedilen yabancılaşma tehlikesi, doktrinde “dış yabancılaşma” ve “iç yabancılaşma” olmak üzere iki farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Dış yabancılaşma, bir anonim ortaklıktaki pay sahibi çoğunluğunun, o ülke dışında bir başka ülkeden olan kişiler tarafından ele geçirilmesi, diğer bir deyişle ortaklığın yönetsel olarak yabancılaşmasıdır. İç yabancılaşma ise ortaklık ile aynı ülkeye mensup olmakla birlikte, menfaatleri ortaklıkla benzer olmayan kişilerin, ortaklık yönetimini etkileyecek çoğunluğa ulaşmaları anlamını taşımaktadır⁹⁴.

Oy hakkında imtiyazlı paylara, önlem almak amacıyla başvurulduğu söylenebilir. Buna rağmen, oyda imtiyazlı payların, ortaklığı yabancılaşmaya karşı koruyacak sıfatta bulunmadığı düşünülecek olursa, bu durumda oy hakkında imtiyaz tanınan paylara ilişkin ön alım hakkının sınırlandırılması ve bu payların oyların mutlak çoğunluğunu elde edecek şekilde bizzat yönetim kurulu üyelerine veya yakın pay sahiplerine ya da bir bankaya tahsis edilmesi mümkündür⁹⁵.

Kendigelen'e göre, yabancılaşmanın önüne geçilebilmesi için imtiyazlı pay ihraç etmenin yanı sıra, ortaklık esas sözleşmesinde imtiyazlı payların kabul görmeyen

---

⁹³ **Bilgeç**, s. 6-7.

⁹⁴ **Kendigelen**, s. 59.

⁹⁵ **Kendigelen**, s. 61.

kişilerin eline geçmesini engelleyecek bağlam hükümlerine yer verilebilir. Hatta bu doğrultuda imtiyazlı oyların ne şekilde kullanılacağına yönelik ortaklar arasında Borçlar Hukuku kökenli bir oy sözleşmesi sayesinde, oy hakkında imtiyazlı pay sahiplerinin bir araya getirilmesinin de zorunlu olduğu kabul edilmektedir⁹⁶.

2. Belirli Pay Sahiplerinin Kontrol Sağlaması

Oy hakkında imtiyaz yaratılmasının bir diğer nedeni de, belirli pay sahiplerince, ortaklık yönetiminde kontrol sağlanması veyahut hâli hazırda devam eden kontrol mekanizmasının sürdürülmesidir.

Ortaklıkta, belirli pay sahiplerinin kontrol sağlamanın iki durumda gerçekleşebileceğini söyleyebiliriz. İlk olarak; anonim ortaklığın kuruluşu esnasında aile üyeleri veya yönetimde aktif rol alan kişiler gibi bir takım kişi veya gruplara ortaklığın yönetiminin bırakılması suretiyle gerçekleşebilir. İkinci olarak ise halka kapalı anonim ortaklıklarda hâli hazırda devam eden kontrol mekanizmasının kaybedilmemesi için, halka açılma sırasında gerçekleşebilir⁹⁷.

Arz etmiş olduğumuz ikinci durumda, oy hakkında imtiyazı bulunmayan payların halka arz edilmesi ve buna karşılık imtiyaz ihtiva eden payların ise ortaklığın hâli hazırdaki ortaklarında bırakılması söz konusudur.

3. Kamu Yararının Korunması

Ekonomik olarak büyük ölçeklerde bulunan bazı anonim ortaklıkların, bu özellikleri hasebiyle devlet kontrolü altında olması ve ortaklığın yönetiminde kamu tüzel kişileri lehine bir yönetimin belirlenmesi söz konusu olabilir. Bu noktada önemle belirtmek isteriz ki, vurguladığımız husus yukarıda açıkladığımız altın paylar ile yaratılabileceği gibi sadece oy hakkında imtiyaz yaratılması suretiyle de gerçekleştirilebilir. Ezcümle,

---

⁹⁶ Kendigelen, s. 62.

⁹⁷ Kendigelen, s. 64.

altın paylar dışında da devletin anonim ortaklığın yönetimi üzerindeki gücünün varlığı ve istikrarı korunabilir⁹⁸.

Oy hakkında imtiyaz tanınması hususunun, kamu yararının korunması maksadıyla ilk olarak uygulanışı Alman ve İsviçre Hukukunda söz konusu olmuştur. Alman Hukuku'nda 1937 ve 1965 yıllarında yapılan ve istisnai bir şekilde, oy hakkında imtiyazlı paylara yer verilmesine ilişkin gerçekleştirilen reformların temel nedeni de, kamu hizmeti niteliğinde faaliyetler yürütmekte olan anonim ortaklıklar üzerinde devletin gücünün ve iradesinin muhafaza edilmek istenmesi idi. Benzer şekilde 1928 yılında İsviçre'de, oy hakkında imtiyaz ihtiva eden paylar çıkarılmasının tamamen yasaklanması için hazırlanan tasarıya karşı çıkmıştır, zira İsviçre'deki bir takım kantonlar anılan tasarının kanunlaşması sonucunda demiryolu şirketleri üzerindeki yönetim etkilerinin kaybolmamasını ve oy hakkında imtiyazlı paylar aracılığıyla bu sürecin devam etmesini istemişlerdi⁹⁹.

Kamu yararı sebebiyle oy hakkında imtiyazın kullanılması müessesesi, Türk Hukuk Sistemi açısından daha çok, özelleştirmeler gerçekleştirilirken önem arz etmiştir. 4046 sayılı “Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunu”¹⁰⁰ uyarınca stratejik önemi haiz olan kuruluşların özelleştirilmesi esnasında devletin imtiyazlı paylara sahip olması görüşü benimsenmiştir¹⁰¹.

Ayrıca imtiyazlar konusunda genel olarak, Özelleştirme Kurulu'nu yetkili kurum olarak belirlemiştir¹⁰². Her ne kadar anılan Kanun'da, hangi imtiyaz tür veya türlerinin uygulanacağı açıkça belirtilmiş olmasa da, m.13/1-b hükmünde “...kuruluşların yetkili kurullarında alınacak kararlarda söz ve onay hakkı verecek imtiyazlı hisselerin...” ifadesinin yer almış olması hasebiyle, iki tür imtiyazın akla geldiği zikredilebilir: “Oy hakkında imtiyaz” ve “Yönetim Kurulunda Temsil İmtiyazı”¹⁰³.

---

⁹⁸ Bilgeç, s. 60.

⁹⁹ Kendigelen, s. 66.

¹⁰⁰ RG 27.11.1994/22124.

¹⁰¹ 4046 Sayılı Kanun m. 2/1,g.

¹⁰² 4046 Sayılı Kanun m. 13.

¹⁰³ Kendigelen, s. 67.

Özetle, oy hakkında imtiyaz tanınmasının nedenlerinden biri olarak belirtmiş olduğumuz “yabancılaşma tehlikesi” nedeninin “kamu yararının korunması” nedeni ile büyük ölçüde benzerlik arz ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

4. Azlığın Korunması

Oy hakkında imtiyaz tanınmasının nedenlerinden biri de, ortaklıkta azlık durumunda olan ve karar alma süreçlerinde yeteri kadar etkileri olamayan pay sahiplerinin, ortaklığın yönetim ve denetimindeki etkisinin daha fazla olabilmesinin sağlanması olduğu söylenebilir. Öte yandan, uygulamada azlık pay sahiplerinin korunması amacıyla oy hakkında imtiyaz ihtiva eden payların çıkartılması durumunun nadir olarak uygulandığını da vurgulamakta fayda görmekteyiz¹⁰⁴.

C. Oy Hakkında İmtiyaz Tanınmasının Sınırları

1. Bir Paya En Çok On Beş Oy Hakkı Tanınabilmesi

6102 sayılı TTK'nın getirmiş olduğu önemli yeniliklerden birisi de, bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabilecek olmasıdır. İmtiyaz tanınması konusunda getirilen yenilik sonucunda, 6762 sayılı TTK'nın aksine, artık bir pay için binlerce oy hakkı tanınması müessesesinin kesin olarak önüne geçilmiştir.

Kaynak İsviçre Hukuku'nda, “*nominal değerleri yüksek olan (diğer) payların itibari değerlerinin, nominal değerleri düşük olan oy hakkında imtiyazlı payların itibari değerlerinin on mislinden fazla olamaz*” hükmü ile oy hakkında imtiyaz, sermayeye katılmaya oranla on misli ile sınırlandırılmıştır. Buna karşılık Türk Hukuk Sistemi'nde ise sermaye yatırımı ile oy gücü arasındaki sınırlandırma, bir paya en çok on beş oy hakkı tanınmak suretiyle belirlenmiştir¹⁰⁵.

---

¹⁰⁴ Kendigelen, s. 67-68.

¹⁰⁵ Pulaşlı, s. 1308.

Avrupa’da bulunan birçok ülkede, oy hakkında tanınan imtiyazların sınırlandırılması, ülkemizdeki düzenlemeden çok öncesinde gerçekleşmiştir. Örneğin, İtalya’da 1942 yılında, oy hakkında imtiyaz yasaklanmıştır. Bu gelişmenin akabinde Fransa ve Belçika’da da aynı şekilde bu kurumun kaldırılması yoluna gidilmiştir. 1998 yılında ise Almanya’da yapılan bir kanuni değişiklik sonucunda oy hakkında imtiyaz düzenlemesine son verilmiştir¹⁰⁶.

Öte yandan AB Hukukunda da benzer şekilde çalışmalar yürütülmüş ve bunun sonucunda, AB Komisyonu’nun AB Konseyine ve AB Parlamentosuna sunmuş olduğu 21.05.2003 tarihli Avrupa Birliğinde Şirketler Hukuku Modernizasyonu ve Kurumsal Yönetimin Geliştirilmesi (“Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union”) planında, ortaklıkta hak sahibi olan pay sahiplerin arasında eşitliğin bozulmaması ve demokrasinin tam manasıyla uygulanabilmesi amacıyla “bir pay bir oy” (“one share one vote”) ilkesi tavsiye edilmiştir¹⁰⁷.

Kıta Avrupası Hukuku’ndan daha esnek ve farklı bir yapıda bulunan İngiliz ve Amerikan Hukuk Sistemlerinde, oy hakkında imtiyaz tanınmasına ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, Kıta Avrupası için arz etmiş olduğumuz “bir pay bir oy” (“one share one vote”) ilkesinin yedek bir hukuk kuralı olduğu ve sadece ortaklık esas sözleşmesinde aksine bir hükmü bulunmadığı takdirde uygulanacağı söylenebilir¹⁰⁸.

2. Kanun’da Öngörülen İmtiyazın Etkisiz Olduğu Hâller

6102 sayılı TTK m. 479/3 hükmünde, oy hakkında imtiyazın hangi durumlarda etkisizleştiği açıkça hüküm altına alınmıştır. Anılan hüküm uyarınca; esas sözleşme değişiklikleri ile ibra ve sorumluluk davası açılmasında oy hakkında imtiyaz etkisizdir. Belirtilen iki durum numerus clausus olarak sayılmış olup, m. 479/3 hükmüne ilişkin Kanun gerekçesinde söz konusu iki duruma ilişkin kararların sadece önem kriterine göre

---

¹⁰⁶ **Pulaşlı**, s. 1307.

¹⁰⁷ **Uysal**, s. 94.

¹⁰⁸ **Kendigelen**, s. 88-89.

değil, aynı zamanda oyda imtiyazın hâkimiyet kurulması aracı olarak kullanılmasına engel olmak amacına göre de belirlenmiş olduğu açıkça belirtilmiştir¹⁰⁹.

Kaynak İsviçre Hukuku'nda ise oy hakkında imtiyazın etkisiz olduğu hâller dört bent şeklinde sayılmıştır. Bunlar; İsviçre BK m. 730 hükmü uyarınca ortaklık denetçilerinin seçiminde, İsviçre BK m. 731a/3 hükmü uyarınca ortaklık yönetiminin veya bazı işlemlerinin incelenmesi amacıyla bilirkişi atanmasında, İsviçre BK m. 697a hükmü uyarınca ortaklığın ticari defterleriyle yazışmalarının incelenmesi amacıyla özel denetçi seçiminde, İsviçre BK m.752 vd. hükümleri uyarınca ortaklık yöneticileri ve diğer ilgililer hakkında sorumluluk davası açılmasına ilişkin karar alınmasıdır¹¹⁰.

Öte yandan, 6102 sayılı TTK m. 479/3-b hükmünde belirtilen sorumluluk davasının, yalnızca yöneticiler ve yönetim kurulu aleyhine açılacak sorumluluk davasından ibaret olduğunu düşünmek doğru olmayacaktır. Anılan hükmün; yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri dışında kurucular, tasfiye memurları, denetçiler ve diğer kişilere karşı açılacak sorumluluk davalarını da kapsar nitelikte olduğunu kabul etmek yerinde olacaktır. Zira sorumluluk davalarında tüm pay sahiplerinin eşit bir şekilde oy kullanabilmeleri ve ortaklıkta yaşanacak önemli hukuki gelişmelere eşdeğer katılımında bulunabilmeleri önemli görülmüştür¹¹¹.

II. Kâr Payında İmtiyaz

A. Genel Olarak Kâr Payı

Anonim ortaklık genel kurulu tarafından, sahibine dağıtılmasına karar verilen kârın, ödenebilen ve miktarı belli edilmiş kısmına “kâr payı” denilir¹¹². Ortaklık genel kurulunun kârın dağıtılmasına karar vermesi sonucunda, pay sahibi açısından, ortaklığa karşı bağımsız bir “kâr payı alacak hakkı” olduğu söylenebilir. Bir diğer ifadeyle,

---

¹⁰⁹ 6102 sayılı TTK m. 479/3 gerekçesi.

¹¹⁰ **Pulaşlı**, s. 1309.

¹¹¹ **Uysal**, s. 100.

¹¹² **Usluel, Aşlı E. Gürbüz**: Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Ankara, 2016, s. 2.

ortaklığa katılımdan kaynaklanan “soyut kâr payı alma hakkı”nın somut bir kâr payı olan alacak hakkına dönüşmesi söz konusudur¹¹³.

Kâr payı hakkının, anonim ortaklıktaki pay sahibinin sahip olduğu en önemli hak olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Zira anonim ortaklığa katılan, bir nevi yatırım yapan pay sahibinin ortaklıktan esas beklentisi bu yatırımın nemalandırılması, diğer bir deyişle ortaklığın kârından pay almaktır¹¹⁴.

B. Kâr Payında İmtiyaz Tanınmasının Nedenleri

6102 sayılı TTK m. 478/2’de “İmtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır” denilmek suretiyle açıkça kâr payında da imtiyazın tanınabileceği düzenlenmiştir.

Anonim ortaklıkta bir paya, kâr payında imtiyaz tanınmasının en önemli sayılabilecek nedenlerinden birisi, ortaklığın kuruluş aşamasında bulunan kurucu pay sahiplerine sarfetmiş oldukları emek ve çalışmalarının karşılığının verilmesidir. Aslında kurucu pay sahiplerine, kuruluş esnasında intifa senedi düzenlenmesi yoluyla, sarfetmiş oldukları emeklerinin karşılığı ödenebilir ancak, kuruculara kâr payında imtiyaz tanınması da bir başka yöntem olarak sayılabilir¹¹⁵.

Kanaatimizce, kuruluş aşamasında kâr payında imtiyaz hakkı tanınmasıyla, küçük yatırım sahipleri de dâhil olmak üzere birçok yatırımcının, ortaklığın henüz kurulması aşamasında teşvik edilmesi mümkündür.

Kâr payında imtiyaz tanınmasının bir diğer nedeni ise mali durumu kötüye doğru giden veyahut tamamen bozulan ortaklığın, bu durumu düzeltmek maksadıyla acil olarak yeni finansman kaynağı yaratmak istemesi gösterilebilir.

---

¹¹³ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 63.

¹¹⁴ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 123.

¹¹⁵ Karahan, s. 58.

Örneğin¹¹⁶; bir ortaklığın esas sermayesinin 750.000 TL ve 75 TL itibari değeri olan 10.000 payı olduğunu varsayalım. Öte yandan ortaklığın, ülkenin ekonomik koşullarındaki bozulmalar sebebiyle mali durumunun kötüleştiğini ve zarar etmeye başladığını, bunun sonucunda da esas sermayesinden 250.000 TL kaybettiğini düşünelim. Bu durumda, payların itibari değerinin 50 TL'ye düşmesi söz konusu olacaktır. Böyle bir durumda şüphesiz, ortaklığın yapması gereken yeni yatırımlar gerçekleştirmek suretiyle içinde bulunduğu bozuk mali durumdan kurtularak sermaye artırımını yapmak ve ortaklığa yeni yatırımcıları çekmektir. Sermayenin 500.000 TL ye düşmesi sonucunda, piyasada 50 TL 'ye satılan paylar yerine yatırımcının, 75 TL itibari değerli yeni paylardan satın almak istememesi doğaldır. Bu sebepten mütevellit, 75 TL itibari değerli yeni çıkan payları cazip hâle getirmek maksadıyla bu paylara kâr payında imtiyaz tanınabilir.

Böylelikle bir yandan ortaklık yeni kaynaklar edinerek mevcuttaki bozuk mali durumundan kurtulacak, öte yandan da ortaklık pay sahipleri yıllık kâr paylarını alabilecektir. Ortaklığa yeni dâhil olan yeni pay sahipleri ise düşük sermaye ile daha fazla kâr elde edebilecekleri bir yatırım yapmış olacaklardır¹¹⁷.

C. Kâr Payında İmtiyaz Tanınmasının Yöntemleri

6100 sayılı TTK m. 478/2'de, kâr payında imtiyaz tanınabileceği açıkça belirtilmiş olsa da, imtiyazların tanınma yöntemlerine değinilmemiştir. Bu sebeple, ortaklık pay sahiplerine, kâr payında imtiyazın tanınması yönteminde serbestlik yaratılmış olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Öte yandan her ne kadar Türk Hukuku'nda ve kaynak İsviçre Hukuku'nda, kâr payında imtiyaz tanınması müessesesi açısından herhangi bir sınırlama bulunmadığını söylemek mümkün ise de, ortaklık esas sözleşmesinde imtiyaza ilişkin belirlenecek bu serbestliğin

---

¹¹⁶ Farklı değerlerle verilmiş aynı örnek için bkz. **Karahan**, s. 59.

¹¹⁷ **Karahan**, s. 59-60.

doğal sınırının 6098 sayılı TBK m. 27 hükmü ve 4721 sayılı TMK m. 2 hükmü olacağını vurgulamak yerinde olacaktır¹¹⁸.

Alman Hukuku'nda ise Türk ve İsviçre Hukuku'ndan farklı bir düzenleme mevcuttur. Şöyle ki "Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu" m. 139/1 hükmünde; "kâr payında kümülatif imtiyaz hakkı tanınan paylar oydan yoksun olarak çıkartılabilirler" ifadesine yer verilmiş olup ayrıca anılan maddenin ikinci fıkrasında, bu payların ihracının en fazla sermayenin yarısına kadar olabileceği belirtilmiştir. Alman Hukuku'nda oydan yoksun kârda imtiyazlı pay senetlerine ilişkin düzenlemenin asıl maksadının, ortaklık yönetimine katılma konusuna ilgisi bulunmayan küçük pay sahiplerine bir yandan oy hakkı vermeyip öte yandan da kâr payında imtiyaz tanınarak menfaat dengesinin güdülme istenmesi olduğunu vurgulamak isteriz¹¹⁹.

Amerikan Hukuku'ndaki düzenlemelerin ise Alman Hukuku'na paralel olduğunu söyleyebiliriz. Şöyle ki; Amerikan Hukuku'nda da kâr payında imtiyaz tanınan paylara ilişkin oy hakkında yoksunluk söz konusu olabilmekte, ya da mevcut oy haklarında sınırlandırma yapılabilmektedir. Türk Hukuk Sistemi'nde ise oydan yoksun kâr payında imtiyazlı payların düzenlenebilmesi mümkün değildir¹²⁰.

Toparlamak gerekirse, kâr payında imtiyaz tanınmasına ilişkin olarak Türk Hukuku'nda açıkça bir sınırlama yer almadığı için her ortaklığın TBK m. 27 ve TMK m. 2 hükümlerine riayet etmek koşuluyla, kendi esas sözleşmelerinde farklı yöntemlerle kâr payında imtiyaz tanıyabilmesi mümkündür.

1. Kârdan Öncelikle Yararlanma Hakkı Tanınması

Kâr payından öncelikle yararlanma hakkının, bu imtiyaza sahip olan pay sahiplerinin, ortaklık hesabından dağıtılmasına karar verilen kârdan, diğer pay sahiplerine oranla öncelikli olarak faydalanması olduğunu söyleyebiliriz.

---

¹¹⁸ Karahan, s. 61.

¹¹⁹ Usluel, s. 167.

¹²⁰ Usluel, s. 168.

Kâr payında imtiyaz tanınan payların, kârdan öncelikle yararlanmasının sonucunda, imtiyazlı paylar kârdan pay aldıktan sonra ancak adi payların kârdan pay alabilmeleri söz konusu olur. Bu durum bilhassa, kâr dağıtım yapılacak yıl için dağıtılacak kâr miktarının yeterli olmaması durumunda önem kazanır. Çünkü kârdan öncelikle yararlanma hakkına sahip pay sahiplerinin öncelikli olarak kârdan paylarını almalarını müteakip diğer pay sahiplerine kâr dağıtım yapılacaktır¹²¹.

Diğer bir deyişle öncelik, imtiyazlı payların tatmin edilmesidir. Eğer imtiyazlı pay sahiplerine dağıtım yapıldıktan sonra, ortaklık hesabında yeterli bakiye kalmamış ise bu durumda adi pay sahiplerine o yıl için kâr pay dağıtılamamış olacaktır¹²².

Halka kapalı anonim ortaklıklarda esas sözleşme ile kâr payından öncelikle yararlanma imtiyazı tanınabilmesi mümkün olmakla birlikte, halka açık anonim ortaklıklarda ise mevzuat gereği, bu şekilde bir imtiyaz tanınması söz konusu değildir. Zira 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu¹²³ m.19/3 hükmünde “*Halka açık ortaklıklarda kâr payı, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.*” denilmek suretiyle kâr paylarının bütün pay sahiplerine eşit bir biçimde dağıtılması buyurulmuştur. Özetle, kâr payından öncelikle yararlanma imtiyazı, yalnızca 6102 sayılı TTK’ ya tabi anonim ortaklıklar bakımından geçerli olup, SPK mevzâtına tabi halka açık anonim ortaklıklar bakımından geçersizdir¹²⁴.

2. Kârdan Daha Fazla Yararlanma Hakkı Tanınması

Kâr payında imtiyaz tanınmasında uygulanan bir diğer yöntem ise ortaklıktaki imtiyazlı pay sahibine, ortaklıktaki diğer paylara nazaran kârdan daha fazla yararlanma hakkı verilmesidir¹²⁵.

---

¹²¹ Usluel, s. 168-169.

¹²² Karahan, s. 65.

¹²³ RG. 30.12.2012/28513.

¹²⁴ Pulaşlı, s. 1301.

¹²⁵ Usluel, s. 169.

6102 sayılı TTK m. 507/1 hükmünde; her pay sahibinin, dağıtılması kararlaştırılmış net dönem kârına, payı oranında katılma hakkına sahip olduğu vurgulanmakla birlikte, aynı maddenin ikinci fıkrasında ortaklık esas sözleşmesinde payların bazı türlerine tanınan imtiyaz haklarının istisna olduğu belirtilmiştir. Kârdan daha fazla yararlanma hakkı tanınması imtiyazının, anılan hükümdeki istisnayı teşkil ettiğini söyleyebiliriz.

3. Kârda İmtiyazın Kümülatif Olarak Tanınması

Kârda imtiyazın kümülatif (birikir) olarak tanınması yöntemini; ortaklık esas sözleşmesinde öngörülen kâr oranının, belirtilen yıl için yetersiz kalması durumunda kâr haklarının biriktirilmesi ve ileriki yıllarda ortaklık beklenen kâra ulaştığı zaman, kâr haklarının toplu bir biçimde ödenebilmesi, şeklinde tanımlayabiliriz. Bu çerçevede, imtiyazlı pay sahibi açısından da, ileri yıllarda ortaklıktan geçmiş dönemlere ilişkin, birikmiş alacağı talep hakkı kazanıldığı söylenebilir¹²⁶.

4. Kârda İmtiyazın Ön Ödeme Olarak Tanınması

Anonim ortaklıkta esas sözleşmeyle, bazı paylara kâr payında imtiyaz tanınması hususunda serbestlik olduğunu belirtmiştik. Bu çerçevede, kaynak İsviçre Hukuku'nda mevcut olan “imtiyazın ön ödeme olarak tanınması”nın da Türk Hukuk Sistemi içerisinde de uygulanabileceğini söyleyebiliriz. Ön ödeme olarak tanınan imtiyaz, dağıtılacak kârın sınırlı olarak belirlenmesinde söz konusu olur. Anılan imtiyaz yönteminin uygulanmasında, ortaklığın net dönem kârının ne miktarda dağıtılacağı esas sözleşmede yer alır ve ilk olarak imtiyazlar ayrılır. Sonrasında kalan bakiye, imtiyazlı ve diğer (adi) pay sahipleri arasında paylaşılır¹²⁷.

İsviçre Hukuku'nda uygulanan bu yöntemin, Türk Hukuku'nda da esas sözleşmeye bu doğrultuda açık hüküm koymak kaydıyla TTK'ya tabi halka kapalı anonim ortaklıklar için uygulanabilmesi mümkündür. Öte yandan bu yöntemin aynı şekilde SPK mevzuatına tabi halka açık anonim ortaklıklar açısından uygulanabilmesi mümkün

---

¹²⁶ **Pulaşlı**, s. 1301.

¹²⁷ **Usluel**, s. 174.

değildir. Zira halka açık anonim ortaklıklarda, ön ödeme yönteminin birinci kâr dağıtımının önüne geçebilmesinin mümkün olmadığı kabul edilmelidir¹²⁸.

5. Kârda İmtiyazın Tekrar Katılımlı Olarak Tanınması

Kârda imtiyazın tekrar katılımlı olarak tanınması yönteminde, ortaklığın esas sözleşmesi uyarınca kâr payında imtiyaz hakkından yararlanan imtiyazlı pay sahibinin, sonrasında diğer (adi) pay sahipleriyle birlikte yeniden bir kez daha kâra katılması söz konusudur. Esasında, anılan imtiyaz tanınması yönteminin, esas sözleşme ile belirlenen imtiyaz oranının düşük olması hâlinde paydaki imtiyazı daha ilgi çekici kıldığı savunulabilir¹²⁹.

III. Tasfiye Payında İmtiyaz

A. Genel Olarak Tasfiye Payı

Anonim ortaklığın sona ermesi ve tasfiyesi durumunda, ortaklığın bütün borçları ödendikten sonra ve pay bedelleri iade edildikten sonra kalan bakiye miktarın, pay sahipleri arasında bölüşülmesi sonucunda pay sahibine düşen hisseye tasfiye hakkı denir¹³⁰.

Ortaklık sona erdiği vakit, her pay sahibinin esas sözleşmede aksine bir hüküm mevcut olmadığı takdirde, tasfiye sonucunda arta kalan bakiyeye, payı oranında katılma hakkı vardır¹³¹. Öte yandan, anonim ortaklığın esas sözleşmesinde bazı paylara ait olan imtiyazlar ve özel durumlar saklı tutulmuştur¹³².

Anonim ortaklığın sona ermesi sebebiyle ortaya çıkan tasfiye bakiyesinden yararlanma hakkı doğan imtiyazlı pay sahiplerinin, bu hakkı ortaklığın faaliyeti süresince talep

---

¹²⁸ Usluel, s. 175.

¹²⁹ Usluel, s. 175.

¹³⁰ Pulaşlı, s. 1430.

¹³¹ 6102 Sayılı TTK m. 507/1.

¹³² 6102 Sayılı TTK m. 507/2.

etmesi mümkün değildir. Zira imtiyazlı pay sahipleri, diğer (adi) pay sahipleri gibi tasfiye bakiyesine katılabilmek için bazı şartların gerçekleşmesini beklemek zorundadırlar¹³³.

Bu sebepten mütevellit, ortaklık esas sözleşmesiyle kendilerine tasfiye payı üzerinde imtiyaz hakkı tanınmış pay sahiplerinin, bu haklarının geciktirici şarta bağlı ve müeccel bir hak olduğunu söyleyebiliriz. Ne zaman ki bu geciktirici şart olay gerçekleşir ve ortaklığın tasfiyesi ve dolayısıyla ortaklık tasfiye bakiyesi ortaya çıkar, ancak o vakit tasfiye payında imtiyaz hakkı olan pay sahiplerinin bu hakkı tam olarak bir alacak hakkına dönüşmüş olur¹³⁴.

Tasfiye işlemleri neticesinde anonim ortaklığın tüzel kişiliği sona erer ve bunun doğal sonucu olarak pay sahibinin de ortaklığa katılımdan doğan pay sahipliği sıfatı sona ermiş olur. Sona eren bu sıfat karşılığında, pay sahibinin malvarlığına giren değer olarak görülen tasfiye payının, bir semere olarak nitelendirilmesi de söz konusu değildir. Zira pay sahipliği sıfatı karşılığı ödenen tasfiye payı, sona ermiş olan ortaklığa yatırım olarak konulmuş sermayenin bir nevi geri iadesidir¹³⁵.

B. Tasfiye Payında İmtiyazdan Yararlanma Koşulları

1. Tasfiye Bakiyesinin Bulunması

6102 sayılı TTK'nın "Tasfiye sonucu dağıtım" başlıklı m. 543/1 hükmünde; "*Tasfiye hâlinde bulunan şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa pay sahipleri arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır*" hükmü yer almış ve tasfiye sonucunda ortaklığın kalan malvarlığının, imtiyaz hakları oranında pay sahiplerine dağıtımını için ortada bir tasfiye bakiyesinin bulunması koşulu aranmıştır.

---

¹³³ Karahan, s. 74.

¹³⁴ Pulaşlı, s. 1430.

¹³⁵ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 191-192.

Anonim ortaklıkta, tasfiye bakiyesinin dağıtılabilmesi için ortaklığa ait tüm borçların fiilen ödenmiş olması bir zorunluluk değildir. Diğer bir ifadeyle, ortaklığa ait borçların tevdi veya temin edilmesinden sonra, fakat fiili ödeme henüz gerçekleştirilmeden de dağıtımın yapılabilmesi mümkündür. Bu noktada vurgulamakta fayda gördüğümüz bir başka husus daha mevcuttur. Şöyle ki; TTK m. 553'ten hareketle, henüz vadesi gelmemiş borçları iskonto ile ödeme imkânı varken, bunu tercih etmek yerine ortaklığa ilave hiçbir yararı bulunmayan bankaya depo yolunu tercih ederek ödeme vadelerinin beklenmesi mantıksız görülmektedir. Bu sebeple, böyle bir vaziyet vuku bulduğu durumda, tasfiye memurlarının, borçları ödemede iskonto yolunu kullanması daha yerinde olacaktır.

6102 sayılı TTK m. 541/2 hükmü uyarınca, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen bir bankaya depo etmek yerine, iskontoyla ödeme yolunu seçmek, aslında hem m. 286/1'deki zikredildiği gibi basiretli bir iş adamı gibi gerekli önlemleri almanın bir gereği olup, hem de m. 546/2 ve m. 553¹³⁶ hükümlerine yapılan atfın gereğidir¹³⁷.

2. Alacaklılara Davet Yapılması

Tasfiye payından yararlanmanın bir diğer koşulu ise; alacaklıların alacaklarını beyan etmek üzere davet edilmesi ve üçüncü davetten itibaren altı ay geçmiş olmasıdır¹³⁸.

Bu koşulu yerine getirebilmek için tasfiye memurları, alacaklı oldukları ortaklık belgelerinden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişileri taahhütlü mektuplarla davet etmelidirler. Diğer alacaklılar için ise esas sözleşmede öngörülen bir usul varsa buna da riayet etmek koşuluyla, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ve ortaklığın internet sitesinde birer hafta arayla üç ilan yapılmalıdır. Böylelikle alacaklılar, ortaklığın artık sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilmiş olurlar¹³⁹.

¹³⁶ 6102 Sayılı TTK m. 553/1: “Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, (...) (2) hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar”.

¹³⁷ Karahan, s. 74.

¹³⁸ 6102 Sayılı TTK m. 543/2.

¹³⁹ 6102 Sayılı TTK m. 541/1.

C. Tasfiye Payında İmtiyaz Tanınmasının Yöntemleri

Anonim ortaklık esas sözleşmesiyle, bazı paylara tasfiye payında imtiyaz tanınmasının sonucunda, tasfiye bakiyesinin öncelikle bu konuda imtiyazı bulunan pay sahiplerine ödenmesi söz konusu olur¹⁴⁰. İmtiyazlı pay sahiplerinin payı ödendikten sonra, eğer kalan bir bakiye hâlâ mevcutsa, bu bakiye de pay sahipleri arasında ödemiş oldukları sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır¹⁴¹.

Tasfiye payında imtiyaz tanınması hususunda, kâr payında imtiyaz tanınmasında olduğu gibi, mevzuat açısından herhangi bir sınırlama bulunmadığını söylemek mümkün olup, ortaklık esas sözleşmesinde imtiyaza ilişkin belirlenecek bu serbestliğin doğal sınırının, TBK m. 27 ve TMK m. 2 hükümleri olacağını vurgulamak yerinde olacaktır.

Özetle, genel kanuni hükümlere uymak kaydıyla, esas sözleşmeye hüküm koymak suretiyle istenilen tipte, tasfiye payında imtiyazlı pay türü oluşturmak mümkündür. Bu şekilde oluşturulabilecek imtiyazlara örnek¹⁴²olarak şunlar verilebilir; 1- Ödenmiş pay bedellerinin iadesi aşamasında bu imkândan öncelikle imtiyazlı payların yararlanması ve ancak geriye bir şey kalırsa adi payların bu imkândan yararlanabilmesi, 2-Ödenmiş pay bedellerinin iadesinden sonra kalanın belli bir oranının önce imtiyazlı paylara tahsisi ve geriye kalanın da adi ve imtiyazlı paylar arasında paylaşılması, 3- İtibari değerini veya ödenmiş pay bedelinin belirli bir yüzdesinin bütün paylara bölüştürüldükten sonra geriye kalanının, sadece imtiyazlılara dağıtılması, 4- Pay bedellerinin tümünün ödenmediği bir ortaklıkta, tasfiye mevcudunun dağıtımının ödenmiş pay bedelleri iade edilmeden önce veya sonra payların itibari değerine göre yapılması, 5- Bazı payların tasfiye bakiyesinden diğer paylara kıyasla daha yüksek oranda yararlandırılması, 6- Bazı payların ortaklığa girerken getirmiş olduğu bir hakkı veya değeri (gayrimenkul, mark vb.) ortaklığın tasfiyesi hâlinde aynen geri alabilmesi.

---

¹⁴⁰ **Pulaşlı**, s. 103.

¹⁴¹ 6102 Sayılı TTK m. 543/1.

¹⁴² **Karahan**, s. 81.

Son olarak; tasfiye payında imtiyazın birikir olarak tanınması yönteminin uygulanamayacağını belirtmek isteriz. Zira tasfiye bakiyesinin yalnızca bir kereye mahsus yapılabildiğini ve tasfiyenin tamamlanması akabinde ortaklık tüzelkişiliğinin ortadan kalkacağını göz önüne aldığımızda, tasfiye payında imtiyazın birikir olarak tanınmasının mümkün olmayacağını kabul edilmesi gerekir¹⁴³.

IV. Yönetim Kurulunda Temsil Edilmeye İlişkin İmtiyaz

A. Genel olarak

Bir pay sahibi açısından anonim ortaklığın yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, ortaklığın sadece yönetiminde söz sahibi olması açısından değil, aynı zamanda denetlenmesinde de söz sahibi olması açısından son derece elzemdir.

Yönetim kurulunda temsil edilmeye ilişkin imtiyaz konusunda, 6762 sayılı TTK'da herhangi bir hüküm yer almamakta idi. Öte yandan, anılan mevzuatta açık bir hüküm yer almasa da doktrinde¹⁴⁴, m. 401 hükmünde¹⁴⁵ yer alan “...ve sair hususlar” ifadesine binaen yönetim kurulunda temsil edilmeye ilişkin imtiyaz uygulanabileceği savunulmuştur. Yargıtay da yaklaşık olarak, otuz yıldan uzun süre boyunca “grup imtiyazı” olarak yönetim kurulunda temsilde imtiyazı uygulayarak bunun yerleşik bir içtihat¹⁴⁶ hâline gelmesini sağlamıştır¹⁴⁷.

---

¹⁴³ **Karahan**, s. 81.

¹⁴⁴ **Karahan**, s.127; **Kendigelen**, s. 43; **Pulaşlı, Hasan**: Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam ve Etkisi, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999 (Yönetimde İmtiyaz), s. 566.

¹⁴⁵ “*esas mukavele ile bazı nevi hisse senetlerine kâr payı veya tasfiye hâlindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda imtiyaz hakları tanınabilir*”.

¹⁴⁶ Yargıtay, 11. HD, E. 1992/6626, K. 1993/6317, T. 8.10.1993; 11 HD, E. 1985/5903, K. 1985/7427, T. 20.1.1986 (www.kazanci.com).

¹⁴⁷ **Pulaşlı**, s. 1320; **Memiş, Tekin**: Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır mı?, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 3105-3121, Basım Yılı: 2015, s. 3109.

6102 sayılı TTK ise 6762 sayılı TTK'nın aksine konuyu açık bir şekilde hüküm altına almıştır. 6102 sayılı TTK m. 360 hükmü uyarınca; belirli pay gruplarına, özellikleri gereği belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve ayrıca azlığa, esas sözleşmede açıkça belirtilmiş olması koşuluyla, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceğini belirtmiştir. Anılan hükmün devamında yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçilebileceği ve hatta esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabileceği açıkça vurgulanmış olup, ortaklık yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan payların da imtiyazlı olarak sayılacağı da açıkça zikredilmiştir.

6102 sayılı TTK m. 360 hükmü uyarınca; ortaklık esas sözleşmesinde, yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı tanınması durumunda, ortada haklı bir sebep bulunmadığı takdirde önerilen aday veya adayların yönetim kuruluna seçilmesi zorunlu tutulmuştur. Bu noktada, genel kurulun m. 408/2,b hükmü uyarınca mevcut olan devredilmez görev ve yetkilerinden birine kanuni bir istisna getirilmiş olmaktadır. Böylelikle, pay sahibi gruplarına ve azlığa, bağlayıcı öneride bulunma hakkı bahşedilmiş olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle, ortaklıklar eğer esas sözleşmelerinde yönetim kurulunda temsil edilme hakkını tanımışlar ise sonrasında ortada haklı bir gerekçe bulunmadıkça, önerilen adayı seçmek zorunda bırakılmışlardır¹⁴⁸.

Anılan hükümde hakkın, 6102 sayılı TTK m. 478/1 hükmünde belirtildiği üzere imtiyazın paya tanınması suretiyle gerçekleştirilebileceği kuralına istisna getirilmiş ve imtiyazın paya değil, belirli pay sahipleri grupları ile belirli pay gruplarına ve azlığa bir bütün olarak tanınabileceği dile getirilmiştir¹⁴⁹.

6102 sayılı m. 360 hükmünde düzenlenen grup imtiyazının, diğer imtiyazlı paylardan ayrıldığı özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz: 1- İmtiyazlı payda imtiyaz doğrudan pay sahibi tarafından kullanılmasına rağmen, grup imtiyazında imtiyaz pay sahibi tarafından değil, o gruptakiler tarafından kullanılır. 2- İmtiyazlı payda payın bağlandığı pay

---

¹⁴⁸ **Aytuğar, Bilge:** Oy Hakkında İmtiyazlı Pay Grubunun Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXIII, S. 1, 2019, s. 101.

¹⁴⁹ 6102 Sayılı TTK m. 360 gerekçesi.

bellidir. Öte yandan grup imtiyazında pay sahipliği önem teşkil etmez. 3- En önemli fark ise, azlığa da grup imtiyazı tanınabilmesidir¹⁵⁰.

B. Yönetim Kurulunda Temsil Edilmede İmtiyaz Tanınacak Gruplar

1. Belirli Pay Grupları

Belirli pay gruplarına yönetim kurulunda temsil edilmede imtiyaz tanınmasından kasıt, imtiyazın tek başına bir paya değil, belirli bir pay grubuna bir bütün olarak tanınmasıdır¹⁵¹. Bu çerçevede, yönetimde temsil edilme hakkının kullanılması hususunda, belirtilen gruba dâhil olan pay sahiplerinin bir bütün olarak birlikte hareket etmesinin zorunlu olduğunu belirtmekte yarar görmekteyiz¹⁵².

6102 sayılı TTK m. 360 hükmünde; yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınacak pay grupları için herhangi bir rakamsal oran belirtilmemiştir. Bu sebepten ötürü, belirli pay grubu oluşturan pay sahiplerinin sayısal büyüklüğünün veyahut pay oranlarının bir etkisi olmadığını söyleyebiliriz¹⁵³.

Bu noktada altı çizilmesi gereken bir diğer önemli husus, belirli pay gruplarından oluşan bir grup içerisinde bir payın, bir başkasına devredilmesi durumunda, payı devralan yeni pay sahibinin de devir işleminden sonra anılan gruba tanınan tüm imtiyazlardan faydalanma hakkını haiz olacağıdır¹⁵⁴.

6102 sayılı TTK'da belirli pay gruplarının nasıl oluşturulacağı konusunda herhangi bir belirtme bulunmuyor olmasından mütevellit, emredici kanun hükümlerine aykırılık taşımaması koşuluyla esas sözleşmede grupların serbestçe tanımlanabileceğini söyleyebiliriz. Örneğin; anonim ortaklığın iki farklı aileden oluştuğunu ve bunların A ve

---

¹⁵⁰ Memiş, s. 3108.

¹⁵¹ Kendigelen, s. 211.

¹⁵² Kendigelen, s. 212.

¹⁵³ Falcıoğlu, Mete Özgür: Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2014, s. 145-146.

¹⁵⁴ Tekinalp, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul, 2013 (Yeni Hukuk), s. 198.

B grubu paylar olarak gruplara ayrılmak suretiyle beş kişilik yönetim kurulunda temsil edildiğini varsayalım, bu durumda belirli pay gruplarının oluşmuş olduğundan bahsedebiliriz.

Ayrıca, ortaklıktaki hukuki durumları farklı olan payların da belirli gruplara ayrılması mümkün olabilir. Şöyle ki; oyda imtiyazlı paylar bir grup, kâr payında imtiyazlı paylar bir başka grup olarak belirtilerek, bu şekilde yönetim kurulunda temsil edilebilirler. Ayriyeten, hiçbir konuda imtiyaz mevcut olmasa dahi, yönetim kurulunda temsil açısından payların belirli gruplara ayrılması da mümkündür. Örnek vermek gerekirse; ortaklık esas sözleşmesinde belirtilmek suretiyle, nama yazılı payların A grubunu oluşturduğu ve beş kişilik yönetim kurulunda üç üye ile temsil edileceği, öte yandan hamiline yazılı payların da B grubunu oluşturduğu ve yönetim kurulunda iki üye ile temsil edileceği belirtilebilir¹⁵⁵.

Belirli pay gruplarına tanınan imtiyazların, başkaca imtiyazlarla birleştirilmesi de olanaklıdır. Zira, gerekçede¹⁵⁶ şu ifadeler yer almıştır: “*Kârda, oyda, tasfiye payında veya diğer herhangi bir malvarlığı hakkında imtiyazlı olan bir pay grubuna yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilir*”. Anılan ifade yorumlandığında; örneğin, esas sözleşme uyarınca kâr payında bir grup oluşturacağı belirlenmiş pay sahiplerine, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınması durumunda, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı ile kâr payında imtiyazın ile birlikte tanınmış olduğu söylenebilir¹⁵⁷.

Hangi payların, belirli pay gruplarını oluşturduğundan bahsettikten sonra, konunun daha iyi anlaşılabilmesi açısından, hangi payların da belirli bir pay grubu oluşturamadığına değinmekte fayda görmekteyiz. Şöyle ki; malvarlığına ilişkin farklı hukuki statüsü bulunmasının sonucunda hazırlık devresi faizi alma hakkını haiz payların, sadece belirli bir süre için temin ediliyor olması hasebiyle yönetim kurulunda temsil edilebilme hakkına sahip bir pay grubu olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca katılma

---

¹⁵⁵ **Pulaşlı**, s. 992.

¹⁵⁶ 6102 sayılı TTK m. 360 gerekçesi.

¹⁵⁷ **Falcıoğlu**, s. 147.

intifa senetlerinin de bir pay grubu oluşturduğundan bahsedemeyiz. Zira katılma intifa senetleri oy kullanma ve genel kurula katılma gibi hakları haiz değildir. Benzer şekilde, oy hakkından yoksun paylar da yönetim kurulunda temsil edilebilme bakımından ayrı bir pay grubu olarak değerlendirilemez¹⁵⁸.

2. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri

6102 sayılı TTK m. 360 hükmünde yer alan, belirli pay gruplarına imtiyaz tanınmasına ilişkin hüküm dışındaki hususlar yenidir. Diğer bir deyişle, belirtilen özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetimde temsil edilme hakkının verilmesi, ilk defa 6102 sayılı TTK' da düzenlenmiştir¹⁵⁹.

Belirli grup oluşturan pay sahiplerine, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmasının koşullarını iki başlık altında toparlayabiliriz: 1- Bu hak, ya ortaklık esas sözleşmesinin kuruluş aşamasında ya da sonradan bir değişiklik ile esas sözleşmeye hüküm eklemek suretiyle, mutlaka esas sözleşmede yer almak zorundadır. 2- Ortaklık esas sözleşmesinde, grubun kim veya kimlerden oluştuğu kuşkuya mahal vermeyecek şeffaflıkta yer almalıdır. Örnek vermek gerekirse; YMM belgesi sahipleri veya ortaklığın yetkili dağıtıcıları gibi¹⁶⁰.

*Pulaşlı*¹⁶¹,ya göre; imtiyazın belirli özellik veya nitelik taşıyan pay sahiplerine tanınabilmesi için öncelikle söz konusu anonim ortaklık yapısının buna uygun olması gerekir. Eğer ortaklıkta bulunan tüm pay sahipleri aynı özellikleri haiz veyahut hiç birinin diğerlerinden farklı bir niteliği bulunmuyor ise o takdirde yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı oluşturulamaz. Örneğin; on ortaklı bir anonim ortaklık şeklinde kurulmuş bir hastane işletmesinin, on ortağının hepsi de doktor ise bu durumda hiçbir ortak için yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı söz konusu olmaz.

---

¹⁵⁸ **Pulaşlı**, s. 991.

¹⁵⁹ **Kırca, İsmail/Çelik, Feyzan Hayal Şehirli/Manavgat, Çağlar:** Anonim Şirketler Hukuku, Ankara, 2013, s. 426.

¹⁶⁰ **Çamoğlu**, s. 3.

¹⁶¹ **Pulaşlı**, s. 1296-1297.

Zira burada imtiyaz, özellikleri itibariyle diğer pay sahiplerinden ayrılan pay sahiplerine tanınmaktadır. Dolayısıyla, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup olduğundan bahsedilmek için, söz konusu pay sahiplerinin bir takım ayırt edici özelliklerinin bulunması zaruridir¹⁶².

Örneğin belirli bir grup pay sahibi olarak; ortakların kurucuları arasında yer alan bir aileye mensup olanlar veyahut bu ailenin alt soyundan gelenler, ortaklığın ham madde tedarikçileri, ortaklığın yan sanayi mensupları, ortaklığın bayileri vb. gösterilebilir¹⁶³.

Çamoğlu'na göre, bir derneğin, bir vakfın hatta bir partinin veya spor kulübünün üyelerinin de sahip oldukları paylarla oluşturacakları gruba da aynı hakların tanınması mümkündür¹⁶⁴.

Öte yandan, belirtmekte fayda görmekteyiz ki; eğer, nitelikleri ve özellikleri itibariyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerinden biri, payını bir başkasına devredecek olursa, payı devralan kişi ancak esas sözleşmede o grup için tanınan niteliklere sahip ise haktan yararlanabilecektir¹⁶⁵.

Ortaklık esas sözleşmesinde, sahip olduğu özellikler sebebiyle belirli bir gruba dâhil olduğu belirtilen pay sahibi, sonradan belirtilen özelliklerini yitirecek olursa, o takdirde yönetim kurulunda temsil edilme hakkını da kaybedecektir. Hâlâ ortaklıkta bilfiil pay sahibi olması da bu durumu değiştirmeyecektir¹⁶⁶.

3. Azlık

6102 sayılı TTK m. 360 hükmünde belirtilen üçüncü grup ise “azlık”tır. Bu noktada dikkat edilmesi gereken; anılan hükümdeki, yönetim kurulunda temsil bakımından

---

¹⁶² Falcıoğlu, s. 148.

¹⁶³ Pulaşlı, s. 992-993.

¹⁶⁴ Çamoğlu, s. 2.

¹⁶⁵ Falcıoğlu, s. 148.

¹⁶⁶ Falcıoğlu, s. 148-149.

azınlık kavramının TTK m. 411 hükmünde tanımlanan azınlık kavramı ile aynı olup olmadığıdır.

TTK m. 411 kapsamında tanımlanan azınlık, halka açık olmayan anonim ortaklıklarda esas sermayenin onda birini, halka açık anonim ortaklıklarda ise yirmide birini oluşturan pay sahipleridir. Buna mukabil, TTK m. 360'da belirtilen azlık kavramının ise bundan farklı olarak, % 50 + 1 oya sahip olan çoğunluk karşısında kalan diğer pay sahipleri olduğunu söyleyebiliriz¹⁶⁷.

Doktrinde kabul gören görüşe¹⁶⁸ göre; mevzuatta öngörülen azınlık haklarının dışında ve hatta yasal sınırla (yüzde onluk) bağlı kalmaksızın, sermayenin belirli bir oranını oluşturan pay sahiplerine esas sözleşmede belirtmek suretiyle farklı türde azınlık hakları tanınabilmektedir.¹⁶⁹ Bu doğrultuda, TTK m. 360'da belirtilen azınlığın, esas sözleşmede kimlerden oluştuğunun somut bir tanımı yapılmış olması veya azınlık sayılmak için gereken ölçütlerin neler olduğunun belirtilmesi elzemdir. Kaldı ki Kanun gerekçesinde¹⁷⁰ de; ” *Önemli olan, azlığın belirlenebilir olmasıdır. Bunun için, somut olayın özelliklerinin ortaya çıkarabileceği istisnalar bir yana, yüzdelerin anılması yeterli olmayabilir*” denilmek suretiyle azlığın iyi tanımlanmasının, imtiyazların korunmasına yönelik hükümlerin doğru tatbiki açısından önem arz ettiğini vurgulamakta fayda görmekteyiz¹⁷¹.

V. Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkında İmtiyaz

6102 sayılı TTK m. 478/2 hükmünde açıkça zikredildiği üzere, imtiyaz tanınabilecek haklardan birisi de “rüçhan hakkı”dır. Rüçhan hakkı veyahut diğer adıyla “yeni pay alma hakkı”, m. 461'de düzenlenmiştir.

¹⁶⁷ **Karasu, Raif:** Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016, s. 35; **Uysal**, s. 117.

¹⁶⁸ Bu yönde bkz. **Arslanlı, Halil:** Anonim Şirketler, C. II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul, 1960, s. 237; **İmregün, Menfaat İhtilafları**, s. 81-82; **Domanıç**, s. 868.

¹⁶⁹ **Kendigelen**, s. 296.

¹⁷⁰ 6102 Sayılı TTK m. 360 gerekçesi.

¹⁷¹ **Pulaşlı**, s. 993.

Anılan hükme¹⁷² göre “rüçhan hakkı”; yapılan esas sermaye artırımları neticesinde söz konusu oluşan yeni payların, mevcut pay sahipleri tarafından esas sermayedeki katılma oranlarına mukabil öncelikli olarak alınmasını ihtiva eder¹⁷³.

Kanunen rüçhan hakkının tanınmasındaki amacın; esas sermayenin arttırılması durumunda, hem artırım sonucunda pay değerine ilişkin kayıpların önüne geçmek, hem de pay sahibinin ortaklık yönetimindeki etkinliğini korumak olduğu söylenebilir. Bu sebepten mütevellit, rüçhan hakkının, malvarlığına ilişkin bir hak olmasının ötesinde, ayrıca yönetsel bir hak niteliğini de haiz olduğunu belirtmekte fayda vardır¹⁷⁴.

Öte yandan, rüçhan hakkı, müktesep bir hak olarak nitelendirilemez, bu sebeple anılan hakkın sınırlandırılması veyahut ortadan kaldırılması için pay sahibinin rızasının alınmasına gerek bulunmamaktadır¹⁷⁵.

Ortaklıktaki pay sahiplerinin, yeni ihraç edilen paylar üzerindeki rüçhan hakkında imtiyaz tanınmasının uygulamada pek yaygın olmadığını söyleyebiliriz¹⁷⁶. Buna mukabil, yeni pay alma hakkında imtiyazın tanınmış olduğu durumlarda bu imtiyazdan yararlanma koşullarını da belirtmekte fayda görmekteyiz: 1- İlk olarak anonim ortaklığın esas sermayesinde artırım yapılmış olması gerekir ki; bu artırım ortaklığın kendi iç kaynaklarından olabileceği gibi dış kaynaklardan da olabilir. Diğer bir deyişle, esas sözleşmede aksi öngörülmediği surette, imtiyazlı payların hem iç kaynaklardan hem de dışa kaynaklardan yapılan tüm sermaye artırımlarında imtiyazdan doğan haklarını kullanabileceğini söyleyebiliriz. 2- Anılan imtiyazdan yararlanmak için gereken bir diğer koşul ise imtiyazlı pay sahiplerinin yeni pay almayı kabul etmesidir. Zira rüçhan hakkı, imtiyazlı pay sahipleri açısından bir yükümlülük değil, bir haktır. Bu nedendir ki, imtiyazlı pay sahipleri hem bu haklarını kullanmaya zorlanamazlar hem de kullanmamalarından dolayı yaptırıma tabi tutulamazlar.

---

¹⁷² 6102 Sayılı TTK m. 461.

¹⁷³ **Bilgeç**, s. 20.

¹⁷⁴ **Kendigelen, İntifa Hakkı**, s. 154-155.

¹⁷⁵ **Karahan**, s. 130.

¹⁷⁶ **Pulaşlı**, s. 1303; Benzer görüş için bkz. **Karahan**, s. 131.

İmtiyazlı pay sahiplerinin bu haklarını kullanmamaları durumunda, yeni pay alma hakkında imtiyazın yer aldığı esas sözleşme yerine m. 461 hükmü uygulanır ve bu durumda tüm pay sahiplerinin yeni ihraç edilen paylara, mevcut pay oranları nezdinde katılmaları söz konusu olur. Ayrıca aksi esas sözleşmede kararlaştırılmadığı müddetçe, rüçhan hakkında imtiyazlı pay sahiplerinin bu haklarını bir başkasına devretmesinin önünde de bir hukuki engel yoktur¹⁷⁷.

İyi niyet kurallarının çizdiği sınıra sadık kalmak koşuluyla, tüm diğer imtiyazlı pay türlerinde olduğu gibi, bu imtiyazlı pay türünde de, imtiyazın hangi şekil veya esasları barındıracağını ilişkin bir yasal zorunluluk bulunmamaktadır. Bu hususta vurgulamakta fayda gördüğümüz bir durum vardır ki o da şudur; esas sözleşmede yeni pay alma hakkında imtiyaz tanınmış olmasının yer almasının tek başına yeterli olmadığı, diğer imtiyaz türlerinde olduğu gibi burada da esas sözleşme içerisinde imtiyazın mahiyeti, konusu, sınırları ve koşulları hakkında açık hükümlere yer verilmesinin zorunlu olduğudur¹⁷⁸.

Son olarak belirtmek isteriz ki *Karahan*'a göre; açık hükümlere yer verilmesinden maksat, açıkça “imtiyaz” kelimesine yer verilmesi değildir, eğer esas sözleşmede tanınmış üstünlükler gerekli şartları sağlıyorsa, açıkça “imtiyaz” kelimesi yer almasa da, imtiyaz var demektir¹⁷⁹.

Yeni pay alma hakkında imtiyaz, anonim ortaklığın kuruluşu aşamasında tanınabileceği gibi sonrasında esas sözleşme değişikli suretiyle de tanınabilir. Bu takdirde, 6102 sayılı TTK m. 421/3,b hükmü uyarınca esas sermaye oluşturan payların yüzde yetmiş beşinin, veyahut temsilcilerinin, olumlu oy vermesi gerekmektedir.

Pulaşlı'ya göre; belirli paylara rüçhan hakkında, adi paylara nazaran imtiyaz tanındığı takdirde, bu hakkın tanındığı pay sahipleri, adi paylara nazaran iki defa rüçhan hakkı kullanmış olurlar. Konuyu daha iyi anlaşılması maksadıyla örneklendirmek gerekirse;

---

¹⁷⁷ **Karahan**, s. 131-132.

¹⁷⁸ **Karahan**, s. 132.

¹⁷⁹ **Karahan**, s. 25.

100.000 TL esas sermayesi bulunan bir ortaklık ve bu ortaklıkta yer alan A grubunun yüzde on oranında payı olduğunu düşünelim. A grubuna yüzde beş oranında rüçhan hakkının esas sözleşme ile tanındığı¹⁸⁰ ve ortaklığın da 100.000 TL sermaye artırımını yaparak 100.000 adet yeni pay ihraç ettiğini varsaydığımızda, bu takdirde A grubu pay sahipleri öncelikle yüzde beş oranındaki rüçhan haklarına dayanarak yeni ihraç edilen paylardan yüzde beş (5.000 TL tutarında) oranında pay alacaktır. Sonrasında kalan 95.000 adet pay, A grubu dâhil diğer tüm pay sahipleri tarafından esas sermayedeki katılım oranları baz alınmak suretiyle dağıtılacaktır. Özetle bu durumda, A grubu pay sahiplerinin, lehlerine yaratılmış imtiyaz hasebiyle iki defa rüçhan hakkı kullanmış olduğunu söyleyebiliriz¹⁸¹.

Kanımızca, *Pulaşlı*'nın vermiş olduğu örnek doğrultusunda rüçhan hakkında imtiyazlı paylar yaratılabileceği gibi ayrıca, m. 461 hükmüne¹⁸² göre belirtilen haklı sebeplerin¹⁸³ varlığı hâlinde esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile bazı pay sahiplerinin rüçhan hakkının sınırlandırılması veyahut kaldırılması durumunda da, diğer pay sahipleri lehine imtiyaz durumu yaratılması söz konusu olmaktadır.

VI. Borç veya İntifa Senedi Talep Etmede İmtiyaz

A. Borç Senedi Talep Etmede İmtiyaz

6102 sayılı TTK m. 504 hükmünde¹⁸⁴, anonim ortaklığa ödünç para bulmak gayesiyle çıkartılabilecek borçlanma senetlerinden bahsedilmiştir. Piyasada olumlu yönde

¹⁸⁰ Benzer görüş için bkz. **Karahan**, s. 132.

¹⁸¹ **Pulaşlı**, s. 1303-1304.

¹⁸² 6102 Sayılı TTK m. 461/2: “Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir...”.

¹⁸³ 6102 Sayılı TTK m. 461/2: “...Özellikle, halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep kabul olunur...”.

¹⁸⁴ 6102 Sayılı TTK m. 504/1: “Her çeşidi ile tahviller, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler, iskonto esaslı üzerine düzenlenenler de dâhil, diğer borçlanma senetleri, alma ve değiştirme hakkını haiz

bilinirliği bulunan anonim ortaklıklar, anılan borçlanma senetleri aracılığıyla piyasadan para toplayıp, sonrasında vadesinde faiziyle kaynak sahiplerine geri iade ederler. Bu noktada, ortaklık esas sözleşmesine eklenecek bir hüküm ile, ortaklığın borçlanma senetleri ihracı durumunda, ihraç edilecek borçlanma senetlerinin öncelikle belirli pay sahipleri tarafından satın alınacağı belirtilebilir. Böylelikle borç senedi talep etmede imtiyaz hakkı yaratılmış olur¹⁸⁵.

B. İntifa Senedi Talep Etmede İmtiyaz

6102 sayılı TTK m. 502 hükmünde, anonim ortaklık genel kurulunun esas sözleşmesinde yer alan hüküm uyarınca, bedeli Kanuna uygun olarak yok edilen pay sahipleri, alacaklılar veya buna benzer şekilde ortaklık ile ilgisi olanlar lehine intifa senedi çıkarabileceği hüküm altına alınmıştır¹⁸⁶.

6102 sayılı TTK uyarınca düzenlenen intifa senedi, temel olarak Medeni Hukuk kuralları çerçevesinde düzenlenen intifa hakkı kavramından farklılık arz etmektedir. Zira intifa senedi, ortaklıkla üçüncü kişi arasındaki sözleşmesel ilişkide söz konusu olurken; intifa hakkı, pay sahibi ile başka bir pay sahibi ya da pay sahibi ile üçüncü kişi arasındaki sözleşmesel ilişkide söz konusu olmaktadır¹⁸⁷.

Ortaklık tarafından, intifa senetleri sahiplerine net kâra katılma hakkı, tasfiye sonucunda kalan bakiyeye katılma hakkı veya yeni çıkarılacak payları alma (rüçhan) hakkı tanınabileceğinin ancak pay sahipliği haklarının verilemeyeceğinin altını çizmekte fayda görmekteyiz¹⁸⁸.

---

senetler ile her çeşit menkul kıymetler, aksi kanunlarda öngörülmedikçe, ancak genel kurul kararı ile çıkarılabilirler”.

¹⁸⁵ **Bilgeç**, s. 22; **Karahan**, s. 135.

¹⁸⁶ **Bilgeç**, s. 22; Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. **Teoman, Ömer**: Anonim Ortaklıklarda İntifa Senetleri, (İntifa Senetleri), Ankara, 1978, s. 7 vd.

¹⁸⁷ **Okucu Taftalı, İpek**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyaz, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 41.

¹⁸⁸ 6102 Sayılı TTK m. 503.

Eğer ortaklık esas sözleşmesine, yukarıda anılan hükümlere paralel nitelikleri haiz bir hüküm eklenir ve çıkarılan intifa senetlerinin öncelikle belirli pay sahipleri tarafından alınacağı belirtilir ise bu durumda, intifa senedi talep etmede imtiyazın söz konusu olduğunu söyleyebiliriz¹⁸⁹.

VII. Hazırlık Devresi Faizi Talep Etme Hakkında İmtiyazlı Paylar

6102 sayılı TTK m. 509/1 hükmü uyarınca; ortaklıktaki pay sahiplerine, ödemiş oldukları sermayeye karşılık faiz ödenmesi yasaklanmıştır. Ancak hükümdeki yasağa, m. 510/1’de bir istisna getirilmiştir. Zira anılan yasağın katı ve mutlak bir surette uygulanmasının, özellikle hazırlık dönemi uzun sürebilecek ortaklıklar bakımından sakınca doğuracağı ve ortaklığa katılımı engelleyeceği aşikârdır¹⁹⁰.

6102 sayılı TTK m. 510/1 hükmü şu şekildedir; *“İşletmenin tam bir şekilde faaliyete başlamasına kadar geçecek hazırlık dönemi için pay sahiplerine, Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olmak koşuluyla, özellikli varlık niteliğindeki yatırımların maliyetine yüklenmek üzere, belirli bir faiz ödenmesi esas sözleşmede öngörülebilir ve bu dönemle sınırlı olmak üzere, faiz ödemelerinin en geç ne zamana kadar süreceği belirtilir”*.

Anılan hüküm ile tanınan hazırlık devresi faizi talep etme hakkının, her ne kadar ismi faiz olsa da, tam manasıyla bir faiz niteliğini haiz olduğunu söylemek mümkün değildir. Zira, belirli miktarda bir paradan belirli bir süre mahrum kalındığı vakit, bu mahrumiyetin karşılığı olarak alınan parayı, ancak faiz olarak nitelendirebiliriz. Oysa burada, pay sahibinin ortaklığa koymuş olduğu sermayenin asıl karşılığı, ortaklığa ortak olmaktır, hazırlık devresi faizi almak değildir¹⁹¹.

Hazırlık devresi faizi talep etme hakkında imtiyaz ise sair hususlarda imtiyazın diğer bir çeşidini teşkil etmektedir. Bu imtiyaz çeşidinin de, mutlak surette esas sözleşmede

---

¹⁸⁹ Bilgeç, s. 22-23.

¹⁹⁰ Kendigelen, İntifa Hakkı, s. 151.

¹⁹¹ Karahan, s. 133.

açıkça düzenlenmiş olması gerekmektedir. Her ne kadar esas sözleşmede öngörölmüş olma şartı, imtiyazlı payların genel bir özelliği olsa da, m. 510/1 ile bu şart, hazırlık devresi faizi ödenmesi hususunda ayrıca ve açıkça hüküm altına alınmıştır¹⁹².

Hazırlık devresi faizi talep etme hakkının bir imtiyaz niteliğini haiz olduğu sonucuna ulaşabilmek için, öncelikle imtiyazlı paylara ilişkin üç karakteristik özellik bakımından değerlendirme yapmak gerekmektedir. İmtiyazlı paylara ilişkin birinci özellik; tanındığı pay lehine diğer paylara nazaran bir üstünlük oluşturması gerektiği olup, hazırlık devresi faizi talep etme hakkının bu yönden diğer paylara nazaran bir üstünlük sahibi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. İkinci özellik; imtiyazın paya tanınması özelliği olup, anılan özelliğin de gerçekleşmiş olduğu düşünülebilir. Üçüncü özellik ise yukarıda belirtilen iki özelliğe ilaveten, hazırlık devresi faizi talep etme hakkının açıkça esas sözleşmede öngörölmesidir ki; bu özelliğin sağlanması için esas sözleşmede mutlaka imtiyazın konusu-koşulu-sınırı açık bir şekilde belirtilmiş olmalıdır. Aksi takdirde ortada bir imtiyazın bulunduğu iddia edilemez¹⁹³.

VIII. Kanun'da Düzenlenmeyen Haklarda İmtiyaz

6102 sayılı TTK uyarınca anonim ortaklıklarda, pay sahiplerine tanınabilecek haklar için herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Dolayısıyla ortaklık esas sözleşmesine hüküm konularak yeni pay sahipliği hakları oluşturulabilir. Benzer şekilde, 6102 sayılı TTK m. 478/2¹⁹⁴ hükmü uyarınca, Kanun'da düzenlenmemiş olmasına rağmen ortaklık esas sözleşmesine hüküm konulmak suretiyle farklı imtiyaz türlerinin yaratılması da mümkündür¹⁹⁵.

¹⁹² <http://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/1071>, s. 19.

¹⁹³ **Karahan**, s. 134.

¹⁹⁴ 6102 Sayılı TTK m. 478/2; "İmtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörölmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır".

¹⁹⁵ **Bilgeç**, s. 23.

Ortaklık esas sözleşmesine hüküm konulmak suretiyle bazı pay sahiplerine her ay ortaklık mizanının gönderilmesinin kararlaştırılması durumunda Kanun'da öngörülme­yen bir imtiyazın yaratılmış olduğunu söyleyebiliriz¹⁹⁶.

Ayrıca ortaklığın aktifinde yer alan tesislerden belirli dönemlerde belirli pay sahiplerinin öncelikle yararlanacağına veyahut belirli pay sahiplerinin ücretsiz olarak faydalanabileceğine ilişkin olarak da imtiyaz tanınması mümkündür¹⁹⁷. Örneği biraz daha somutlaştıracak olursak; anonim ortaklıktaki A grubu pay sahiplerinin, ortaklığın kiraya verdiği bungalovlarda iki yılda bir on gün kirasız kalabilmeleri veya ortaklığa ait plajlardan ücretsiz yararlanmaları yönünde ortaklık esas sözleşmesine hüküm konulduğu takdirde A grubu pay sahipleri lehine Kanun'da öngörülme­yen bir imtiyaz yaratılmış olacaktır¹⁹⁸.

Kanaatimizce, ortaklıkta bulunan belirli pay sahiplerine, ortaklığın işleyişi ile ilgili olarak öncelikle bilgilendirilme ve inceleme hakkı tanınarak veyahut ortaklık bilgilerine imtiyazlı bir şekilde ulaşma imkânı verilerek de imtiyaz yaratılması mümkün olabilir. Örneklerin, ortaklıkların veya ortaklıkta yer alan pay sahiplerinin ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda zenginleştirilebileceğinin de altını çizmekte fayda görmekteyiz.

---

¹⁹⁶ **Tekinalp, Yeni Hukuk**, s. 83.

¹⁹⁷ **Okucu Taftalı**, s. 107, dn. 267; **Uysal**, s. 137; **Besen, Murat**: Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 71.

¹⁹⁸ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu) Ortaklıklar 14. Bası**, s. 673, No. 786.

İKİNCİ BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN ÖZELLİKLERİ, TOPLANMASI VE KARAR ALMASI

Ş. 3. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN ÖZELLİKLERİ

I. Genel Olarak

İmtiyazlı pay sahiplerini koruyucu nitelikteki Kurul için, 6102 sayılı TTK m. 454 hükmünde, “ımtiyazlı pay sahipleri genel kurulu” yerine “ımtiyazlı pay sahipleri özel kurulu” ibaresi tercih edilmiştir. Anılan değişikliğin kaynak İsviçre Borçlar Kanunu ile uyumlu olduğu söylenebilir. Zira İsviçre Borçlar Kanunu’nda Türk Hukuk Sistemi’nde olduğu gibi “genel” ve “özel” olarak bir ayırım yapılmamış ve ortaklıkta imtiyazlı pay sahipleri bulunması durumunda, onların etkileneceği genel kurul kararlarına ilişkin “özel bir toplantı” yapılması gerektiği düzenlenmiştir¹⁹⁹.

II. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Öngörölüş Amacı

İmtiyazlı paylara tanınmış en önemli özelliğin, 6102 sayılı TTK’da düzenlenmiş özel koruma sistemi olduğunu söyleyebiliriz. Anılan özel koruma “ımtiyazlı pay sahipleri özel kurulu” vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Esasında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını korumak maksadıyla bir kurul oluşturulması hem kaynak İsviçre Hukukunda hem de 6762 sayılı TTK’da uygulanan bir yöntemdi. Özetle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun mevzuatta öngörölüş amacının, imtiyazlı pay sahiplerini ortaklıktaki diğer pay sahiplerine karşı korumak olduğu söylenebilir. Zira aksi takdirde, ortaklıktaki çoğunluk pay sahipleri, bir takım esas sözleşme değişikliği kararları vasıtasıyla imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını sınırlandırmaya veyahut kaldırmaya kalkışabilirler²⁰⁰.

¹⁹⁹ Bilgeç, s. 234; OR Art. 654/II.

²⁰⁰ Bilgeç, s. 233.

Öte yandan, imtiyazlı pay sahiplerinin de aynı zamanda genel kurulun üyeleri olduğu tartışmasızdır. Bu sebepten mütevellit, onların da genel kuruldaki esas sözleşme değişikliklerine katılıp olumlu ya da olumsuz karar verme yetkileri mevcuttur²⁰¹.

III. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Hukuki Niteliği

Anonim ortaklıkta, esas sözleşme uyarınca imtiyaz tanınmış pay grubunun, haklarının ihlali durumunda, özel olarak toplanıp karar alabildiği bir “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu” vardır. Diğer bir deyişle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, genel kurul gibi daimi ve zorunlu bir organ niteliğinde olmayıp, ortaklık esas sözleşmesinde imtiyazlı payların mevcudiyeti durumunda söz konusu olan ve yalnızca ihlaller gündeme geldiğinde karar alabilen geçici bir kurul niteliğindedir.²⁰².

Doktrinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun hukuki niteliği hususunda farklı görüşler ileri sürülmüştür.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, ortaklığın kanuni bir iç organı olarak sayılamayacağını savunan görüşe²⁰³ göre; kurul ile ilgili anılan hükümler kamu düzenine ilişkin olmayıp, emredici nitelikleri de haiz değildir. Bu sebepten mütevellit, ortaklık esas sözleşmesinde yapılacak bir değişiklik sonucunda, imtiyazlı pay sahiplerine ait kurulun ortadan kaldırılması mümkündür. Bu görüşü savunan yazarlara göre, imtiyazlı pay sahiplerinin hakları “vazgeçilemez hak” statüsünde değerlendirilmemelidir. Son olarak; bu görüş doğrultusunda değerlendirme yapan yazarlara göre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu sadece kendisini oluşturan pay sahiplerinin oyları ile görevini ifa eden ve yalnızca imtiyazları ilgilendiren genel kurul kararları hakkında toplanabilen dar kapsamlı bir genel kurul niteliğindedir.

---

²⁰¹ Bilgeç, s. 234.

²⁰² Bilgeç, s. 235.

²⁰³ Bu konuda bkz. İmregün, İmtiyazlı Paylar Kurulları, s. 191; Karayalçın, Yaşar: Özel Hukukta Meseleler-Görüşler, “Hukuki Mütalaalar”, Ankara, 1975, s. 276; Reisoğlu, Seza: “Tartışmalar” Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara, 1996, s. 28-29.

Öte yandan karşıt (ikinci) görüşü savunan yazarlar²⁰⁴ ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kanuni bir iç organ niteliğini haiz olduğunu ve esas sözleşmeye hüküm eklemek suretiyle ortadan kaldırılamayacağını ileri sürmüştür. Eğer ortaklık esas sözleşmesinde aksi yönde -imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kaldırılabilceği yönünde- bir hüküm mevcut ise böyle bir hükmün de geçersiz sayılacağı kabul edilmiştir. Bu görüşü savunan yazarlara göre; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, niteliği itibariyle genel kurula benzerlik göstermekte olup, bu sebeple, genel kurula ilişkin bazı hükümlerin imtiyazlı pay sahipleri için de kıyasen uygulanabilmesi gerekmektedir.

*Pulaşlı*²⁰⁵ da benzer şekilde; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, ortaklığın kanuni bir iç organı niteliğinde olan ve yalnızca imtiyazlarla ilgili toplanabilmesi hasebiyle de dar kapsamlı nitelikte olan özel bir genel kurul niteliğinde olduğu görüşündedir.

İsviçre Hukuku'nda ikinci görüşe paralel bir anlayış kabul edilmiştir. Şöyle ki; imtiyazlı pay sahipleri kurulunun kanuni bir organ niteliğinde olduğu ve ayrıca kurulun almış olduğu kararların ise nitelikli bir karar yetersayısı ya da toplantı yetersayısı gibi kanuni yükümlülüklerin ötesinde gerçek bir karar niteliğine sahip olduğu savunulmuştur²⁰⁶.

*Tekinalp*²⁰⁷, 6762 sayılı TTK döneminde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, kanuni bir iç organ olduğunu savunmaktayken, 6102 sayılı TTK döneminde bu görüşünü değiştirmiş ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, anonim ortaklığın bir organı vasfında olamayacağını ileri sürmüştür.

Görüldüğü üzere doktrindeki hâkim görüş; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, kanuni bir iç organ sıfatına sahip olduğu yönündedir. Ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel

---

²⁰⁴ Bu konuda bkz. **Karahan**, s. 141-142; **Yasaman, Hamdi**: “Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulunun Onayı”, *Şirketler Hukuk ve Sermaye Piyasası Hukuku (Makaleler-Mütalaalar-Bilirkişi Raporları)* Vedat Kitapçılık, İstanbul, Temmuz 2005, s. 96.

²⁰⁵ **Pulaşlı**, s. 1325-1326; **Pulaşlı, Yönetimde İmtiyaz**, s. 582-583.

²⁰⁶ **Akad**, s. 23.

²⁰⁷ **Bilgeç**, s. 236.

kurulu, bir anlamda dar kapsamlı bir genel kurul niteliğinde görülmektedir. Bizim de katıldığımız görüş budur.

Öte yandan, her ne kadar ortaklık bünyesi içerisinde kanuni bir iç organ olması hasebiyle, ortaklık esas sözleşmesinde düzenlenmesinin bir mecburiyet kesbetmediğini belirtmiş olsak da, eğer ortaklık esas sözleşmesinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için açık düzenleme mevcut ise bu takdirde kurulun niteliği, anılan hükme değil, esas sözleşmede imtiyazlı payların öngörülmüş olmasına bağlı olacaktır. Yukarıda da zikretmiş olduğumuz üzere, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, kanuni bir iç organ vasfında olduğu kabul edildiği için, eğer esas sözleşmeye getirilen özel bir hüküm ile kaldırılacağı düzenlenmiş ise bu durumda anılan hüküm batıl olacaktır²⁰⁸.

IV. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Oluşumu

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, Kanun'dan doğan bir organ olması gerekçesiyle, ortaklık esas sözleşmesinde açıkça belirtilmemiş olsa dahi, ortaklık içerisinde imtiyazlı payların öngörülmüş olmasının sonucunda kendiliğinden oluşmuş olarak kabul edilir. Diğer bir deyişle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun oluşumu için, ortaklık esas sözleşmesinde açıkça ve ayrıca düzenlenmiş olmasına lüzum bulunmamaktadır²⁰⁹.

Anonim ortaklık bünyesinde, esas sözleşme ile imtiyaz tanınmış kaç adet farklı “imtiyazlı pay grubu” mevcut ise o adet kadar ayrı ayrı “imtiyazlı pay sahibi özel kurulu” oluşmuş demektir²¹⁰. Örneğin; ortaklıkta ayrı ayrı hem kâr payında imtiyaz tanınmış imtiyazlı pay grupları hem de oy hakkında imtiyaz tanınmış pay grupları mevcut ise kâr payında imtiyazlı pay grupları ayrı bir “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu” oluştururken, oy hakkında imtiyazlı pay grupları da ayrı bir “imtiyazlı pay sahibi özel kurulu” teşkil edecektir.

---

²⁰⁸ **Kiritil**, s. 22.

²⁰⁹ **Kiritil**, s. 21-22. Benzer görüşler için bkz. **Pulaşlı**, s. 1325-1326, **Pulaşlı, Yönetimde İmtiyaz**, s. 580.

²¹⁰ **Pulaşlı, Yönetimde İmtiyaz**, s. 580; **Karahan**, s. 141.

Hatta örneği biraz daha geliştirecek olur isek; bir anonim ortaklık esas sözleşmesinde “oy hakkında imtiyaz” tanınmış olsun ve bir gruba on, diğer gruba ise on beş oy hakkı verilmiş olsun. Ortaklık genel kurulunun, oy hakkında tanınan imtiyazların on oya kadar olan kısmının kaldırılmasına yönelik bir karar alması durumunda, ortaklık bünyesinde oyda imtiyaz hakkı tanınmış iki ayrı pay grubu olması sebebiyle, esas sözleşme değişikliğine ilişkin alınması istenen genel kurul kararını, on oy hakkını haiz imtiyazlı pay grubunun ve on beş oy hakkını haiz pay grubunun ayrı ayrı özel kurullar oluşturmak suretiyle onaylaması gerekmektedir. Zira ortada her iki imtiyazlı pay grubu için de farklılık yaratan bir genel kurul kararı söz konusudur²¹¹.

Ş. 4. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN TOPLANMASI

I. Çağrı Yapmaya Yetkili Olanlar

6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması hususunda çağrı yapmaya yetkili olanların kimler olduğu açıkça belirtilmiştir. Anılan madde metnine göre bu yetkiyi haiz olanlar; yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahipleri olarak sıralanmıştır. 6762 sayılı TTK döneminde ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmaya yetkili olanların; yönetim kurulu, denetçiler ve imtiyazlı pay sahiplerinden biri olduğu hükmüne²¹² yer verilmiştir.

6762 sayılı TTK m. 389 hükmünde her ne kadar yönetim kurulunun, denetçilerin ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu oluşturan pay sahiplerinin çağrı yetkisini kullanabileceği belirtilmiş olsa da, bu yetkinin kullanımı bakımından hangisine öncelik tanındığından bahsedilmemiştir.

*Karahan*²¹³, bu durumun açıklığa kavuşturulmamış olmasını, uygulamada bir takım ihtilaflara yol açabileceği gerekçesiyle haklı olarak eleştirmiştir. Örneğin, yönetim

---

²¹¹ **Karahan**, s. 141-142.

²¹² 6762 sayılı TTK m. 389 : “*Bu heyeti idare meclisi veya murakıplar toplantıya çağırmaya mecburdur. Heyet azasından herhangi birisi de çağırabilir*”.

²¹³ **Karahan**, s. 143.

kurulu ile imtiyazlı pay sahiplerinden birinin aynı zamanda toplantı için çağrı yapması durumunda; imtiyazlı pay sahiplerinin hangi kişi veya organ tarafından yapılan çağrıya göre hareket edeceği belirsiz idi. *Karahan*'a göre, eski Kanun dönemindeki bu belirsiz durumda, tarih olarak daha önce olana itimat edilmesi gerekmektedir. 6102 sayılı TTK ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrılmasındaki bu tarz karmaşaları engellemek maksadıyla; toplantıya çağırmaya yetkililer arasında bir öncelik sırası belirlemiştir.

A. Yönetim Kurulu

6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünde şöyle buyrulmaktadır: “*Yönetim kurulu, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağırır. Aksi hâlde, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, on beş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir*”. Açık madde metninden de anlaşılabilir üzere yönetim kurulu imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma hususunda öncelikli olarak yetkilendirilmiştir.

Öte yandan, 6102 sayılı m. 454/2 hükmünde, yönetim kurulunun toplantıya çağırmaya yetkisinin, yönetim kurulu açısından kanuni bir zorunluluk ve görev olduğunun madde metninde açıkça yer almaması, bir eksiklik olarak görülmüş ve doktrinde²¹⁴ eleştirilmiştir.

Kanaatimizce bu eleştiriler yerindedir, zira anılan maddenin gerekçesinde²¹⁵, yönetim kurulunun imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmasının bir zorunluluk olduğu açıkça belirtilmiş olmasına rağmen bu durum Kanun maddesine

²¹⁴ Bkz. **Moroğlu, Erdoğan:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, 7. Bası, İstanbul, 2012 (Öneriler), s. 257; **Kendigelen, Abuzer:** Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, İstanbul, 2012 (İlk Tespitler), s. 354.

²¹⁵ 6102 sayılı TTK m. 454/2 gerekçesi: “*İkinci fıkra hem yönetim kuruluna belli sürelerle uyarak özel kurulu toplantıya çağırma zorunluğu getirilmiş hem de bu kurulun ihmâli hâlinde, her imtiyaz sahibine çağrı için mahkemeye başvurma hakkı tanıyarak özel kurulun toplantıya çağrılmaması tehlikesini ortadan kaldırmıştır*”.

yansıtılmamıştır. Kaldı ki 6762 sayılı TTK²¹⁶, da yönetim kurulunun bu yetkisinin, aynı zamanda bir zorunluluk teşkil ettiği açıkça zikredilmiş idi²¹⁷.

Bir diğer üzerinde durulması gereken konu ise yönetim kurulunun yukarıda anılan yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumunda ne olacaktır. Bu takdirde, 6102 sayılı TTK m. 553 hükmü doğrultusunda, yönetim kurulunun sorumluluğu doğacağını söyleyebiliriz. Diğer bir deyişle, imtiyazlı pay sahiplerinin yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılmaması sebebiyle, ortaklık pay sahipleri veya alacaklılarının bir takım zararlara uğramasının sorumlusu yönetim kurulu olacaktır. Yönetim kurulunun bu kapsamda sorumlu tutulacağı zararın kapsamı ise; aşağıda da değineceğimiz üzere yönetim kurulunun imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırması sonucunda kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya çağıracağı sürede doğacak zararlardan ibaret olacaktır²¹⁸.

B. İmtiyazlı Pay Sahipleri

6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünün lafzından; yönetim kurulunun yasal süre içerisinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmamış olması durumunda, toplantıya çağırma yetkisini, her bir imtiyazlı pay sahibinin kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

---

²¹⁶ 6762 sayılı TTK m. 389: “Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez. Bu heyeti idare meclisi veya murakıplar toplantıya çağırmaya mecburdur”.

²¹⁷ Kanaatimizce, 6762 sayılı TTK m. 389 hükmünün “...Bu heyeti idare meclisi veya murakıplar toplantıya çağırmaya mecburdur. Heyet azasından herhangi birisi de çağırabilir...” lafzına baktığımızda; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağırılması konusunun yönetim kurulu ve denetçiler için kanuni bir zorunluluk (yükümlülük) olduğu vurgulanırken, imtiyazlı pay sahiplerinden herhangi birisi için ise bu durumun bir yükümlülük olarak değil, bir hak olarak düzenlenmiş olduğu söylenebilir.

²¹⁸ Bilgeç, s. 266.

Öte yandan *Moroğlu*²¹⁹, imtiyazlı pay sahiplerine böyle bir yetki tanınmasının gereksiz olduğunu ileri sürmüştür. Bu görüşünü de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı alınmadan ortaklık genel kurul kararının uygulanamayacak olmasına ve yönetim kurulunun da bu sebepten ötürü çağrı yükümlülüğüne uymamasının söz konusu olmayacağına dayandırmıştır.

Buna karşılık *Bilgeç*²²⁰ ise *Moroğlu*'nun görüşünün bir noktada eksik kaldığını dile getirmiştir. Zira *Bilgeç*'e göre, yönetim kurulunun, genel kurul kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesiyle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırılmamış olması durumu da söz konusu olabilir.

İmtiyazlı pay sahiplerinin bu yetkisinin, ikincil bir yetki olduğu ve ancak yönetim kurulunun yükümlülüğünü yerine getirmediği durumlarda kullanılabileceğini belirtmek yerinde olacaktır²²¹. Böylelikle yönetim kurulunun yükümlülüğünü ihmal etmesi durumunda, imtiyazlı pay sahiplerinden birine de bu hakkın tanınması suretiyle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrılmama tehlikesi bertaraf edilmiş bulunmaktadır²²².

İmtiyazlı pay sahipleri anılan yetkilerini, ortaklığın merkezinin bulunduğu yerde bulunan asliye ticaret mahkemesinden talepte bulunmak suretiyle kullanabilmektedirler²²³. Hükmün lafzı uyarınca, imtiyazlı pay sahiplerinin başvurusu sonrası, toplantı için çağrı mahkeme tarafından yapılmaktadır.

Kanaatimizce bu noktada hükmün lafzının ötesinde asıl kastedilen, çağrı yetkisinin yine bizzat imtiyazlı pay sahipleri tarafından kullanılmasıdır. Hakeza *Moroğlu*²²⁴, mahkemenin yalnızca çağrı için yetki vereceğini ve bu yetkiye dayanarak imtiyazlı pay sahiplerinin toplantı için çağrı yapacağını ileri sürmüştür.

---

²¹⁹ *Moroğlu, Öneriler*, s. 257.

²²⁰ *Bilgeç*, s. 266.

²²¹ *Bilgeç*, s. 267.

²²² *Pulaşlı*, s. 1326.

²²³ 6102 sayılı TTK m. 454/2.

²²⁴ *Moroğlu, Öneriler*, s. 257.

*Şener*²²⁵ de, *Moroğlu*'na paralel şekilde görüş bildirmiş ve asliye ticaret mahkemesinin ya imtiyazlı pay sahiplerinden birine yetki vereceğini veyahut 6102 sayılı TTK m. 412²²⁶ kapsamında bir kayyım atayacağını savunmuştur.

“Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik”²²⁷ ile eleştirilere konu olan bu hükmün açıklığa kavuşturulduğu söylenebilir. Zira anılan yönetmeliğin m. 9/7 hükmü şu şekildedir: “*Süresi içerisinde yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılmaması üzerine, Kanununun 454 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca mahkeme tarafından yetkilendirilen imtiyazlı pay sahiplerinden her biri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırabilir*”. Görüldüğü üzere böylelikle, imtiyazlı pay sahiplerinden her birinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmaya yetkili olduğu açıkça vurgulanmıştır.

6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünün; imtiyazlı pay sahiplerinin asliye ticaret mahkemesinden, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmasını talep etmesi sonrası, mahkemedeki hukuki sürecin nasıl işleyeceğine ilişkin bir takım belirsizlikler barındırdığından söz edilebilir. Bu belirsizlikleri ayrı ayrı değerlendirmek yerinde olacaktır.

Öncelikle, anonim ortaklıktaki imtiyazlı paylar üzerinde, farklı pay sahiplerinin hak sahibi olması ve imtiyazlı paylar üzerindeki bu hak sahiplerinin ayrı ayrı asliye ticaret mahkemesine başvurması durumuna değinmekte fayda olacağı görüşünderiz.

*Pulaşlı*²²⁸, böyle bir durum söz konusu olduğu takdirde, ayrı ayrı imtiyazlı pay sahipleri tarafından yapılan başvuruların, m. 448/2 hükmüne²²⁹ kıyasen asliye ticaret mahkemesi

---

²²⁵ **Şener, Oruç Hami:** Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2002, s. 534.

²²⁶ 6102 sayılı TTK m. 412 : “...Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri uyarınca çağırma üzere bir kayyım atar...”.

²²⁷ R.G. T. 28.11.2012, S. 28481.

²²⁸ **Pulaşlı**, s. 1326.

²²⁹ 6102 sayılı TTK m. 448/2 : “...Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür...”.

tarafından birleştirilerek görülmesi ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmasına karar verilmesi gerektiği görüşündedir.

Bir diğer irdelenmesi gerektiğini düşündüğümüz konu ise; imtiyazlı pay sahipleri tarafından yapılan başvuruyu, asliye ticaret mahkemesinin şeklen mi yoksa esasına girerek mi incelemesi gerektiğidir. Başka bir deyişle, mahkemece işin esasına mı girilmeli yoksa sadece şekli bir inceleme yapmakla mı yetinilmelidir?

Doktrinde özellikle *Tekinalp*²³⁰, işin esasına girilmesi gerektiği ve imtiyazlı pay sahiplerinin yapmış oldukları başvuruya istinaden, mahkemece imtiyazlı pay sahiplerinin hakkının ihlal edilip edilmediğinin incelenmesi gerektiği görüşünü haizdir.

Buna paralel şekilde *Bilgeç*²³¹ de, mahkemece sadece şekli bir değerlendirme yapılmasının yeterli olmadığını zira bu durumun her esas sözleşme değişikliğinde imtiyazlı pay sahiplerinin mahkemeye başvurabilmesi sonucunu doğurabileceği ve bu sebeple de 6102 sayılı TTK ile getirilen kanuni düzenlemelere²³² aykırılık oluşacağı kanaatindedir.

Bu görüşe karşı olan, bizim de dâhil olduğumuz görüşe²³³ göre ise; mahkemece işin esasına girilmeyip sadece şekli bir inceleme yapılması daha doğrudur.

Kanaatimizce bu noktada mahkemece; esas sözleşme değişikliği içeren bir ortaklık genel kurul kararının olup olmadığı, başvuruda bulunanların gerçekten imtiyazlı pay sahibi olup olmadığı ve yönetim kurulunun kanuni sürede toplantı için çağrı yapıp yapmadığı hususlarının irdelenmesi gerekli ve yeterli olacaktır. Aksi takdirde, imtiyazlı

---

²³⁰ **Tekinalp, Yeni Hukuk**, s. 121.

²³¹ **Bilgeç**, s. 268.

²³² *Bilgeç*, 6102 sayılı TTK, 6762 sayılı TTK' dan farklı olarak, sadece imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikteki genel kurul kararlarının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına muhtaç olması gerekçesiyle, asliye ticaret mahkemesinin sadece şekli bir inceleme ile yetinmeyip, işin esasına girerek gerçekten ortada bir ihlal olup olmadığının tespit etmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **Bilgeç**, s. 268.

²³³ **Akad**, s. 54-55.

pay sahiplerine Kanunen verilmiş, toplantı için çağrı yapabilme hakkının, ancak uzun bir yargılama sürecinden sonraya kalacağı ve bunun da imtiyazlı pay sahipleri için bir takım olumsuz sonuçlar doğuracağı kanaatini haiziz. Son olarak belirtmekte fayda görmekteyiz ki; mahkemece yapılacak şekli inceleme, dosya üzerinden değil, duruşma yapılarak görülmelidir²³⁴.

1. Çağrı Süresi

1.1. Yönetim Kurulu Tarafında Yapılacak Çağrıda Süre

6102 sayılı TTK m. 454/2 ile yönetim kuruluna, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma zorunluluğu getirilmiştir. Her ne kadar *Pulaşlı*²³⁵, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun hangi süre içerisinde toplanacağı konusunun anılan hükümle birlikte açıklığa kavuşturulmuş olduğunu dile getirmiş olsa da, doktrinde madde metninde yer alan “genel kurul kararının ilan edildiği tarih” ifadesi sebebiyle mevcut olan bir takım tartışmalar olduğunu görmekteyiz.

Doktrinde bir görüş²³⁶, anılan hükmün lafzından ziyade amacı doğrultusunda yorum yaparak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması için çağrı yapılmasında, esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının ilan tarihini baz almakta olup, madde metninde yer alan bir aylık sürenin bu ilan tarihinden itibaren işleyeceğini ileri sürmektedir. Bu görüşü savunanlara göre; genel kurul ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için ayrı ayrı çağrı yapılmasına gerek kalmayacağından ötürü, zaman kaybı

---

²³⁴ Yargıtay 11. HD, E. 2014/14688, K. 2015/861, T. 22.1.2015 kararında; 6102 sayılı TTK m. 454 hükmünde, dosya üzerinden inceleme yapılarak karar verileceği yönünde bir hüküm bulunmadığı gerekçesiyle, mahkeme tarafından 411. ve 412. maddelerinin kıyas yoluyla uygulanması suretiyle dosya üzerinden inceleme yapılabileceği yönündeki yanılığın değerlendirilmeyle hüküm kurulmuş olmasının doğru görülmediğini belirtmiş ve bu sebeple duruşma açılarak hasil olacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğinden bahisle mahkeme kararını bozmuştur (www.lexpera.com).

²³⁵ *Pulaşlı*, s. 1326.

²³⁶ *Moroğlu, Öneriler*, s. 257; *Kendigelen, İlk Tespitler*, s. 354.

yaşanmayacağı ve ikinci bir çağrı yapılmasına gerek kalmamış olması sebebiyle de daha az masraf yapılmış olacağı dile getirilmiştir.

Şener de, anılan hükümdeki “ilan” kavramına ilişkin olarak, amaca göre yorum yapmış ve 6102 sayılı TTK m. 455²³⁷,te belirtilen “ilan” kavramından farklı düşünülmesi gerektiğini dile getirmiştir. Zira Şener; esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının, henüz imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onanmamış vaziyette olması sebebiyle, m. 454/2 hükmünde yer alan “ilan” kavramının ancak genel kurul toplantısı için bir çağrı ilanı olarak kabul edilebilmesinin mümkün olduğunu vurgulamıştır²³⁸.

Doktrinde yer alan bir diğer görüş²³⁹, 6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünde yer alan “ilan” kavramının, esas sözleşme değişikliği hakkında alınan genel kurul kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde ilan edilmesi olarak kabul etmektedir.

Bir başka görüş ise “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” m. 7/1-c hükmüyle²⁴⁰ paralel hareket etmektedir. Zira bu görüşü savunanlara göre²⁴¹, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu toplantısı için yapılacak çağrı için süre, esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren başlamaktadır. Bu noktada önemle vurgulanması gereken konu, anılan Yönetmelik hükmünün, ilgili Kanun maddesiyle çelişir nitelikte olduğudur.

²³⁷ 6102 sayılı TTK m. 455: “Esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararı, yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir; ayrıca ilana bağlı hususlar ilan ettirilir; tescil ve ilan edilen karar şirketin internet sitesine konulur...”.

²³⁸ Şener, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2012, (Ortaklıklar), s. 560.

²³⁹ Tekinalp, Yeni Hukuk, s. 123.

²⁴⁰ “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” m. 7/1-c : “İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu; imtiyazlı payların bulunduğu şirketlerde genel kurul tarafından imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette esas sözleşme değişikliğine karar verilmesi hâlinde, anılan karar tarihinden itibaren en geç bir ay içinde toplantıya çağrılır...”.

²⁴¹ Oruç, Murat: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre İmtiyazların Korunması, Batider C. XXVI, S. 4, 2010, s. 189; Akad, s. 55; Aktaş, Betül: İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul, 2018, s. 172-173.

Kanaatimizce, esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının alındığı tarihi baz alan görüş, diğerlerine nazaran daha isabetlidir. Kaldı ki, “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” m. 7/1-c hükmü de bu görüşü destekler niteliktedir. Bu sebepten mütevellit, Yönetmelik maddesinin 6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmüne göre değil, m. 454/2’ de yer alan hükmün Yönetmelikte yer alan maddeye göre değiştirilmesinin daha doğru olacağı görüşüdeyiz. Zira şu anki vaziyette, Yönetmelik hükmünün normlar hiyerarşisi bakımından sorun teşkil etmesi söz konudur ve bu sebeple iptalinin dahi gündeme gelebileceğini düşünmekteyiz²⁴².

1.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Tarafından Yapılacak Çağrıda Süre

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, yönetim kurulu tarafından süresinde toplantıya çağrılmaması sonucunda, bu yetki imtiyazlı pay sahiplerine geçmektedir. Bu durumda imtiyazlı pay sahipleri, ortaklık genel merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurmak suretiyle, mahkemeden aldıkları yetki çerçevesinde bu yetkiyi kullanabilmektedirler²⁴³.

Hem 6102 sayılı TTK m. 454/2 hem de “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” m. 7/1-c²⁴⁴ hükümleri çerçevesinde; imtiyazlı pay sahiplerinin, yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere on beş gün içerisinde yetkilerini kullanmaları gerektiği söylenebilir. Anılan süre içerisinde bu hakkın kullanılmaması durumunda, toplantı çağrısı yapma hakkı kaybedilmiş olacaktır.

---

²⁴² Benzer görüşler için bkz. **Bilgeç**, s. 271; **Aktaş**, s. 172; **Akad**, s. 55.

²⁴³ **Bilgeç**, s. 271.

²⁴⁴ Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik m. 7/1-c; “...*Bu süre sonuna kadar imtiyazlı pay sahipleri toplantıya çağrılmazsa, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını mahkemeden isteyebilir...*”.

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde şu şekilde buyrulmaktadır: “Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz”.

*Tekinalp*²⁴⁵, anılan hükme paralel şekilde görüş getirerek imtiyazlı pay sahiplerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için çağrı yapabilecekleri üst zaman sınırı olan on beş günlük süre dolmadan veyahut süre içerisinde asliye ticaret mahkemesine başvurulmuş ise bunun sonucu beklenmeden, bahse konu genel kurul kararının uygulanamayacağı görüşündedir.

2. Çağrının Şekli

6762 sayılı TTK’da, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrı şekli ile ilgili hiçbir hüküm bulunmamaktaydı. Bu sebeple doktrinde, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna yapılacak çağrının şekli konusunda, genel kurulun toplantıya çağrılmasında uyulan şekil şartlarının uygulanması gerektiği görüşü savunulmuştu²⁴⁶.

Kanaatimizce; 6102 sayılı TTK’da da bu hususta herhangi bir açık düzenleme olmaması hasebiyle, genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin m. 414/1 hükmünün ve “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” m. 10/1 hükmünün kıyasen uygulanması yerinde olacaktır²⁴⁷.

²⁴⁵ **Tekinalp, Yeni Hukuk**, s. 123.

²⁴⁶ **Karahan**, s. 143; **Moroğlu, Erdoğan**: Anonim Ortaklıklarda Sermaye Esas Arttırımı, 2. Bası, İstanbul, 2003 (Sermaye Arttırımı), s. 79; **Oruç**, s. 190; **Yasaman, Hamdi**: Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara, 1987 (Birleşme), s. 79.

²⁴⁷ Benzer görüş için bkz. **Akad**, s. 60.

Anılan hükümlerinden birlikte değerlendirilmesinden; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması için yapılması gereken çağrı, ortaklığın internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde yayınlanmalıdır. Eğer ortaklık esas sözleşmesinde çağrı şekline ilişkin bir husus mevcut ise bu hükme de riayet edilmesi gerekmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, toplantıya elektronik ortamda katılma sistemini uygulayan bir ortaklık söz konusu ise bu takdirde çağrının elektronik genel kurul sisteminde de yapılabileceğidir.

Çağrının, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılması zaruridir. Ayrıca ortaklık pay defterinde yazılı pay sahiplerine ve önceden ortaklığa pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilmelidir. Hem Kanun hem de Yönetmelik maddesinde yer alan “pay sahipliğini ispatlayıcı belge” kavramından; ortaklıkta pay sahibi olduğunu belirten ve noterlerden veyahut bankalardan temin edilebilecek evrakların anlaşılması gerektiğini söyleyebiliriz²⁴⁸.

Son olarak belirtmekte fayda görmekteyiz ki; her ne kadar anılan düzenlemelerde genel kurul ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için yapılacak çağrıların birlikte yapılıp yapılamayacağına ilişkin bir düzenleme yer almasa da, zaman ve masraf kaybına neden olunmaması açısından her iki kurul toplantısı için de çağrının birlikte yapılmasının mümkün olduğunu söyleyebiliriz²⁴⁹.

3. Çağrının İçeriği

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrılmasının şekli hususunda, mevzuatta düzenleme olmaması sebebiyle genel kurul ile ilgili hükümlerin kıyasen uygulanması gerektiğini belirtmiştik. Benzer şekilde, çağrının içeriğine ilişkin olarak da aynı kıyasın yapılması gerekmektedir. Zira imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu

---

²⁴⁸ Şener, Ortaklıklar, s. 476.

²⁴⁹ Karahan, s. 143.

toplantısının çağrı içeriğine ilişkin olarak da mevzuatta herhangi bir düzenleme yer almamaktadır.

Öncelikle, yapılacak çağrının içeriğinde muhakkak; ortaklığın unvanı, gündem, toplantının yeri ve zamanı açıkça yer almalıdır²⁵⁰. Ayrıca bilindiği üzere, 6102 sayılı TTK m. 413/2 hükmü uyarınca, genel kurul toplantılarında gündeme bağlılık esastır. Bu sebeple aynı durumun, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için de söz konusu olduğunu söyleyebiliriz²⁵¹. Dolayısıyla gündemde bulunmayan konuların, diğer bir ifadeyle, esas sözleşme değişikliği ve sermaye artırımını haricindeki konuların, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı için yapılacak çağrı içeriğinde yer alamayacağı aşikârdır.

4. Çağrısız Toplanma Durumu

Genel kurulun çağrısız toplanmasına ilişkin olan 6102 sayılı TTK m. 416/1 hükmü şu şekildedir: *“Bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler”*.

Anılan hükmün lafzından da anlaşıldığı üzere, çağrısız olarak genel kurulun toplanabilmesi için birkaç hususun birlikte bulunması gerekmektedir: İstisnasız bütün pay sahiplerinin veya onları temsilen vekillerinin hazır bulunması ve hazır bulunan pay sahiplerinden hiçbirinin itirazda bulunmaması gerekmektedir. Ayrıca karar alınabilmesi için, toplantı esnasında hazır bulunan pay sahiplerinin toplantıdan ayrılmaması gerekmektedir.

Doktrinde, m. 416/1 hükmünün, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu açısından da kıyasen uygulanabileceğine ilişkin bir takım görüşler ileri sürülmüştür²⁵². *Bilgeç*, imtiyazlı pay

²⁵⁰ **Moroğlu, Sermaye Arttırımı**, s. 87.

²⁵¹ **Karahan**, s. 143.

²⁵² **Akad**, s. 62; **Bilgeç**, s. 273.

sahipleri özel kurulunun, niteliği gereği genel kurula göre daha az pay sahibinden oluştuğunu gerekçe göstererek, genel kurul için uygulanan Kanun hükmünün, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için de uygulanabileceğini dile getirmiştir. Ayrıca *Bilgeç*, yönetim kurulunun toplantıya çağırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumunda, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin asliye ticaret mahkemesine başvurmak yerine bir araya gelerek toplanmalarının usul ekonomisine de daha uygun olacağını savunmuştur.

Kanaatimizce, 6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünde açıkça öngörülmüş özel bir hukuki düzenleme mevcut olmasına rağmen, usul ekonomisini veyahut genel kuruldaki pay sahibinden daha az sayıda pay sahibinin söz konusu olmasını gerekçe göstermek suretiyle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da çağrısız olarak toplanabileceğini savunmak mümkün değildir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı için yapılacak çağrının şekil ve içeriği konularında Kanunda herhangi bir düzenleme olmaması sebebiyle, genel kurul toplantısı için belirlenmiş usullerin kıyasen uygulanabileceğini belirtmiştik. Ancak ortada özel bir kanuni düzenleme mevcutken, bu düzenlemeyi yorum yapmak suretiyle aşarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da, genel kurul gibi çağrısız olarak toplanabileceğini ileri sürmenin yerinde olmayacağı görüşündeyiz.

5. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılması

6102 sayılı TTK m. 1527/5 hükmünde²⁵³, genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılabileceği düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm ile Türk Hukuk Sistemi içerisinde ilk defa, pay sahiplerine genel kurul toplantılarına elektronik ortamdan katılma imkânı

---

²⁵³ 6102 sayılı TTK m. 1527/5 (Değişik: 26/6/2012-6335/35 md.): "Anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur. Bu hükmün uygulanması esasları Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelikte, genel kurula elektronik ortamda katılmaya ve oy vermeye ilişkin esas sözleşme hükmünün örneği yer alır. Anonim şirketler yönetmelikten aynen aktarılacak olan bu hükümde değişiklik yapamazlar. Yönetmelik ayrıca oyun gerçek sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasını sağlayan kurallar ile 407 nci maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen Bakanlık temsilcilerinin bu hususa ilişkin yetkilerini içerir. Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hâle gelir".

tanınmış olmuştur. Anılan hüküm ve ilgili ikincil düzenlemeler; AB ve ABD’de yatırımcıların genel kurullara katılımlarını kolaylaştırmak ve artırmak maksadıyla uzun yıllar boyunca yapılan çalışmalar neticesinde çıkarılan düzenlemelerle de uyumlu olacak biçimde hazırlanmıştır²⁵⁴.

Dünyada elektronik genel kurullar ikiye ayrılmaktadır: 1- Genel kurul toplantılarının geleneksel biçimde fiziki ortamda yapıldığı ve isteyen pay sahiplerinin elektronik yöntemle katılarak oy kullanabildiği “karma genel kurullar” 2- Fiziki ortamdaki toplantı olmadan sadece elektronik ortam üzerinden yapılan “sanal genel kurullar”. 6102 sayılı TTK m. 1527 hükmü uyarınca “karma genel kurul” anlayışı benimsenmiştir. Böylelikle fiziki ortamda genel kurul yapılırken, dileyen pay sahiplerinin veya temsilcilerinin eş zamanlı olarak elektronik ortamdan genel kurula katılabilmesi olanaklı hale gelmiştir. Binaenaleyh fiziki genel kurul ve elektronik genel kurul diye bir ayrım yapılmaması yerinde olacaktır. Zira genel kurul toplantısı tektir, sadece katılım yöntemine bir yenisi eklenmiştir²⁵⁵.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, elektronik ortamda toplantı yapmasına ilişkin bir düzenleme yer almamakla birlikte, bu şekilde toplantı yapılmasını yasaklayan emredici bir hüküm de bulunmamaktadır. Bu sebepten mütevellit, genel kurula ilişkin düzenlemenin kıyasen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu için de uygulanabileceği görüşündeyiz²⁵⁶.

II. Toplantı Yetersayısı

6762 sayılı TTK’da, toplantı ve karar yetersayısının ne olduğu, m. 389 hükmünden yapılan atıf ile m. 388/3 ve m. 388/4 hükümlerinde zikredilmiştir. Öte yandan 6102 sayılı TTK’da ise yetersayıların tek bir maddede (m. 454/3) toplanması uygun görülmüştür ki, kanaatimizce kanun sistematigi açısından daha yerinde olmuştur.

---

²⁵⁴ **Yayla, Ümit:** Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları – Elektronik Genel Kurullar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013, s. 22.

²⁵⁵ **Yayla,** s. 42.

²⁵⁶ Benzer görüş için bkz. **Uysal,** s. 201-202; **Akad,** s. 62.

6762 sayılı TTK m. 388/3 hükmünde, toplantı için ortaklık esas sermayesinin en az yarısına sahip olan pay sahiplerinin hazır bulunması öngörülmekteydi. Bu oran, 6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde ise ağırlaştırılmıştır²⁵⁷. Kanun gerekçesi²⁵⁸ incelendiğinde, bu ağırlaştırmanın en önemli sebebinin, küçük bir çoğunlukla olumsuz karar alınmasının önlenmesi ve ortaklığın korunması olduğu görülmektedir.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı yetersayısı hakkında, 6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde şu ifadelere yer verilmiştir: “*Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır...*”. Anılan hükmün lafzından, imtiyazları temsil eden sermayenin yüzde otuz birinin hazır bulunmasının, toplantı için yeterli olduğu anlamı çıkarılabilir. Öte yandan Kanun gerekçesinde, açıkça “ağır nisaplar” ifadesinin kullanılmış olması sebebiyle, asıl amacın, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının hazır bulunması olduğu ortaya çıkmaktadır²⁵⁹.

Kanaatimizce, m. 454/3 hükmündeki “*çoğunluğuyla*” ifadesinin kaldırılmasıyla, yukarıda arz ettiğimiz, yanlış anlaşılmaya müsait olan durum, tamamen bertaraf edilmiş olacaktır. Aksi takdirde, amaca yönelik yorum yapılmadan, salt lafzi olarak madde metnine bakıldığında uygulamada karışıklıklara yol açabileceği görüşünü haiziz.

Bir diğer tartışma konusu husus ise m. 454/5 hükmünde yer alan “*özel kurul toplanamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılır*” hükmü ile m. 454/3 hükmüne ait gerekçe birlikte değerlendirildiğinde, ortaya çıkan çelişkiye ilişkindir. Zira anılan Gerekçede, “*izleyen toplantılarda*” ifadesi almaktadır.

---

²⁵⁷ Doktrinde, bu ağırlaştırmanın fazla olduğu ve bir takım haksız sonuçlara yol açabileceği dile getirilmiştir. bu doğrultuda bkz. **Oruç**, s. 191; **Kendigelen, İlk Tespitler**, s. 355.

²⁵⁸ 6102 sayılı TTK m. 454/3 gerekçesi: “...*ağır nisaplarla şirketin korunması ve küçük bir çoğunlukla olumsuz karar alınmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca imtiyazlı pay haklarının ihlal edilmesi hâlinde gerekçenin belirtilmesi zorunluğu öngörülerek mahkemelerin denetlemelerini kolaylaştırmak amacı güdülmüştür...*”.

²⁵⁹ **Dural, H. Ali**: İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu (TTK m. 454), Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Saygı Günü, 2013, s. 151; **Coştan, Hülya**: Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 49; **Aktaş**, s. 175.

Bu ifade dikkate alındığında, sanki imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantı yetersayısının oluşmaması sonucunda toplanamazsa, sonrasında başkaca toplantıların daha yapılabileceği anlamı çıkmaktadır. Hâlbuki m. 454/5 çok açık bir şekilde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı yetersayısını sağlayamaması durumunun sonucu olarak, genel kurulun onaylanmış sayılacağı belirtilmektedir.

Bu noktada Kanun maddesine, Gerekçe hükmüne nazaran öncelik ve üstünlük tanımak suretiyle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun yalnızca bir defa toplanabileceğini, aksi takdirde genel kurul kararının onaylanmış sayılacağını ve imtiyazlı pay sahiplerinin kendilerine tanınan özel korunma imkânını kaybetmiş olduklarını kabul etmek daha doğru olacaktır²⁶⁰.

III. Toplantıya Katılmaya Yetkisi Olanlar

A. İmtiyazlı Pay Sahipleri

6762 sayılı TTK döneminde m. 389²⁶¹ ve m. 391²⁶² hükümleri arasındaki farklılıktan ötürü, toplantıya katılacak kişilerin tespiti bakımından bir takım haklı tartışmalar mevcuttu. Zira m. 389'da esas sözleşme değişikliklerine ilişkin toplantılara sadece bu değişiklikler sonucunda haklarına hâle getirilen imtiyazlı pay sahiplerinin katılacağı öngörülmekteyken; m. 391'de ise esas sermayenin arttırılmasına ilişkin toplantılara tüm imtiyazlı pay sahiplerinin katılacağı düzenlenmişti²⁶³.

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde²⁶⁴ ise eski Kanun dönemindeki iki madde arasındaki farklılık giderilmiş ve hem esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin

---

²⁶⁰ **Tekinalp, Yeni Hukuk**, s. 123; **Oruç**, s. 191; **Bilgeç**, s. 283; **Akad**, s. 63.

²⁶¹ 6762 sayılı TTK m. 389: "...adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça..."

²⁶² 6762 sayılı TTK m. 391: "...adı geçen nevilerden her birine ait hisse senedi sahiplerinin de hususi bir toplantı yaparak karar vermeleri şarttır..."

²⁶³ **Kiritil**, s. 52.

²⁶⁴ 6102 sayılı TTK m. 454/1: "Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin

kararlarda hem de esas sermayenin arttırılmasına ilişkin kararlarda, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya katılacağı hüküm altına alınmıştır.

Hem 6762 sayılı TTK hem de 6102 sayılı TTK döneminde asıl tartışılan husus; ortaklıkta birden fazla imtiyazlı grup olduğu zaman, ihlal durumunda her bir grubun ayrı ayrı mı kurul oluşturacağı, yoksa ihlale maruz kalan tüm grupların tek bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu mu oluşturacağıdır²⁶⁵.

Doktrindeki baskın görüş²⁶⁶, ihlal söz konusu olduğunda, ortaklıkta bulunan tüm imtiyazlı pay sahibi gruplarının ayrı ayrı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşturması gerektiği yönündedir. Yargıtay da benzer şekilde, farklı türde imtiyazlar söz konusu olduğunda, hepsinin ayrı ayrı toplanmasının doğru olduğu görüşündedir²⁶⁷.

Bostancıoğlu ise esas sözleşme değişikliklerinde, imtiyazlara ilişkin bir ihlal söz konusu olduğu takdirde, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin tek bir kurul olarak toplanıp karar vermesi görüşündedir. Çünkü her ihlal durumunda ayrı ayrı toplanma söz konusu olduğunda, imtiyazların korunması amacının ötesine geçilerek, ortaklığın imtiyazlı payların tahakkümü altına gireceğini vurgulamıştır. Bu minvalde vermiş olduğu bir örnek şu şekildedir: “ Bir ortaklıkta, yönetime aday gösterme imtiyazı olan farklı menfaat gruplarının elinde bir adet A, dokuz adet B ve on adet C grubu paylarının bulunduğunu varsayalım. Bu imtiyazların ortaklığın aleyhine olduğu ve bu sebeple

---

arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz”.

²⁶⁵ Uysal, s. 205.

²⁶⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 11. Bası, s. 485, No. 807a; Karahan, s. 166, Kirtil, s. 52; Akad, s. 66.

²⁶⁷ Yargıtay 11. H.D. E. 1985/5903 K. 1985/7427 T. 20.1.1986; “...A, B ve C grubu imtiyazları farklı ve ayrı nevi imtiyazlardır. Bir anonim ortaklıkta müteaddit nevi imtiyazlı pay grupları varsa, her bir kurul ayrı ayrı toplanarak kendileri yönünden ana sözleşmeyi onamaları gerekir. A ve B grubu imtiyazlı paylara sahip davacılar kendi aralarında özel toplantı yaparak genel kurul kararlarını benimsememişlerdir. Öte yandan C grubu imtiyazlı pay sahiplerinin, A ve B grubu pay sahiplerini bir tek özel toplantıya çağırarak yetkileri de yoktur...”.

kaldırılması yönünde hareket edildiğinde, sadece bir adet A grubu pay sahibinin buna karşı çıkması durumunda, imtiyazlar kaldırılamayacaktır²⁶⁸.

Öte yandan *Bilgeç*²⁶⁹, farklı bir bakış açısı benimseyerek, anılan görüşün imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun varoluş maksadı ile zıtlık yaratmakta olduğunu ifade etmiştir. Aslında bu noktada *Bostancıoğlu* ile benzer görüş sergilemiş olduğu söylenebilir. Ancak *Bilgeç*'e göre, ikili bir ayırım yapmak daha doğrudur. Şöyle ki; tüm imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının eşit şekilde ihlal edilmesi (imtiyazların tamamen kaldırılması veya payın devri hâlinde imtiyazların sona ermesi gibi durumlar) söz konusu olduğunda tek bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşturulması yeterli iken, tüm imtiyazların eşit şekilde etkilenmediği durumlarda ise doktrindeki baskın görüşün de ileri sürdüğü şekilde, her grubun ayrı ayrı imtiyazlı pay sahibi özel kurulu oluşturması doğru olacaktır.

Kanaatimizce, *Bilgeç*'in yapmış olduğu yorum yerindedir. Zira ortaklıkta bulunan imtiyazlı pay sahiplerinin ortaklığa karşı hukuken korunması maksadıyla oluşturulan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, hiçbir ayırım yapmadan her durum ve koşulda ayrı ayrı kurul oluşturmalarını savunur isek, uygulamada ortaklığa karşı korunmasını amaçladığımız imtiyazlı pay sahipleri kurullarının bunu istismar etmesi söz konusu olabilecektir. Bu sebeple, ortaklıktaki tüm imtiyazların, ihlalden eşit şekilde etkilendiği durumlarda tek bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanması ve tüm imtiyazların farklı şekilde etkilendiği (veya bazılarının hiç ihlal edilmemiş olduğu) durumlarda ise her grubun ayrı ayrı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşturması yerinde olacaktır.

B. Temsilciler

6102 sayılı TTK m. 454/4'de, imtiyazlı pay sahipleri yerine temsilcilerinin de imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna katılabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak temsilci belirlenmesi konusunda detaylı bir kanuni düzenleme yer almaması hasebiyle, genel

---

²⁶⁸ *Bostancıoğlu*, s. 20-21.

²⁶⁹ *Bilgeç*, s. 239-240.

kurula temsilci ile katılma konusunu düzenleyen m. 425/1 hükmünün kıyasen burada da uygulanması yerinde olacaktır²⁷⁰.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna temsilci aracılığıyla katılma konusuna ilişkin olarak, aslında dikkat edilmesi gereken üç önemli husus olduğu söylenebilir. İlk olarak, temsilcinin, pay sahibi olmasının zorunluluğu bulunmamaktadır. İkinci olarak, esas sözleşme aracılığıyla dahi olsa, temsilcinin pay sahibi olması şart koşulamaz, aksi takdirde bunu öngören esas sözleşme hükmü geçersiz olur²⁷¹. Son olarak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda temsilci ile kendisini temsil ettirecek pay sahibi, bu yetkiyi temsilcisine yazılı olarak vermek zorundadır²⁷².

C. Bakanlık Temsilcisi

6762 sayılı TTK'da, Bakanlık temsilcisinin imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna²⁷³ katılması hususunda özel bir düzenleme yer almamaktaydı. Buna karşılık 6102 sayılı TTK m. 454/6 hükmünde ise; m. 407/3 hükmü çerçevesinde Bakanlık temsilcisinin hazır bulunacağı ve hatta tutanağı imzalayacağı hüküm altına alınmıştır.

6102 sayılı TTK m. 407/3 hükmü²⁷⁴ ise m. 333 uyarınca belirlenecek ortaklıkların yapacakları genel kurul toplantılarında *Ticaret Bakanlığı*²⁷⁵ temsilcisinin hazır

---

²⁷⁰ Aktaş, s. 182.

²⁷¹ 6102 sayılı TTK m. 425/1.

²⁷² 6102 sayılı TTK m. 426/1.

²⁷³ 6762 sayılı TTK dönemindeki ifade "imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu" idi.

²⁷⁴ 6102 sayılı TTK m. 407/3; "333 üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Gümrük ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır".

²⁷⁵ 703 No'lu KHK (R.G 09.07.2018 S. 30473, 3. Mükerrer) ile bazı Bakanlıkların birleştirilmesi sonucunda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın adı "*Ticaret Bakanlığı*" olarak değiştirilmiştir.

bulunacağını vurgulamış ve Bakanlık temsilcisinin bulunmasının gerekli olduğu anonim ortaklıklara ilişkin düzenlemenin de Yönetmelikte²⁷⁶ yer alacağı belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "*Bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu*" başlıklı m. 32/2 hükmü²⁷⁷ incelendiğinde; iki durum hariç kural olarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda Bakanlık temsilcisinin hazır bulunmayacağı söylenebilir²⁷⁸.

Yönetmelik hükmünde belirtilen iki durumun; birisinin zorunlu diğersinin ise ihtiyari olduğunu söylemek mümkündür. Zorunlu olan durum, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının yurt dışında yapılmış olmasıyken, ihtiyari olan durum ise genel kurulu toplantıya çağırınların talep etmesi ve bu talebin de görevlendirme makamınca uygun görülmesi hâlinde Bakanlık temsilcisinin görevlendirilmesi hâlidir²⁷⁹.

§. 5. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN KARAR ALMASI

I. Karar Yetersayısı

6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmü uyarınca; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda, toplantıda temsil edilen payların çoğunluğu ile karar alınacağı belirtilmiştir. Anılan hüküm, başta *Kendigelen*²⁸⁰ olmak üzere doktrinde birçok yazar²⁸¹ tarafından eleştirilmiştir. Yazarların eleştiride bulunmalarının temel sebebi ise; ortaklıktaki farklı itibari değere sahip payların mevcut olabileceği ve bu durumun sonucu olarak, payların

²⁷⁶ "Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik".

²⁷⁷ Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik m. 32/2: "*Birinci fıkrada sayılanların dışındaki genel kurul toplantılarında ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurullarında Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu değildir. Ancak genel kurulu toplantıya çağırınların talep etmeleri ve bu taleplerin görevlendirme makamınca uygun görülmesi hâlinde Bakanlık temsilcisi görevlendirilir*".

²⁷⁸ **Pulaşlı**, s. 1327.

²⁷⁹ **Bilgeç**, s. 206.

²⁸⁰ **Kendigelen, İlk Tespitler**, s. 305.

²⁸¹ **Bilgeç**, s. 284; **Dural**, s. 153; **Aktaş**, s. 177.

çoğunluğunun her zaman sermayenin çoğunluğu ile aynı anlama gelemeyecek olmasıdır.

Kendigelen, m. 454/3 hükmü düzenlenirken, oyda imtiyazın ancak eşit itibari değerdeki paylara farklı oy hakları verilmesi suretiyle tanınabileceğini düzenleyen hükmün²⁸² baz alındığını ve bu sebeple hatalı olduğunu belirtmiştir. Zira *Kendigelen*'e göre; ortaklığın farklı itibari değeri olan paylar ihraç etmesinde bir sorun olmayıp farklı itibari değerler söz konusu olduğu takdirde m. 454/3 hükmündeki “payların çoğunluğu” ifadesinin “sermayenin çoğunluğu” anlamına gelmeyeceği aşikârdır.

Kanaatimizce, doktrindeki bu tartışma; farklı itibari değere sahip olan payların farklı birer imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşturup oluşturamayacağını tespitine göre değerlendirilmelidir. Zira farklı itibari değere sahip olan payların²⁸³, zaten farklı birer kurul çatısı altında toplanacağı düşünüldüğünde, “payların çoğunluğu” ifadesi ile “sermayenin çoğunluğu” her zaman aynı anlama gelecektir²⁸⁴.

II. Yetersayıların Esas Sözleşme İle Değiştirilmesi

6762 sayılı TTK ile paralel şekilde 6102 sayılı TTK'da da, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı ve karar yetersayılarının, esas sözleşme ile değiştirilip değiştirilemeyeceğine ilişkin açık bir kanuni düzenleme yer almamaktadır.

---

²⁸² 6102 sayılı TTK m. 479/1 : “*Oyda imtiyaz, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir*”.

²⁸³ Bu görüşü savunabilmek için farklı itibari değere sahip olan payların, diğer paylara göre daha fazla itibari değere sahip olması gerekmektedir. Aksi takdirde, ortada diğer paylara nazaran bir üstünlük söz konusu olmayacağı sebebiyle, imtiyazdan da söz edilemeyecektir. Benzer görüş için bkz. **Teoman**, s. 1037-1038.

²⁸⁴ Farklı itibari değere sahip payların, ayrı neviler olmaları ve diğer paylara nazaran olumlu bir farklılık ve üstünlük taşımaları durumunda, imtiyazlı pay oldukları düşünülmektedir. Benzer görüş için bkz. **Karahan**, s. 136-137; **İmregün, Oğuz**: Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler-Ortaklıklar-Kıymetli Evrak), Filiz Kitabevi, 12. Bası, İstanbul, 2001 (Kara Ticareti), s. 373.

*İmregün*²⁸⁵, 6762 sayılı TTK döneminde, yetersayıların arttırılabileceğini ancak azaltılamayacağı görüşündeydi. Zira böylelikle Kanun'un amacına uygun şekilde hareket edilerek imtiyazlı paylara sağlanan koruma arttırılmış olacaktı.

6102 sayılı TTK döneminde ise; m. 340 hükmünün getirilmesi ile anonim ortaklıklar için başka bir durum yaratılmıştır. Söz konusu hükme göre, *“Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak, Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar”*.

Anılan düzenlemenin getirilmesi neticesinde, 6762 sayılı TTK dönemindeki “Kanun'da açıkça yasaklanmayan her konunun esas sözleşme ile düzenlenebilmesi” görüşünden vazgeçilmiş ve Kanun'da açıkça izin verilmediği müddetçe, farklı bir düzenlemenin esas sözleşme ile getirilemeyeceği zikredilmiştir.

Sonuç olarak; 6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde, yeter sayılar açıkça belirtildiğinden ve bu sayıların esas sözleşmede değiştirilebileceğine ilişkin Kanun'da açık bir hüküm yer almadığından, ortaklık esas sözleşmesi ile toplantı ve karar yetersayılarının değiştirilemeyeceği görüşünü haiziz.

III. Karar Alma Usulü

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, belirli bir gündem dâhilinde toplanabilmekte olup, sadece buna ilişkin karar alabilmektedir. Gündem muhakkak, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilip edilmediğiyle ilgili olmalıdır²⁸⁶.

Genel kurulda olduğu gibi, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda da öncelikle, gündem konusu kararın ihlal niteliği taşıyıp taşımadığı hususunda müzakere yapılmaktadır. Müzakereler akabinde, imtiyazların ihlal edilip edilmediği yönünde karar verilmektedir.

---

²⁸⁵ **İmregün, Oğuz:** Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori Paylar Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara, 2003, s. 181-200 (Özel Kategori Paylar), s. 188.

²⁸⁶ **Bilgeç,** s. 284.

Eğer ihlal olmadığı yönünde karar verilecek olursa, gündem konusu karar uygulama imkânı bulacaktır Buna karşılık, ihlal olduğu yönünde karar verilecek olur ise bu takdirde, gündem konusu kararın uygulama olanağı bulması söz konusu olmayacaktır²⁸⁷.

---

²⁸⁷ **Bilgeç**, s. 285.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ VE KARARLARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

Ş. 6. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARI

I. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ ARANDIĞI DURUMLAR

A. Genel Olarak

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde şu ifadeler yer verilmiştir: “*Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz*”.

Anılan hükümden anlaşıldığı üzere, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları, her durum ve koşulda aranmamakta olup, sadece belirli koşulların aynı anda ortaya çıkması durumunda aranmaktadır. Bu koşulları 3 ayrı başlık altında toparlayabiliriz: – Ortaklıkta imtiyazlı payların mevcut olması – m. 454/1 hükmünde belirtilen kararlardan birinin mevcut olması – Anılan kararların imtiyazları ihlal edici nitelikte olması²⁸⁸.

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde ifade edilen kararlar irdelenirken konunun kayıtlı sermaye sistemi ile ilgili kısımlarının m. 460 ve SerPK m. 18 üzerinden de ayrıca değerlendirilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyiz.

---

²⁸⁸ Bilgeç, s. 241.

B. İmtiyazı İhlal Eden Esas Sözleşme Değişiklikleri

Esas sözleşme değişikliklerine ilişkin yetki, ortaklık genel kuruluna ait olmakla birlikte, genel kurulun bu hususta alabileceği kararlar birbirinden pek çok farklılık arz edebilir. Bu sebepten mütevellit, hangi esas sözleşme değişikliğinin kesin olarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmasını gerekli kılacağı net ve kesin sınırlarla tarif edilemez. Dolayısıyla, her somut olayda esas sözleşme değişikliklerinin ayrı ayrı incelenmesi ve bunun sonucunda imtiyazlı payları ihlal edip etmediğine kanaat getirilmesi yerinde olacaktır²⁸⁹.

Açıklamış olduğumuz gerekçeler ışığında çalışmamızda; esas sözleşme değişiklikleri içerisinden, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını diğer esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha çok etkileyebileceğini düşündüklerimize yer vermeyi uygun gördük.

1. Esas Sermaye Artırımına İlişkin Kararlar

6762 sayılı TTK döneminde, genel kurulun esas sermayenin arttırılması hususunda bir karar alması durumunda, bu kararın ayrıca imtiyazlı pay sahiplerinin oluşturacağı kurulda da görüşülmesi ve uygun bulunması şart kılınmıştı²⁹⁰.

Anılan düzenleme, 6762 sayılı TTK m. 389²⁹¹ hükmünde öngörülen imtiyazların ihlali şartını dikkate almayarak her sermaye artırımında Kurul onayının aranmasını zorunlu kılması sebebiyle doktrinde haklı olarak eleştirilmiştir. Doktrindeki eleştirilerin, 6102 sayılı TTK hazırlık sürecinde dikkate alındığını düşünmemiz hasebiyle, konunun daha iyi anlaşılması için bu görüşlere de aşağıda değinmekte fayda görmekteyiz.

---

²⁸⁹ **Kırtıl**, s. 26.

²⁹⁰ 6762 sayılı TTK m. 391: “...Muhtelif imtiyazları haiz mütaaddit nevi hisse senedi sahipleri mevcut olduğu takdirde, umumi heyetin kararından ayrı olarak adı geçen nevilere ait hisse senedi sahiplerinin de hususi bir toplantı yaparak karar vermeleri şarttır...”.

²⁹¹ 6762 sayılı TTK m. 389: “Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez...”.

Doktrinde bir kısım yazarlar²⁹²; 6762 sayılı TTK m. 389 ile m. 391 arasında bulunan farkın, diğer bir deyişle hükümler arasındaki imtiyazların ihlali şartının aranıp aranmasına ilişkin farklılığın, Kanun'da bilinçli bir şekilde yaratılmış olduğunu ve dolayısıyla anılan açık hüküm muvacehesinde tüm esas sermaye artırımlarında ihlal şartı aranmaksızın Kurul onayının aranması gerektiğini savunmuşlardır.

Yukarıda arz etmiş olduğumuz görüşün aksini savunanlar²⁹³ ise; Kanun maddeleri arasındaki farkın, bilinçli olarak yaratılmamış olduğunu ve her sermaye artırımının, Kurul'un onayına muhtaç olmadığını, sadece imtiyazlı payları ihlal edecek mahiyette bulunanlar için Kurul onayı gerektiğini dile getirmişlerdir. Zira bu görüşü savunanlara göre, bütün sermaye artırım kararlarının, imtiyazlı pay sahiplerinin onayına tabi kılınması, kararların çoğu zaman haksız yere uygulanamamasına yol açacaktır.

Yargıtay ise doktrindeki ilk görüş ile paralel şekilde hareket etmiş ve her sermaye artırım kararının, imtiyazlı pay sahiplerinin oluşturacağı Kurul'da ayrıca onaya sunulmasının, Kanun'un emredici hükmünün doğal bir sonucu olduğunu kabul etmiştir²⁹⁴.

6102 sayılı TTK ise doktrindeki tartışmaların da etkisiyle, her sermaye artırımının değil, sadece imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edecek nitelikte olanların, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tabi olacağı görüşünü kabul edilmiştir²⁹⁵. Bu minvalde hazırlanan m. 454/1 hükmünde de açıkça “...sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise...” ifadelerine yer vermek suretiyle önceki Kanun dönemindeki tartışmaları da sona erdirmiştir.

---

²⁹² **Karahan**, s. 162; **Moroğlu**, **Sermaye Artırımı**, s. 77; **Kirtil**, s. 31; **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, **Ortaklıklar 11. Bası**, s. 752, No. 1376.

²⁹³ **Yasaman**, s. 96; **Karayalçın, Yaşar**: Esas Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Hukuki Durumu, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu X, Batider, Ankara, 1993 (İmtiyazlı Pay), s. 100; **Tekinalp, Ünal**; İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XII, Batider, Ankara, 1996 (İmtiyazlı Paylar), s. 14.

²⁹⁴ Yargıtay 11. HD, E. 2003/13857, K. 2004/10455, T. 28.10.2004; 11. HD, E. 2004/11672, K. 2005/10136, T. 21.10.2005 (www.kazancı.com).

²⁹⁵ **Bilgeç**, s. 245.

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde belirtilen “ihlal” kavramını yalnızca, var olan imtiyazların ortadan kaldırılması olarak değil, bu hakların sınırlandırılması veyahut kullanım biçimlerine kısıtlılık getirilmesi olarak da yorumlamamızın yerinde olacağı görüşündeyiz²⁹⁶.

2. Esas Sermaye Azaltılmasına İlişkin Kararlar

Esas sermayenin azaltılması da, esas sermayenin artırılması gibi, bir esas sözleşme değişikliği sonucunda ortaya çıkmaktadır. Esas sermayenin azaltılmasını; ortaklık esas sözleşmesinde yer alan ve ticaret siciline tescil edilmiş olan esas sermayenin itibari değerinin azaltılması olarak tanımlayabiliriz²⁹⁷.

Esas sermayenin azaltılmasının, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını nasıl ihlal edebileceğini izah etmeden evvel, öncelikle hangi durumlar söz konusu olduğunda esas sermaye azaltılmasının gündeme gelebileceğine kısaca değinmekte fayda görmekteyiz.

Esas sermaye azaltılmasına ilişkin en temel durum, ortaklık esas sermayesinin bir kısmına artık ihtiyaç bulunmaması durumudur²⁹⁸. Bu durumda, esas sermaye azaltılır ve itfa edilen pay bedelleri, pay sahiplerine geri ödenir. Anılan sermaye azaltılmasına “kurucu veya efektif sermaye azaltılması” denilmektedir²⁹⁹.

Esas sermaye azaltılması yönünde karar alınmasının gündeme gelebileceği bir diğer durum ise ortaklık bilanço zararının ortadan kaldırılmak istenmesidir. Burada yapılan azaltma yalnızca fiiliyatta mevcut olan azaltmayı açıklamaktadır³⁰⁰. Anılan durum söz

---

²⁹⁶ Benzer görüş için bkz. **Bilgili, Fatih /Demirkapı /Ertan;** Şirketler Hukuku, Bursa, 2013, s. 447; **Uysal,** s. 152.

²⁹⁷ **Pulaşlı,** s. 1864.

²⁹⁸ **Çağlar, Hayrettin:** Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara, 2010, s. 14.

²⁹⁹ **Pulaşlı,** s. 1865.

³⁰⁰ **Pulaşlı,** s. 1866.

konusu olduğunda, yapılacak esas sermaye azaltılmasında, pay sahiplerine herhangi bir sermaye iadesi yapılmamaktadır³⁰¹.

*Tekinalp*³⁰², esas sermaye azaltılması kararı alınması durumunda ayriyetten imtiyazlı pay sahiplerinin de bir araya gelerek bu kararı onaylamasına gerek bulunmadığını ileri sürerken; *Karahan*³⁰³ ise esas sermaye azaltılmasına yönelik kararların her durumda imtiyazlı pay sahipleri açısından ihlal teşkil edeceği gerekçesiyle, her esas sermaye azaltılması kararı sonrası imtiyazlı pay sahiplerinden oluşan kurulun bu kararı onaylaması gerektiğini savunmuştur.

Kanaatimizce, yukarıda arz etmiş olduğumuz her iki görüş de tam olarak tatmin edici değildir. Zira esas sermayenin azaltılmasına ilişkin kararların bazı durumlarda imtiyazlı payları zedelemesi söz konusu olurken bazı durumlarda zedelememesi söz konusu olabilir. Örnek vermek gerekirse; esas sermaye azaltılması kararı alınırken eğer ortaklıktaki istisnasız tüm payların itibari değerleri eşit şekilde azaltılıyor ise bu durumda imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiğini savunmak doğru olmayacaktır³⁰⁴. Dolayısıyla, her somut olayı kendi içerisinde irdelemenin ve ona göre karar vermenin daha doğru sonuç vereceği görüşündeyiz.

3. Yeni İmtiyazlı Paylar Yaratılmasına, Mevcut İmtiyazların Kaldırılmasına veya Sınırlandırılmasına İlişkin Kararlar

İmtiyazlı paylar yaratılması, ortaklık esas sözleşmesinde değişiklik yapılmasına bağlıdır. Aynı şekilde mevcut imtiyazlı payların tamamen kaldırılması veyahut kullanımının kısıtlanması da yine esas sözleşme değişikliği yapılmasına bağlıdır³⁰⁵.

---

³⁰¹ *Çağlar*, s. 37.

³⁰² *Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 11. Bası*, s. 790, No. 1434.

³⁰³ *Karahan*, s. 168.

³⁰⁴ *Bilgeç*, s. 247.

³⁰⁵ *Karahan*, s. 170.

Mevcut imtiyazların kaldırılmasına veya sınırlandırılmasına ilişkin olan kararların, imtiyazlı payları doğrudan ilgilendirdiği aşikârdır. Böyle bir genel kurul kararının, her hâlükârda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu nezdinde incelenmesi ve karara bağlanması gerekmektedir.

Öte yandan kanaatimizce, yeni imtiyazlı paylar yaratılmasına ilişkin bütün genel kurul kararlarının, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarına hâle getirdiğini söylemek mümkün değildir. Zira bu noktada ikili bir ayırım yapmak yerinde olacaktır.

Eğer genel kurulda bir esas sözleşme değişikliği yapılmak suretiyle, mevcut imtiyazlı payların konusundan bambaşka bir konuda, örneğin ortaklıkta sadece oy hakkında imtiyazlı paylar mevcutken, tasfiye payına ilişkin imtiyazlar yaratılmış ise bu takdirde yeni imtiyazlı paylar yaratılmış olmasının mevcuttaki imtiyazlı paylar açısından bir ihlal teşkil ettiğini iddia etmek doğru olmayacaktır.

Buna karşılık, eğer mevcut bulunan imtiyazlı paylar ile aynı konuda, örneğin kâr payında imtiyaza sahip paylar varken, yine aynı konuda imtiyazlı paylar oluşturulmuş ise bu takdirde ortada bir ihlalin olduğu gerçektir. Zira başka paylara da kâr payında imtiyaz tanınması sonucunda, diğer pay sahiplerine nazaran daha iyi tatmin edilen kâr payında imtiyazlı paylar, yeni yaratılan kâr payında imtiyazlı paylar sebebiyle artık daha az kâr payından yararlanacaklardır³⁰⁶.

4. Ortaklık Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kararlar

Ortaklık, eğer belirli bir süre için kurulmuş ise esas sözleşmede belirlenen bu sürenin sonunda, başka herhangi bir işleme gerek olmaksızın ortaklık sona erecek tasfiye sürecine girecektir³⁰⁷. Eğer ortaklık süresinin uzatılmasına karar verilmek isteniyorsa, o takdirde genel kurul bu konuda bir esas sözleşme değişikliği yapmak mecburiyetindedir.

---

³⁰⁶ Karahan, s. 171.

³⁰⁷ Bilgeç, s. 254.

Peki hâl böyleyken, sürenin uzatılmasına ilişkin böyle bir genel kurul kararı, ortaklıkta bulunan imtiyazlı pay sahipleri için bir ihlal niteliği taşımakta mıdır?

Karahan'a göre; ortaklık süresinin uzatılmasına ilişkin bir genel kurul kararının, imtiyazlı pay sahipleri açısından ihlal oluşturup oluşturmadığı hususunda değerlendirme yaparken, mevcuttaki imtiyazlı payların türüne dikkat edilmelidir. Zira ortaklıkta, tasfiye payında imtiyaz tanınmış paylar var iken, ortaklık süresinin uzatılmasına ilişkin bir esas sözleşme değişikliği yapıldığı takdirde, imtiyazlı pay sahiplerinin bu kararı onaylaması gerekmektedir. Öte yandan, eğer ortaklıkta kârda ve yönetimde imtiyazlı paylar var ise ortaklık süresinin uzatılmasına ilişkin genel kurulunun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmesi söz konusu değildir.

Yargıtay'a göre ise; ortaklık süresinin uzatılmasına ilişkin genel kurul kararları, imtiyazlı pay sahipleri açısından bir ihlal niteliğinde değildir³⁰⁸.

Kanaatimizce, ortaklık süresinin uzatılmasının, bir ihlal niteliği taşıyıp taşımadığı konusunda *Karahan*'ın görüşü yerindedir. Bizce de ortaklıkta mevcut olan imtiyazların türüne göre bir ayırım yapılması ve buna göre ortada bir ihlalin olup olmadığına karar verilmesi yerinde olacaktır.

5. Ortaklığın Sona Ermesine İlişkin Kararlar

Ortaklığın sona ermesine ilişkin alınan kararlar neticesinde, ortada bir ortaklık kalmayacağı için imtiyazlı paylara tanınmış tüm imtiyazlar da ortadan kalkmış olacaktır. Pek tabii, bu durumun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ettiği aşikârdır. Bu sebeple, ortaklığın sona ermesine ilişkin genel kurul kararlarının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına sunulması gerekmektedir³⁰⁹.

Öte yandan, 6102 sayılı TTK m. 408/2, e hükmü uyarınca, genel kurul Kanun'da öngörülen istisnalar dışında, ortaklığın feshine de karar verebilmektedir. Bu noktada,

³⁰⁸ Yargıtay 11 HD, E. 1985/5909, K. 1985/6020, T. 17.11.1985 (**Bilgeç**, s. 254).

³⁰⁹ **Karahan**, s. 170.

genel kurulun almış olduğu bu kararı, m. 454/1 hükmünde yer alan “*genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesi*” ifadesinin lafzı ile beraber düşündüğümüzde, fesih kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına muhtaç olmadığını düşünebiliriz.

Bilgeç, genel kurul kararının bir esas sözleşme değişikliği niteliğinde olmadığını ve bu sebepten ötürü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmasına da gerek olmadığını dile getirmiştir³¹⁰.

Kanaatimizce, *Bilgeç*'in yorumu yerinde değildir. Zira Kanun'un lafzı ve amacını birlikte değerlendirmemiz gerekir ki, her ne kadar *Bilgeç*'in savunduğu üzere Kanun'un lafzından sadece esas sözleşme değişikliklerine ilişkin genel kurul kararlarının mevcudiyetinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanabilecek olduğu anlaşılıyor olsa da, ortaklığın ani bir kararla feshine karar verilmesinin de imtiyazlı paylara zarar vereceği açıktır. Bu sebepten mütevellit, bu konuda Kanun'un lafzından çok, amacı baz alınmalı ve ortaklığın genel kurul kararıyla feshedilmesinde de imtiyazların zedelendiği ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun bu fesih kararını onaylaması gerektiği kabul edilmelidir. Ayrıca Kanun'da yer alan ifadeden yola çıkarak esas sözleşmenin değiştirilmesi bile imtiyazları zedeleme potansiyeline sahip olarak görülmüşken, ortaklığı feshetmek suretiyle esas sözleşmeyi toptan ortadan kaldırmak evleviyetle imtiyazları zedelemiş sayılmalıdır. Özetle, genel kurulun, ortaklığın feshine ilişkin karar alması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun bu kararı onaylaması gerektiği kanaatin haiziz.

6. Yapısal Değişikliklere İlişkin Kararlar

6102 sayılı TTK, anonim ortaklıkların yapısal değişikliklerine ilişkin hükümleri detaylı bir şekilde düzenlemiştir. Kanun'un, yapısal değişiklikleri düzenlerken temel almış olduğu ilke, pay sahiplerinin haklarının aynı koşullarla devam ettirilmesi (süreklilik) ilkesidir³¹¹.

---

³¹⁰ *Bilgeç*, s. 255.

³¹¹ *Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 14. Bası*, s. 130, No. 143b; *Bilgeç*, s. 256.

Anonim ortaklıklardaki yapısal değişiklikler; birleşme, bölünme ve tür değiştirme olup, 6102 sayılı TTK m. 134-194 hükümleri arasında düzenlenmiştir. Her ne kadar, yukarıda da arz etmiş olduğumuz üzere, yapısal değişikliklere ilişkin hükümler detaylı olarak düzenlenmiş olsa da, anılan hükümlerin imtiyazlı pay sahipleri için önemli olan hususlar bakımından tatmin edici olduğu söylenemez.

Ortaklıkta yapılacak yapısal değişiklikler, bir esas sözleşme değişikliği sonucunda gerçekleşecek olduğu için, bu durumun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını da etkileyecek olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının aranıp aranmayacağına ilişkin bir tespit yapılması gerekmektedir. Bu noktada tespitin; 6102 sayılı TTK hükümlerinde yer alan yapısal değişikliklere ilişkin hükümlerle (m. 134-194), m. 454 hükmünün beraber değerlendirilmesi suretiyle yapılmasının yerinde olacağı kanaatini haiziz.

6.1. Birleşme

Birleşme, 6102 sayılı TTK m. 136 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. Anılan hükümler uyarınca birleşme; “yeni kuruluş şeklinde birleşme” ve “devralma şeklinde birleşme” olmak üzere iki şekilde gerçekleşebilir³¹².

Yeni kuruluş şeklinde birleşme söz konusu olduğunda; birleşmeye katılan ortaklıklar tüzel kişiliklerini sona erdirmek suretiyle yeni bir ortaklık ortaya çıkarmaktadırlar³¹³. Yeni kuruluş durumunda, birleşmeye katılan ortaklıkların, belirli bir değiştirme ölçüsü uyarınca, ortaya çıkan yeni ortaklıkta pay sahibi olmaları söz konusu olur³¹⁴.

Yeni kurulacak ortaklık için hazırlanacak esas sözleşmede, imtiyazlara ilişkin hükümler, taraflar arasında müzakere edilmek suretiyle, yeni ortaklığın esas sözleşmesine eklenecektir. Bu noktada belirtmekte fayda görmekteyiz ki; eğer birleşme öncesinde ortaklıklarda imtiyazlı paylar mevcut ise birleşmeyle ortaklıkların tüzel kişilikleri son

---

³¹² 6102 sayılı TTK m. 136/1.

³¹³ **Bilgeç**, s. 256.

³¹⁴ **Pulaşlı**, s. 125.

bulacağından imtiyazlı pay sahiplerinin haklarına da hanel getirilmiş olacaktır. O sebeple, ortaklıkların alacakları birleşme kararlarının uygulanabilmesinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına bağlı olduğunu söyleyebiliriz³¹⁵.

Devralma şeklinde birleşmede ise bir ya da daha fazla ortaklığın, diğer bir ortaklığa tüm malvarlığı ile katılması veyahut onlar tarafından devralınması söz konusudur. Bu tür birleşmede; bir devrolunan ortaklık, bir de devralan ortaklık mevcuttur³¹⁶.

6102 sayılı TTK m. 140/4 hükmünde, devralma şeklinde birleşmede, devrolunan ortaklıktaki imtiyazlı pay sahiplerinin, hakları karşılığında devralan ortaklıkta eş değer nitelikte bir hak veya uygun karşılık alacağı hüküm altına alınmıştır. Anılan hükümde yer alan “uygun karşılık” ifadesinden, ödenecek karşılığın aynı edim veya nakdi edim olarak yerine getirilmesinin mümkün olduğu anlařılmaktadır³¹⁷.

Anılan hükmün gerekçesi³¹⁸ incelendiğinde; imtiyazlı pay sahiplerine, devrolunan ortaklıkta eş değer nitelikte bir hak verilmesine öncelik tanındığı, böyle bir hak verilememesi durumunda uygun bir karşılığın ödenmesinin gündeme gelmesi gerektiği açıkça zikredilmiştir. “Eş değer nitelikte bir hak” ifadesinden anlaşılması gereken, devralan ortaklıkta da aynı imtiyazların verilmesidir³¹⁹.

Devrolunan ortaklıktaki imtiyaz payların, devralan ortaklıkta da aynı şekilde devam edebilmesi için devralan ortaklığın m. 421 hükmünde belirtilen ağırlaştırılmış

---

³¹⁵ Bilgeç, s. 256.

³¹⁶ Pulaşlı, s. 129.

³¹⁷ Coştan, Hülya: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması, Batider, C. XXIV, S.3, 2008, s. 403-431 (Özel Hak Sahipleri), s. 420.

³¹⁸ 6102 sayılı TTK m. 140/4 gerekçe: “Devrolunan şirkette mevcut bulunan paylara bağlı özel haklar karşılığında devralan şirkette eşdeğerde haklar veya buna uygun bir karşılık verilir. Söz konusu karşılığın verilebilmesi için devralan şirkette eşdeğerde hakların sağlanamaması gerekir...”.

³¹⁹ Bilgeç, s. 256.

nisaplara³²⁰ uygun olarak karar alması gerekmektedir. Buna ek olarak, eğer devrolunan ortaklıkta zaten mevcutta imtiyazlı paylar var ise m. 421 hükmüne göre karar alındıktan sonra bu kararın ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından da onaylanması söz konusu olacaktır³²¹.

Devralan ortaklıkta yeni imtiyaz yaratılması için gereken nisap sağlanamazsa veyahut sağlanmasına rağmen, alınan karar imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanmazsa, bu takdirde devrolunan ortaklıktaki imtiyazlı pay sahiplerine uygun bir karşılık verilmesi gerekecektir³²².

6.2. Bölünme

6102 sayılı TTK m. 159 hükmünde bölünme, “tam bölünme” ve “kısmi bölünme” olmak üzere iki tür olarak belirtilmiştir. Anılan hükümde herhangi bir tanım yapılmayıp yalnızca, bölünme türlerine ilişkin ilkelerin belirlenmesi tercih edilmiştir³²³.

Tam bölünmede; ortaklığın malvarlığının tamamı, mevcut veya yeni kurulacak en az iki ortaklığa devredilir ve ortaklık hukuken sona erer. Bölünen ortaklığın ortaklarına ise mevcut veya yeni kurulan ortaklıkların paylarından verilir. Diğer bir ifadeyle, bölünen ortaklığın pay sahipleri, artık devralan ortaklıkların ortağı hâline gelirler. Bu şekilde gerçekleşen bölünmede, “yeni kuruluş şeklinde birleşmenin tersi” bir yapılanma işleminin yaşandığı söylenebilir. Bölünme sonucunda, ortaklık sona erdiğinden, ticaret unvanı da sicilden silinmektedir³²⁴.

Kısmi bölünmede ise; bölünen ortaklık varlığını sürdürmeye devam eder ve malvarlığının bir kısmı kendisinde kalırken, diğer bir kısmı ise mevcut veya yeni kurulacak başka bir ya da daha fazla ortaklığa devredilir. Bu durumda, bir ortaklığın iki

---

³²⁰ 6102 sayılı TTK m. 421/3 uyarınca; sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla karar alması gerekmektedir.

³²¹ **Yasaman, Birleşme**, s. 420.

³²² **Coştan, Özel Hak Sahipleri**, s. 420.

³²³ **Uysal**, s. 174.

³²⁴ **Pulaşlı**, s. 218.

veya daha fazla parçaya bölünerek, mevcut ortaklıklara devredilmesi, parçalara ayrılan ortaklık açısından “bölünme” teşkil ederken, devralan ortaklık açısından ise bir “birleşme” işlemi niteliğindedir. Bölünen ortaklığın ortakları, devralan ortaklığın paylarını iktisap etmiş olurlar. Bu şekilde bölünmede, “devralma şeklinde birleşmenin tersi” bir yapılanma işleminin yaşandığı söylenebilir³²⁵.

6102 sayılı TTK m. 161/1 hükmün şu şekilde buyrulmaktadır: “*Tam ve kısmi bölünmede şirket payları ve hakları 140 ıncı madde uyarınca korunur*”. Bu çerçevede, bölünme işleminde de imtiyazlı pay sahipleri açısından m. 140/4 hükmünün kıyasen uygulanacağı açıktır.

Eğer, yeni kuruluş şeklinde bölünme söz konusu olur ise kurulacak olan yeni ortaklığın esas sözleşmesinde imtiyazlı paylara yer verilmelidir, zira bu tür bölünmede ilke olarak yeni kuruluşa ilişkin düzenlemelerin dikkate alınması gerekir³²⁶. Buna karşılık eğer, devralma yoluyla bölünme söz konusu ise bölünen ortaklıktaki imtiyazlı pay sahipleri için, devralan ortaklıkta m. 421/3 uyarınca belirtilen nisap oranında karar alınarak imtiyazlı paylar çıkartılması gerekmektedir. Ayrıca, devralan ortaklıkta mevcut durumda imtiyazlı pay sahipleri var ise kararın imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından da onaylanması gerekmektedir³²⁷.

6.3. Tür Değişirme

Tür değişirme, 6102 sayılı TTK m. 180 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. Tür değişirmeyi kısaca; bir ortaklığın, tasfiye olmaksızın, tüm haklarının korunarak bir başka ortaklık türüne evrilmesi olarak tanımlayabiliriz³²⁸.

6102 sayılı TTK m. 183/2 hükmünde, tür değiştirmede, imtiyazlı payların haklarının nasıl korunacağına değinilmiştir. Anılan hüküm şu şekildedir: “*İmtiyazlı payların*

---

³²⁵ Pulaşlı, s. 220.

³²⁶ Pulaşlı, s. 221.

³²⁷ Bilgeç, s. 257.

³²⁸ Tekinalp, Yeni Hukuk, s. 675.

karşılığında aynı değerde paylar verilir veya uygun bir tazminat ödenir". Görüldüğü üzere; birleşme için düzenlenen m. 140/4 hükmü ile neredeyse aynı içeriğe yer verilmiştir. Her ne kadar Kanun, bölünmede olduğu gibi m. 140 hükmüne atıfta bulunmamış olsa da, m. 183/2 ile m. 140/2 hükümlerinin içerik itibariyle aynı olmaları sebebiyle, birleşmede zikrettiklerimizin burada da geçerli olacağı kanaatindeyiz.

C. Yönetim Kurulunun Esas Sermayenin Arttırılmasına İlişkin Kararları

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde yer alan "*yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair karar*" ifadesiyle, kayıtlı sermaye sistemine geçiş için alınacak genel kurul kararından bahsedilmiştir³²⁹. Eğer anılan karar, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise kararın uygulanabilmesi imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onay vermesine bağlıdır.

SerPK m. 18/4 hükmü de benzer şekilde, kayıtlı sermaye sistemine geçiş ile ilgili genel kurul kararlarının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarına hanel getirecek nitelikte olması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onanması gerektiğini vurgulamıştır.

2499 sayılı SerPK döneminde yalnızca halka açık anonim ortaklıklar için söz konusu olan kayıtlı sermaye sisteminin, 6102 sayılı TTK döneminde halka kapalı anonim ortaklıklar bakımından da uygulanabilmesi söz konusu olmuştur. Bu sebeple, 6102 sayılı TTK m. 454 ve m. 460 hükümlerinde, kayıtlı sermaye sistemine geçen anonim ortaklıklardaki imtiyazların korunmasına ilişkin bir takım özel hükümlere yer verilmiştir³³⁰.

Halka kapalı anonim ortaklıklarda uygulanacak, kayıtlı sermaye sistemi ile ilgili ilkeler 6102 sayılı TTK m. 460 hükmünde düzenlenmiştir. Anılan hüküm uyarınca; ilk veya değiştirilmiş esas sözleşme ile yönetim kuruluna, esas sözleşmede belirtilen tavan tutarına kadar sermayenin arttırılmasına ilişkin yetki verilebilecek olup, söz konusu

---

³²⁹ Bilgeç, s. 248.

³³⁰ Akad, s. 29.

yetki en çok beş yıl süre için tanınabilecektir. Ayrıca, kayıtlı sermaye sisteminin uygulanmasıyla, genel kurulun sermaye artırımını yetkisinin, yönetim kuruluna devredilmiş olduğunu söylemek mümkündür³³¹.

Yönetim kurulunun, genel kuruldan devralmış olduğu yetkiye istinaden sermaye artırımını kararı alması durumunda, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali noktasında, doktrinde bir takım eleştiriler dile getirilmiştir.

Kendigelen; genel kurul tarafından, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması için yetki verilen kararın, tek başına imtiyazları ihlal etmeyeceğini savunmaktadır. *Kendigelen*'e göre, ihlalin olup olmadığına ilişkin tartışmanın, yönetim kurulunun almış olduğu yetki üzerine sermayenin arttırılmasına yönelik karar alması durumunda, söz konusu olması gerekmektedir³³².

Moroğlu da, genel kurulun yönetim kuruluna sermayenin arttırılması için yetki vermesi kararının imtiyazları ihlal etmesinin söz konusu olmadığı görüşündedir³³³.

Tekinalp ise; genel kurulun, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki vermiş olmasının, ileride yönetim kurulu tarafından bu yetkinin kullanılması esnasında ortaya çıkabilecek bir takım ihlaller için alt yapı niteliğinde olduğunu, bu sebepten ötürü sermayenin arttırılması konusunda yetki veren genel kurul kararının da imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onanması gerektiğini ileri sürmüştür³³⁴.

Halka açık anonim ortaklıklarda kayıtlı sermaye sistemi ile ilgili uygulanacak ilkeler ise SerPK m. 18/4 hükmünde³³⁵ düzenlenmiştir. Hüküm şu şekildedir: “*İmtiyazlı payların varlığı hâlinde bu madde kapsamında yapılacak esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararları, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca 6102 sayılı Kanunun 454*

---

³³¹ **Bahtiyar, Kayıtlı Sermaye**, s. 153.

³³² **Kendigelen, İlk Tespitler**, s. 353; Aynı doğrultuda görüşler için bkz. **Moroğlu, Öneriler**, s. 257; **Dural**, s. 141.

³³³ **Moroğlu, Öneriler**, s. 256.

³³⁴ **Tekinalp, Yeni Hukuk**, s. 98.

üncü maddesindeki esaslara göre onaylanır. Şu kadar ki, ortaklıkların kayıtlı sermaye tavanı dâhilindeki sermaye artırımlarında ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı aranmaz”.

Anılan hükümde, 6102 sayılı TTK m. 454 hükmüne atıfta bulunularak, kayıtlı sermaye sistemine geçiş ile ilgili genel kurul kararın, imtiyazlı payları ihlal edecek nitelikte olması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanması gerektiği açıkça zikredilmiştir.

Kanaatimizce, 6102 sayılı TTK m. 454 hükmü ile SerPK m. 18/4 hükmünün birbirinden tek ayrıldığı nokta, yetki alan yönetim kurulunun sonradan sermaye artırımına ilişkin alacağı kararının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanıp onaylanmayacağıdır. Zira m. 454 hükmü uyarınca, hem yönetim kuruluna yetki veren karar, hem de yönetim kurulunun sermaye artırımını kararı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına muhtaçtır. Buna karşılık SerPK m. 18/4 hükmü uyarınca ise; yalnızca, yönetim kuruluna yetki veren genel kurul kararı onaya muhtaç olup, buna mukabil yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin kararının ise onaylanmasına lüzum bulunmamaktadır.

II. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ ARANMADIĞI DURUMLAR

A. Genel Kurul Kararına İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Olumlu Oy Vermiş Olması

6762 sayılı TTK döneminde doktrinde; genel kurulda olumlu oy kullanan imtiyazlı pay sahiplerinin, buna rağmen yine de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplayarak karar almalarına gerek olup olmadığı konusunda tartışmalar yaşanmıştır.

Bir görüşe³³⁶ göre; ortaklık içerisinde bulunan imtiyazlı pay sahipleri, eğer imtiyazlarını ihlal edecek nitelikte bir genel kurul kararına katılıp olumlu oy vermişler ise sonradan

---

³³⁶ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar 11 Bası, s. 486, No. 807c; Bostancıoğlu, s. 24; Yasaman, Birleşme, s. 79.

tekrar imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu oluşturup karar alamazlar. Zira ortada olumlu iradeleri mevcuttur, aksi yönde davranılması durumunda hakkın kötüye kullanılması söz konusu olur.

Karşı görüşü savunanlara³³⁷ göre ise; imtiyazlı pay sahiplerinin genel kurula katılıp olumlu oy kullanmış olmaları, sonradan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplayarak, alınan genel kurulu hakkında karar verebilmelerine engel teşkil etmez. Zira bu görüşü destekleyenlere göre, imtiyazlı pay sahiplerinin, genel kurul psikolojisinden sıyrılarak, sonrasında daha sağlıklı bir karara varabilmeleri mümkündür.

6102 sayılı TTK m. 454/4 hükmü ile bu tartışmalara son verilmiştir. Zira genel kurulda, imtiyazlı payların sahiplerinin, esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin olarak olumlu oy vermeleri durumunda ayrıca özel bir toplantı daha yapamayacakları açıkça hüküm altına alınmıştır. Böylelikle, anılan hükmün gerekçesinde de ifade edildiği üzere, 6762 sayılı TTK döneminde çok tartışılan bir sorun çözüme kavuşturulmuştur.

B. Kanunen Zorunlu Esas Sözleşme Değişiklikleri

Kanun gereği zorunlu kılınan esas sözleşme değişiklikleri, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edici nitelikte özellikler barındırsalar dahi, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına ihtiyaç duymazlar³³⁸.

Yargıtay; ortaklık esas sermayesinin Kanun'un öngördüğü sınırlara yükseltilmesinde olduğu gibi, zaruri tutulan esas sözleşme değişikliklerinin, anılan değişikliklerin imtiyazlı pay sahiplerini etkileyip etkilemediğine bakılmaksızın uygulanması gerektiği ve böyle durumlarda imtiyazlı pay sahipleri kurulunun onama kararının aranmayacağı görüşündedir³³⁹.

³³⁷ Karahan, s. 159; Moroğlu, Sermaye Arttırımı, s. 53; Kirtil, s. 54.

³³⁸ Aktaş, s. 198.

³³⁹ Yargıtay, 11. HD, E. 2001/5691, K. 2001/7567, T. 09. 10. 2001 (www.kazanci.com).

Yargıtay ile paralel biçimde 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun³⁴⁰ da, ortaklık esas sermayesinin Kanun'un öngördüğü tutara çıkartılması için alınacak genel kurul kararının uygulanması için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararına ihtiyaç bulunmadığını açıkça hüküm altına almıştır³⁴¹.

C. İmtiyazlı Payların Tamamının Tek Bir Pay Sahibine Ait Olması

Ortaklıkta bulunan imtiyazlı paylarının tamamının tek bir pay sahibinin uhdesinde bulunması durumunda, uygulanacak prosedürün ne olacağı hakkında mevzuatta herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Öte yandan, tüm imtiyazların tek pay sahibinde bulunması sebebiyle ortada bir kurul olduğundan da bahsedilemez. Dolayısıyla, olmayan bir kurulun toplantı yapması da söz konusu değildir³⁴².

Ortaklıkta böyle bir durum söz konusu olduğu takdirde, imtiyazlı payların sahibi iki şekilde hareket edebilir: Ya genel kurul kararına ilişkin vermiş olduğu onay veya red kararını özel olarak genel kurul toplantı tutanağına yazdırır ya da onay veya red kararını yazılı olarak ortaklığa sunar³⁴³.

D. Çağrıya Rağmen İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanamamış Olması

6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmünde belirtilen usule uyularak çağrılan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanamamış olmasının sonucu m. 454/5 hükmünde

³⁴⁰ 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun m. 20/2: *"Sermayenin Türk Ticaret Kanununda öngörülen tutara yükseltilmesi için yapılacak genel kurullarda toplantı nisabı aranmaz, kararlar toplantıda mevcut oyların çoğunluğu ile alınır ve şartları bulunsa bile 6762 sayılı Kanunun 389 uncu ve Türk Ticaret Kanununun 454 üncü maddeleri uygulanmaz. Bu fıkra hükümleri, bu Kanunun 26 ve 28 inci maddeleri uyarınca yapılacak esas sözleşme değişiklikleri için toplanacak genel kurullara da uygulanır"*.

³⁴¹ **Bilgeç**, s. 278.

³⁴² **Bilgeç**, s. 279.

³⁴³ **Moroğlu, Erdoğan**: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, İstanbul, 2017, (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü 8. Baskı), s. 19; **Uysal**, s. 195.

açıklanmıştır. Diğer bir deyişle, yönetim kurulu veya asliye ticaret mahkemesi aracılığıyla imtiyazlı pay sahipleri tarafından yapılmış çağrıya rağmen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanamamış ise bu takdirde m. 454/5 hükmü uyarınca, çağrı konusu karar onaylanmış sayılacaktır.

Kanaatimizce Kanun, m. 454/5 hükmünde yer alan “*Çağrıya rağmen, süresi içinde özel kurul toplanamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılır*” ifadesiyle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun süresinde toplanamamış olmasını, çağrı konusu karara onay verilmiş olarak kabul ederek, genel kurul kararının uygulanması sürecini çabuklaştırmak istemiştir³⁴⁴.

E. Esas Sözleşmeye İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararı Aranmayacağına İlişkin Hüküm Konulması Sorunu

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının aranmayacağına ilişkin doktrinde hem 6762 sayılı TTK hem de 6102 sayılı TTK döneminde birbirinden farklı görüşler ileri sürülmüştür.

*Tekinalp*³⁴⁵, imtiyazlı pay sahiplerinin bir Kurul oluşturmasının Kanunen emredici olduğunu ve bu sebeple esas sözleşmeye hüküm konulmak suretiyle imtiyazlı paylara ilişkin bir Kurul oluşturulmasının tamamen bertaraf edilemeyeceğini savunmuştur. Yalnızca bazı hâllerde imtiyazlı pay sahipleri kararının aranmayacağına belirtilebileceğini ileri sürmüştür.

*Karayalçın*³⁴⁶, imtiyazlı pay sahiplerinin vereceği onama kararının kamu düzenine ilişkin bir karar olmadığını, bu sebeple de emredici bir hüküm olarak telakki edilemeyeceğini dile getirmiştir.

³⁴⁴ Benzer görüş için bkz. **Bilgeç**, s. 281.

³⁴⁵ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 11. Bası**, s. 485, No. 807.

³⁴⁶ **Karayalçın, İmtiyazlı Pay**, s. 101.

*Akad*³⁴⁷, imtiyazlı pay sahiplerine ilişkin hükümlerin, emredici nitelikte olduğunu vurgulamakla birlikte, kamu düzenine ilişkin olmadığını gerekçe göstererek, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin onay vermesi şartıyla, Kurul kararı alınması zorunluluğundan vazgeçilebileceğini savunmuştur.

Kanaatimizce, esas sözleşmeye hüküm konulmak suretiyle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından vazgeçilmesi mümkün olmamalıdır. Zira daha önce de vurgulamış olduğumuz üzere, 6102 sayılı TTK m. 340 hükmü uyarınca Kanun'da açıkça izin verilmediği müddetçe, emredici hükümlerden farklı bir düzenlemenin esas sözleşme ile getirilebilmesi söz konusu değildir. Bu sebepten mütevellit, Kanun'un m. 454 hükmünde emredici olarak belirtilen düzenlemeden sapılabileceğine ilişkin açık bir Kanun hükmü mevcut olmadığından, imtiyazların ihlali söz konusu olduğunda her hâlükârda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının aranacağı ve bu hususu da esas sözleşmeye hüküm koymak suretiyle bertaraf etmenin mümkün olmadığı görüşündeyiz³⁴⁸.

III. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULUNUN ONAMA KARARLARININ HUKUKİ ETKİSİ

6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının, genel kurulun ve yönetim kurulunun alacağı bir takım kararlar üzerinde ne denli büyük bir tesire sahip olduğu, “uygulanamaz” ifadesiyle açıkça vurgulanmıştır. Zira daha önce de zikretmiş olduğumuz üzere; genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin kararlarının, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine ilişkin kararlarının ve yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararlarının, imtiyazlar için ihlal niteliğinde olması durumunda, anılan kararların imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onanması gerekmektedir. Aksi takdirde, ihlal teşkil ettiğine kanaat getirilen kararlar, Kanun gereği uygulanamayacaktır.

---

³⁴⁷ *Akad*, s. 51.

³⁴⁸ Benzer görüşler için bkz. *Uysal*, s. 193-194; *Aktaş*, s. 200. Ayrıca *Uysal*'a göre, henüz doğmamış tehlikelerin öngörülememesi sebebiyle, esas sözleşmede yapılacak bir düzenleme ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından vazgeçilmesi mümkün değildir.

6762 sayılı TTK m. 389 hükmünde ise 6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde yer alan “uygulanamaz” ifadesiyle aynı manaya gelen ve hüküm ve sonuçları bakımından aynı olan “infaz edilemez” ifadesi tercih edilmiştir³⁴⁹.

Doktrinde, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun, genel kurul için bir geçerlilik koşulu mu yoksa uygulanma koşulu mu olduğu konusu, hem 6762 sayılı TTK hem de 6102 sayılı TTK döneminde çokça tartışılmıştır. Bu sebepten mütevellit, her iki Kanun döneminde ileri sürülen görüşlere de değinmekte fayda görmekteyiz. Öte yandan, 6762 sayılı TTK döneminde, halka kapalı anonim ortaklıkların kayıtlı sermaye sistemini uygulaması mümkün olmadığından, biraz sonra değineceğimiz görüşlerin, kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş halka kapalı anonim ortaklıktaki yönetim kurulunun alacağı sermaye artırımını kararı için de geçerli kabul edilmesi yerinde olacaktır³⁵⁰.

*Moroğlu*³⁵¹,na göre, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun onama kararı bulunmadığı müddetçe, ihlal konusu kararın hüküm doğurması ve uygulanması mümkün olmayıp, Kurul tarafından onanana kadar karar, askıda hükümsüz olarak kabul edilmelidir.

*Pulaşlı*³⁵², genel kurul kararının hükümsüz olmadığını, imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararı tarafından onanıncaya kadar askıda olacağını ve uygulanamayacağını dile getirmiştir.

*Karayalçın*³⁵³, imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararının bir şekil şartı olduğunu ve bu şart yerine getirilene kadar, ihlal konusu kararın askıda hükümsüz olduğunu savunmuştur.

---

³⁴⁹ 6102 sayılı TTK m. 454/1 gerekçe: “6762 sayılı Kanunun 389 uncu maddenin birinci cümlesini karşılayan birinci fıkradaki, bazı sözcüklerin yenilenmesi dışındaki tek değişiklik “infaz edilemez” yerine “uygulanamaz” sözcüğünün kullanılmasıdır. Bu değişiklik genel kurul kararına daha uygun olup herhangi bir farklı hükme ve sonuca sebep olmaz; dayanak oluşturmaz. “İnfaz” sözcüğü mahkeme kararlarının yerine getirilmesi anlamını ifade etmektedir”.

³⁵⁰ **Bilgeç**, s. 288.

³⁵¹ **Moroğlu, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü 8. Baskı**, s. 40-41.

³⁵² **Pulaşlı**, s. 1330.

³⁵³ **Karayalçın, İmtiyazlı Pay**, s. 101.

*İmregün*³⁵⁴ eserinde; “TTK m. 389 ve 391 hükümlerine göre, genel kurulların aldığı kendi haklarını ihlal eden esas sözleşme değişiklikleri ve alelittlak sermaye artırım kararlarına uygulanma (infaz) yeteneğini veren veya bunları onamamak sureti ile, uygulanmalarını engelleyen kararlardır” ifadelerine yer vermek suretiyle, imtiyazlı pay sahipleri kurul kararının bir uygulama şartı olduğunu vurgulamıştır.

Yargıtay ise imtiyazlı pay sahipler kurulu kararının, genel kurul kararı için bir geçerlilik koşulu olduğu görüşüne itibar etmemiş ve Kurul kararını bir uygulama koşulu olarak kabul etmiştir³⁵⁵.

Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun vereceği onama kararı, ihlal konusu olan genel kurul kararı veya yönetim kurulunun sermaye artırım kararı için bir uygulanma koşuludur. Zira ihlal konusu kararı alan kurul, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulundan bağımsız bir kuruldur ve bu sebeple alınan karar aslında geçersiz bir karar değildir. Bir başka ifadeyle, ihlal konusu karar, geçersizlik olmamakla birlikte, uygulanması için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararına muhtaç olan bir karardır.

Ş. 7. İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

I. Genel Olarak Hükümsüzlük Hâlleri

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak etkilerini gösterebilmeleri için öncelikle hukuken mevcut ve geçerli olabilmeleri gerekmektedir. Eğer kararların meydana gelişleri ve içerikleri Kanun hükümlerine veya ortaklık esas sözleşmesine aykırı ise bu takdirde kararların hukuken sakat, diğer bir deyişle hükümsüz olmaları söz konusu olacaktır³⁵⁶.

³⁵⁴ **İmregün, Özel Kategori Paylar**, s. 194.

³⁵⁵ Yargıtay 11 HD, E. 1997/3281, K. 1997/9352, T. 18.12.1997; 11 HD, E. 2001/8973, K. 2002/893, T. 5.2.2002 (www.kazanci.com).

³⁵⁶ **Moroğlu, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü 8. Baskı**, s. 27.

Aşağıda detaylarına değineceğimiz üzere; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının tabi olacağı hükümsüzlük hâllerini “yokluk”, “butlan” ve “iptal edilebilirlik” olarak belirtebiliriz.

II. Yokluk ve Butlan

A. Yokluk

1. Genel Olarak

6102 sayılı TTK, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına ilişkin hükümsüzlük hâllerinden sadece “iptal edilebilirlik” hakkında düzenlemeye yer vermiştir³⁵⁷. Oysa, hükümsüzlük hâllerini yalnızca iptal edilebilirlikten ibaret olarak değerlendiremeyiz. Zira “yokluk” ve “butlan” da birer hükümsüzlük hâlidir³⁵⁸.

Doktrinde³⁵⁹, genel kurul kararlarında olduğu gibi, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarında da “yokluk” ve “butlan” hükümsüzlük hâllerinin söz konusu olabileceği görüşü hâkimdir.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından alınan kararların, Kanun’da yer alan emredici şekil ve usul şartlarını taşımaması durumunda, yokluk kavramının gündeme geleceğini söyleyebiliriz³⁶⁰. Diğer bir ifadeyle yokluk, hukuki işlemi var eden kurucu unsurların bulunmaması durumudur³⁶¹.

---

³⁵⁷ 6102 sayılı TTK m. 454/7.

³⁵⁸ Bilgeç, s. 296.

³⁵⁹ Arslanlı, s. 81; Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar 11. Bası, s. 436, No. 726; İmregün, İmtiyazlı Paylar Kurulları, s. 195; Moroğlu, s. 180; Karahan, s. 148, dn. 28.

³⁶⁰ Karahan, s. 147; Kirtil, s. 72.

³⁶¹ Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Bası, Ankara, 2012, s. 332.

Yoklukla malul olan bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının, yeniden geçerli hâle getirilebilmesi söz konusu değildir. Böyle bir durumda, yapılacak tek şey, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun bir kez daha toplanarak yeni bir karar almasıdır³⁶².

Ayrıca yok hükmünde olan bir karar icra edilemeyeceği gibi, ticaret siciline tescil ve ilan da edilemez. Buna rağmen, bir şekilde tescil edilmiş dahi olsa, bu anılan kararı ihya etmeyecek olup, yok hükmündeki karar geçerlilik kazanamayacaktır³⁶³.

Kanun'da yer almaması hasebiyle, genel olarak yokluğun tespiti için 6102 sayılı TTK m. 1³⁶⁴, TMK m. 5³⁶⁵ ve TBK m. 646³⁶⁶ hükümleri aracılığıyla genel hükümlere başvurmak gerekmektedir³⁶⁷. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının yokluğunun tespiti için ise 6102 sayılı TTK m. 454 hükmü muvacehesinde, öncelikle kararda bulunması gereken kurucu unsurların ve emredici usul şartlarının neler olduğunu tespit etmemiz gerekmektedir³⁶⁸.

2. 6102 Sayılı TTK M. 454/3 Uyarınca Yokluk Nedenleri

6102 sayılı TTK m. 454/3'te şöyle buyrulmaktadır: “*Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar alır. İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanakla belirtilir. Tutanağın on gün içinde şirket yönetim kuruluna teslimi zorunludur. Tutanakla birlikte, genel kurul kararının*

³⁶² Karahan, s. 149.

³⁶³ Pulaşlı, s. 857.

³⁶⁴ 6102 sayılı TTK m. 1/1 : ” *Türk Ticaret Kanunu, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun ayrılmaz bir parçasıdır. Bu Kanundaki hükümlerle, bir ticari işletmeyi ilgilendiren işlem ve fiillere ilişkin diğer kanunlarda yazılı özel hükümler, ticari hükümlerdir*”.

³⁶⁵ 4721 sayılı TMK m. 5: “*Bu Kanun ve Borçlar Kanununun genel nitelikli hükümleri, uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır*”.

³⁶⁶ 6098 sayılı TBK m. 646 : “*Bu Kanun, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun Beşinci Kitabı olup, onun tamamlayıcısıdır*”.

³⁶⁷ Aktaş, s. 220.

³⁶⁸ Bilgeç, s. 297.

onaylanmasına olumsuz oy verenlerin, en az nisabı oluşturan sayıda imzalarını içeren liste ile bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü gereği açılacak dava için geçerli olmak üzere ortak bir tebligat adresi de yönetim kuruluna verilir. Tutanak, birlikte verilen bilgilerle beraber tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir. Bu hükümdeki şartlara uyulmadığı takdirde özel kurul kararı alınmamış sayılır”.

Anılan hükümde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının sağlıklı bir şekilde alınması ve hukuk düzeni içerisinde var olabilmesi adına, bir takım kurucu unsurları ihtiva eden usul şartları emredilmiştir. Kurucu nitelikte bu şartlar belirlendikten sonra, bunlara uyulmamasının yaptırımının ne olacağı “...*Bu hükümdeki şartlara uyulmadığı takdirde özel kurul kararı alınmamış sayılır”* denilmek suretiyle açıkça zikredilmiştir.

Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, “kararın alınmamış sayılması” ifadesinin ne anlama geldiğinin tespitidir. Doktrinde bir görüş³⁶⁹, bu ifadenin “yokluk” anlamına geleceğini savunurken; diğer bir görüş³⁷⁰ “yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik” kavramlarının hepsini içerisinde barındıran bir üst kavram niteliğinde olduğunu dile getirmiş; bir başka görüş³⁷¹ ise hükümde yer alan bazı hâllerin “yokluk”, bazı hâllerin ise “butlan” anlamına geldiğini ileri sürmüştür.

Doktrinde yer alan tartışmaların detaylarına ve gerekçelerine ayrıca aşağıda değinecek olmakla birlikte, iki temel gerekçe ışığında, m. 454/3 hükmündeki “kararın alınmamış sayılması” kavramının “yokluk” olarak kabul edilmesinin doğru olacağı kanaatini haiziz.

Öncelikle, uygun düştüğü ölçüde genel kurul kararlarına ilişkin hükümlerin kıyasen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları için de uygulanabildiği dikkate alındığında; m. 445’te “iptal edilebilirlik” yaptırımından ve m. 447’de ise “butlan” yaptırımından açıkça bahsedildikten sonra, m. 454’te bilinçli olarak “kararın alınmamış sayılması” ifadesinin kullanıldığını düşünmekteyiz. 6102 sayılı TTK’nın, anılan kavramı diğer

---

³⁶⁹ Dural, s. 154-155.

³⁷⁰ Akad, s. 69.

³⁷¹ Aktaş, s. 250-251.

yaptırımlardan açıkça ayrı tutmak maksadıyla hareket ederek uygulayıcıların bu ifadeyi “yokluk” yaptırımı şeklinde değerlendirilmelerini istediği kanısındayız.

6102 sayılı TTK'nın m. 454/3 hükmündeki ifadenin “yokluk” olarak değerlendirilmesine ilişkin görüşümüzün diğer ve daha önemli gerekçesini ise şu şekilde ifade etmek yerinde olacaktır. Kanun, imtiyazların korunmasına büyük önem vermiş olup, mümkün olduğunca tartışmalardan uzak bir noktada kalması için de anılan maddeyi detaylı bir şekilde düzenlemiştir. Belirttiği kurucu nitelikte şekli hususların her birine o kadar önem vermiştir ki, bunlardan birinin bile yokluğu durumunda kararın alınmamış sayılmasını ve en başından itibaren hiç var olmamış addedileceğini vurgulamak istemiştir. Ayrıca Kanun, bir takım zorunlu prosedürler getirerek, hem imtiyazlı pay sahiplerinin kendi içerisinde hem de imtiyazlı pay sahipleriyle ortaklık arasında çıkabilecek hukuki problemler için öncesinde ispat kolaylığını sağlamak istemiştir. Kanaatimizce, Kanun'un bir konuya önem atfetmesinin temel ölçütü, o konuya dair bir takım esneklikler getirmiş olması veya ağır yaptırımlardan kaçınmış olması değildir. Bilakis Kanun, konuya verdiği önem gereği, bir takım zorunlu prosedürler getirip bunların ihlalini de ağır koşullara bağlamış olabilir.

6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde, ilk olarak toplantı ve karar yetersayılarının neler olduğu belirlenmiştir. Kurucu şekli unsurların en başında gelen yetersayılara uyulmaması sonucunda “yokluk” yaptırımı ile karşı karşıya kalınacağı konusunda doktrinde³⁷² de görüş birliğinin mevcut olduğu söylenebilir.

Kanaatimizce de, toplantı ve yetersayıları sağlanmadan alınmış bir “imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı” hukuk düzeninde en baştan itibaren hiç var olmamıştır. Dolayısıyla yoklukla maluldür. Yargıtay³⁷³ da, yetersayıları sağlamayan bir kararın, yok hükmünde olacağı görüşünü kabul etmektedir.

---

³⁷² İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 95; Karahan, s. 148; Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), *Ortaklıklar 11. Bası*, s. 433, No. 721; Arslanlı, s. 39; Üçışık, Güzin / Çelik, Aydın: *Anonim Ortaklıklar Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 337; Kirtil, s. 73; Bilgeç, s. 297.

³⁷³ Yargıtay, 11. HD, E. 2001/5691, K. 2001/7567, T. 09.10.2001 (www.kazanci.com). Anılan kararda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından “ana sözleşmedeki yetersayılar oluşmadan toplanan bir genel kurulda alınan kararların yok hükmünde olduğunun kabulü gerekmektedir” ifadesine yer verilmek

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu; Kanun maddesinde belirtilen yetersayı ile toplandıktan sonra, eğer ihlal bulunduğuna ilişkin bir karar alacak olursa bu durumda bir takım prosedürleri yerine getirmek zorundadır. Aksi takdirde bu durum, kararın alınmamış sayılması sonucunu doğuracaktır.

Kurulun yerine getirmesi gereken prosedürler sırasıyla şunlardır; - tutanak düzenlemek - düzenlenecek tutanakta muhakkak bir gerekçe belirtmek - genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy verenlerin, en az nisabı oluşturan sayıda imzalarını içeren bir liste oluşturmak - gerekçeli tutanağı, ortak tebligat adresini ve listeyi on gün içerisinde yönetim kuruluna teslim etmek - tutanağı diğer bilgilerle beraber tescil ve ilan etmek.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısında hazırlanması gereken tutanağın hazırlanmamasının tabi olacağı yaptırıma ilişkin olarak doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bizim de katıldığımız, doktrinde ağır basan görüşe³⁷⁴ göre; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun karar alırken tutanak düzenlenmemiş olması, kararın yokluk yaptırımına tabi olmasına yol açacaktır.

Karşı görüş ileri süren *Aktaş*³⁷⁵, a göre ise tutanak kararın oluşması için kurucu bir unsur olarak görülmediği için, yok hükmünde sayılmasına da yol açmaz. Bu görüşü savunan *Aktaş*, tutanağın olmamasının sadece şekli bir eksiklik yaratacağını ve bunun sonucunun da “yokluk” değil “butlan” olabileceğini iddia etmiştir. Anılan karşı görüşe itibar etmek mümkün değildir, zira bir kararın butlan olmasının şekli bir eksiklik olarak tanımlanması mümkün değildir. Butlan, bir kararın şekli olarak hukuka uygun olmakla birlikte içeriği ve konusu itibarıyla hukuka aykırı olması durumunda söz konusu olan hükümsüzlük hâlidir³⁷⁶.

---

suretiyle, genel kurul kararının yoklukla malul olacağına ilişkin değerlendirmenin, imtiyazlı pay sahipleri için de geçerli kabul edilmesi gerektiği görüşündeyiz.

³⁷⁴ **Karahan**, s. 147; **Bilgeç**, s. 297.

³⁷⁵ **Aktaş**, s. 227.

³⁷⁶ **Eren**, s. 33; **Şener, Ortaklıklar**, s. 506.

Bir diğerkarşı görüş sunan *Akad*³⁷⁷ ise m. 454/3 hükmünde yer alan, toplantı ve karar yetersayıları dışındaki diğerdüzenlemelerin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı için birer kurucu unsur sayılamayacakları gerekçesiyle “yokluk” yaptırımına tabi olamayacaklarını savunmuştur. *Akad*'a göre; toplantı ve karar yetersayılarına uyulması sonucunda gerçek irade beyanları ortaya çıkmıştır ve bu sebepten ötürü, sadece diğerkonferanslara uyulmamış olmasının, kararın yokluğu sonucunu doğurmaması gerekmektedir.

Kanaatimizce bu görüş de yerinde değildir. Zira, örneğin hükmünde belirtilen tutanağın düzenlenmemiş olduğu bir durumda, her ne kadar toplantı usulüne göre toplanmış olsa da, alınan kararın toplantıya katılan imtiyazlı pay sahiplerinin gerçek iradelerini yansıtmıyansıtmadığı nasıl bilinecektir?³⁷⁸ Diğerkonferans bir ifadeyle, yalnızca toplantı ve karar almak nisaplarına uyulmuş olması irade beyanlarının bulunduğu ispatı için yeterli midir? Sanıyoruz ki Kanun koyucu da, bu şekilde düşünerek, m. 454/3 hükmündeki prosedürleri detaylı bir şekilde belirlemiş ve bu prosedürlere uyulmamasının sonucunda da “alınmamış sayılma” (yokluk) yaptırımını ile karşı karşıya kalınacağını belirtmiştir.

3. Doktrinde Belirtilen Yokluk Nedenleri

6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde belirtilen durumların dışında da, bazı durumlarda imtiyazlı pay sahipleri kararları için yokluk yaptırımını söz konusu olabilmektedir. Doktrinde, yokluk nedenlerine ilişkin bir görüş birliği olduğunu söyleyemez. Hakeza Yargıtay'ın da uygulamaya yön verecek şeffaflıkta bir içtihat birliğinde olduğunu düşünmemekteyiz. Bu sebeple aşağıda, kanaatimizce de yokluk yaptırımına tabi tutulması gereken bazı kararları, doktrindeki görüşler çerçevesinde sunmayı uygun bulduk.

---

³⁷⁷ *Akad*, s. 72 vd.

³⁷⁸ Benzer görüş için bkz. *Bilgeç*, s. 297.

*Tekil*³⁷⁹, e göre, usulüne uygun bir toplantı gerçekleştirmeksizin, elden dolaştırma usulü ile karar alınmış ise bu karar “yokluk” yaptırımına tabi tutulmalıdır. Öte yandan *İmregün*³⁸⁰, gündemde belirtilmeyen hususların karara bağlanması ve toplantı için çağrı yapılmamış olması durumlarının “yokluk” yaptırımına yol açacağını savunmuştur.

*Poroy*³⁸¹ ise toplantı çağrısının yetkisiz kişiler tarafından yapılmış olmasının, şekil ve kurucu unsur eksikliği yaratması sebebiyle emredici hükümlere aykırılık teşkil ettiğini ve dolayısıyla “yokluk” yaptırımına tabi tutulması gerektiğini dile getirmiştir. Buna karşılık *Şener*³⁸² toplantı çağrısının yetkisiz kişiler tarafından yapılmasını yokluk nedeni olarak belirtmekle birlikte, bu duruma rağmen tüm imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıda hazır bulunmak suretiyle karar alması ihtimalinde kararın geçerli sayılması gerektiğini savunmuştur.

*Pulaşlı*³⁸³’ya göre ise Kanunen Bakanlık temsilcisinin bulunmasının zorunlu tutulduğu toplantılarda, temsilcinin bulunmaması veya bulunup da toplantı tutanağını imzalamamış olması, alınan kararı yoklukla malul kılacaktır.

B. Butlan

Genel kurul kararlarının butlanı konusu, 6102 sayılı TTK m. 447 hükmünde düzenlenmiştir. Anılan hükümde bir tanım yapılmamış olmakla birlikte, hangi durumlarda genel kurul kararlarının batıl sayılacağı hüküm altına alınmıştır³⁸⁴. Ancak genel kurul kararlarının sayılan durumlar ile sınırlı olmadığı söylenebilir. Zira madde metninde “özellikle” ifadesinin tercih edilmiş olması nedeniyle örnekleme yoluna

³⁷⁹ **Tekil, Fahiman:** Yokluk, Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Sorunları, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, Ankara, 2001, s. 1098. Benzer görüş için bkz. **Pulaşlı**, s. 856.

³⁸⁰ **İmregün, Anonim Ortaklıklar**, s. 95. Benzer görüş için bkz. **Doğanay, İsmail:** Tartışmalar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VII, Ankara, 1990, s. 60.

³⁸¹ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar 11. Bası**, s. 433, No. 721.

³⁸² **Şener, Ortaklıklar**, s. 505.

³⁸³ **Pulaşlı**, s. 857. Aynı doğrultuda görüşler için bkz. **İmregün, Anonim Ortaklıklar**, s. 125; **Karahan**, s. 147.

³⁸⁴ **Uysal**, s. 220.

gidildiği ve sayılan durumların temel sebepler olduğu, sınırlı sayı (numerus clausus) niteliği taşımadığı düşünülmektedir³⁸⁵.

Genel kurulun özellikle aşağıdaki nitelikleri haiz olanlarının batıl olacağı hüküm altına alınmıştır:

- Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararları
- Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran kararları
- Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları³⁸⁶.

Doktrinde bir takım tartışmalar mevcut olmakla birlikte, baskın görüş³⁸⁷, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının da m. 447 uyarınca butlanının söz konusu olabileceği yönündedir.

Kurucu unsurları bulunmakla birlikte, konusu ve içeriği bakımından TBK m. 27 hükmüne aykırılık teşkil eden imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının butlan yaptırımına tabi olacağını söyleyebiliriz³⁸⁸. Bu çerçevede aşağıda, butlan yaptırımına tabi tutulacak kararları dile getiren doktrindeki görüşlere değinmekte fayda gördük.

Karahan; imtiyazlı pay sahipleri kurulunun, sermaye artırımına ilişkin bir genel kurul kararını, artırımdan imtiyazlı payların daha çok faydalanacağı şartıyla onaylaması durumunda, Kurul kararının butlan olacağını dile getirmiştir³⁸⁹.

Moroğlu'na göre; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı eğer doğrudan kamu düzenine ilişkin emredici hükümlere aykırılık teşkil etmekte ise butlan kabul

---

³⁸⁵ **Pulaşlı**, s. 861; **Bilgeç**, s. 300.

³⁸⁶ 6102 sayılı TTK m. 447.

³⁸⁷ **Karayalçın**, **İmtiyazlı Pay**, s. 88; **Bilgeç**, s. 301, **Kirtil**, s. 74.

³⁸⁸ **Pulaşlı**, s. 859; **Moroğlu**, **Erdoğan**: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Baskı, İstanbul, 2004 (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü 4. Baskı), s. 20.

³⁸⁹ **Karahan**, s. 148.

edilmelidir. Bunun yerine, söz konusu karar nisbi emredici hükümlere aykırılık teşkil etmekte ve bir defaya mahsus bir ihlal ise, o takdirde iptal yaptırımına tabi olmalıdır³⁹⁰.

Poroy ise; imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararlarının konusu gereği butlan yaptırımına tabi tutulamayacağını, zira alınabilecek kararların sadece ihlalleri onama veya onamamadan ibaret olduğunu ve bu sebeple de içerik itibariyle hukuka aykırılık teşkil edemeyeceklerini savunmuştur³⁹¹.

Kanaatimizce; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları için de, aynen genel kurul kararlarında olduğu gibi butlan yaptırımı söz konusu olabilir. Hangi durumlarda butlanın söz konusu olacağını tespiti ise TBK m. 27’de ifade edilen hükümler³⁹² ile 6102 sayılı TTK m. 447’de sayılan genel kurul kararlarının butlanına ilişkin hükümlerin birlikte değerlendirilmesiyle yapılmalıdır. Bu noktada imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı tutanağı baz alınmalıdır, zira yukarıda da arz etmiş olduğumuz üzere ortada bir tutanak mevcut değil ise bu durumda kararın butlanı değil yokluğu söz konusu olacaktır.

C. Yokluk ve Butlanın İleri Sürülmesi

Yokluk ve butlan, ilgili herkes tarafından ve hiçbir süreye bağlı kalmadan ileri sürülebilir³⁹³. Hukuki yararı bulunan herkes, dava veya itiraz yoluna başvurmak suretiyle bu hakkını kullanabilir. Yok hükmünde olan veya batıl olan bir karar için açılacak dava da tespit davası niteliğinde olacaktır³⁹⁴. Görülmekte olan bir davada ise ilgililer talepte bulunmamış bile olsa, hâkim tarafından “yokluk” veya “butlan” re’sen dikkate alınmalı ve bu doğrultuda karar verilmelidir³⁹⁵.

---

³⁹⁰ **Moroğlu**, s. 159 vd.

³⁹¹ **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), Ortaklıklar 11. Bası**, s. 436, No. 726.

³⁹² 6098 sayılı TBK m. 27: “*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür*”.

³⁹³ **Karahan**, s. 149; **Moroğlu**, s. 124.

³⁹⁴ **Karahan**, s. 149.

³⁹⁵ **Bilgeç**, s. 299.

Ayrıca açılacak davanın, menfî tespit davası niteliğinde olduğu söylenebilir. Açılan dava eğer kabul edilmiş ise bu takdirde hüküm herkesi bağlayacak olup, reddedildiği durumda ise sadece davanın taraflarını bağlayacaktır³⁹⁶.

III. İptal Edilebilirlik

A. Genel Olarak

6762 sayılı TTK'da, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun kararına karşı iptal davası açılabileceğine ilişkin hiçbir düzenleme yer almamaktaydı. Yalnızca genel kurul kararlarına iptaline ilişkin düzenlemeler mevcuttu. 6762 sayılı TTK m. 381 hükmü uyarınca; Kanuna, esas sözleşmeye ve afaki iyi niyet kurallarına aykırılık durumunda, genel kurul kararlarına ilişkin iptal davası açmak mümkündür. Bu sebepten mütevellit, doktrinde genel kurula ilişkin bu hükmün imtiyazlı pay sahipleri kurulu için de uygulanıp uygulanamayacağı hususunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştü.

İmtiyazlı pay sahiplerinin kararlarına karşı iptal davasının açılmayacağını ileri süren görüşe³⁹⁷ göre; Kurul kararları genel kurul kararından bağımsız ve tek başına uygulanabilme kabiliyetine sahip olmayan kararlar olduğundan, tek başlarına iptal davasına konu olamazlar.

Doktrinde ağır basan ve imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararlarına karşı da iptal davası açılabileceği yönündeki görüşe göre ise Kurul kararlarının m. 381 hükmünün kıyasen uygulanması suretiyle iptal davasına konu olabileceğini, zira bu kararların da genel kurul kararlarından bağımsız nitelikte kararlar olduğunu savunmuşlardır³⁹⁸.

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmünde ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davası özel olarak düzenlenmiştir. Anılan hüküm şu şekildedir: *“Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren*

---

³⁹⁶ **Moroğlu**, s. 153.

³⁹⁷ **İmregün**, **Anonim Ortaklıklar**, s. 348.

³⁹⁸ **Arslanlı**, s. 81; **Karahan**, s. 150; **Kendigelen**, s. 178-180.

bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir”.

6102 sayılı TTK, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının butlanını ve yokluğunu açık olarak düzenlememişken, iptalini özel olarak düzenlemiştir. Dolayısıyla Kanun’un iptal davasını, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları açısından temel hükümsüzlük hâli olarak belirlemiş olduğu kanaatindeyiz³⁹⁹.

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmünde, iptal davasının özellikle düzenlenmiş olmasının, doktrindeki eleştirilerin bir neticesi olduğu düşünülebilir. Ancak Kanun’un asıl düzenleme getirme amacı; imtiyazların korunmasını sağlarken, ortaklığın da korumasız kalmamasını sağlamaktır. Çünkü imtiyazlı pay sahiplerinin, kendilerine tanınmış olan avantajları, ortaklık aleyhine kullanma yolunu seçebilmeleri de her zaman ihtimal dâhilindedir⁴⁰⁰.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinin; yokluk ve butlan durumunda olduğu gibi her zaman ve herkes tarafından ileri sürülebilmesi ve hâkim tarafından re’sen dikkate alınabilmesi söz konusu değildir. Zira iptal edilebilirlik, sadece belirli bir süre içerisinde ve sadece belirli kişiler tarafından ileri sürülebilecek bir hükümsüzlük hâlidir⁴⁰¹.

B. Türk Ticaret Kanunu’nun 454. Maddesinin Yedinci ve Sekizinci Fıkraları Uyarınca Açılacak İptal Davası

1. Dava Nedeni

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmünde, dava nedenine ilişkin olarak “*genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi*” ifadesi

---

³⁹⁹ Benzer görüş için bkz. **Bilgeç**, s. 302.

⁴⁰⁰ **Oruç**, s. 197; **Aktaş**, s. 231.

⁴⁰¹ **Bilgeç**, s. 302.

kullanılmıştır. Anılan hükmün lafzı değerlendirildiğinde, yalnızca genel kurul kararları ile ilgili bir ifadenin yer aldığı görülmektedir. Oysa m. 454/1 hükmünde, genel kurul kararları dışında, kayıtlı sermaye sistemini uygulayan ortaklıklardaki yönetim kurulunun alacağı sermaye artırımı kararlarının da ihlal teşkil etmesi durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onanması gerektiği zikredilmiştir.

Kanaatimizce, anılan hükümde lafzi bir hata bulunmaktadır, bu sebeple amaçsal yorum yapmak suretiyle m. 454/7 ile m. 454/1 hükümlerinin bir bütün olarak ele alınması yerinde olacaktır. Böylelikle yönetim kurulunun sermaye artırımı kararlarının da, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onanmaması durumunda iptal davasına konu edilebilmesi mümkün kılınacaktır⁴⁰².

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmünde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı açılacak iptal davasında, dava nedeninin “imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilmemesi” olarak zikredilmiş olması doktrinde bazı yazarlarca eleştirilmiştir.

Anılan hükmü eleştiren yazarlara⁴⁰³ göre; düzenlemenin lafzı çelişki yaratmaya müsaittir. Zira imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun yalnızca olumsuz kararlarına karşı iptal davası açılabileceği öngörmüştür Diğer bir ifadeyle; hükümden, Kurulun olumlu kararlarına karşı dava açılmayacağı sonucu çıkmaktadır.

*Kendigelen*⁴⁰⁴; imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilmemişse, bu durumda zaten ortada bir imtiyazlı sahipleri özel kurulu da bulunmayacağından, imtiyazlı pay sahiplerinin kendi aralarında toplanmak suretiyle karar almalarının da hiçbir sonucu olmayacağını dile getirmiştir.

---

⁴⁰² Benzer görüşler için bkz. **Bilgeç**, s. 303-304; **Aktaş**, s 234.

⁴⁰³ **Kendigelen**, **İlk Tespitler**, s. 307; **Oruç**, 200; **Bilgeç**, s. 304; **Akad**, s. 97; **Örnek**, **Mustafa Yiğit**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul, 2012, s.137.

⁴⁰⁴ **Kendigelen**, **İlk Tespitler**, s. 307.

*Oruç*⁴⁰⁵, a göre; eğer hakları ihlal edilmemiş olmasına rağmen toplanıp karar almışlar ise o takdirde iptal davası yerine tespit davası açılmalıdır. Zira ihlal olmadığı hâlde red kararı verilmiş olması hukuken yok hükmündedir.

Kanaatimizce, Kanun hükmünün lafzının isabetsiz ve çelişkiye yol açacak nitelikte olduğuna dair görüşler yersizdir. Zira imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, ortada bir ihlal olduğuna dair şüphe olması durumunda toplanır. Kaldı ki yönetim kurulu da, yasal zorunluluğunu yerine getirmiş olmak maksadıyla, ihlalin mevcut olması ihtimaline karşı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırır. Dolayısıyla her Kurul toplantısı, “mutlak ihlal” durumunda yapılmaz.

Yönetim kurulu çağrıda bulunmadığı takdirde, imtiyazlı pay sahiplerinden herhangi birinin kurulu toplantıya çağırmasında dahi, mahkemece bu noktada işin esasına girerek değil, şekli bir inceleme yapmak suretiyle karar verileceği düşünüldüğünde, yine ortada kesin bir ihlal değil, muhtemel bir ihlal durumu olacaktır. Özetle, her iki çağrı şekli sonucunda da, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, Kurul olarak Kanun’da öngörülen nisaplara uyarak toplanıp bir karar alacaktır. Olumsuz karar alması durumunda da, bu kararın esasında bir hak ihlali niteliği barındırmadığı gerekçesiyle iptal davasına konu edilmesi söz konusu olacaktır. Zikrettiğimiz gerekçeler ışığında, Kanun hükmünün lafzında herhangi bir sorun olduğunu düşünmemekteyiz.

Kanaatimizce doktrinde yapılan tartışmanın asıl sebebi, yazarların imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun sadece “mutlak ihlal” olduğu vakit toplantı yapabileceklerini varsaymış olmalarıdır. Yazarların görüşüne uyulduğu takdirde, Kurulun Kanunen kendisine tanınmış bağımsız karar alabilme yetkisi de ortadan kalkmış olacaktır, zira yazarlara göre Kurul toplanmışsa ortada bir hak ihlali olduğu kesindir, diğer bir deyişle, ihlal olmasaydı Kurul toplanamazdı. Halbuki yukarıda da vurguladığımız üzere, Kurul toplanmışsa ortada imtiyazlı pay sahipleri açısından, “mutlak bir ihlal” değil “muhtemel bir ihlal” durumu söz konusudur.⁴⁰⁶

⁴⁰⁵ **Oruç**, 200. Aynı doğrultuda görüşleri için bkz. **Bilgeç**, s. 304; **Akad**, s. 97.

⁴⁰⁶ Benzer görüş için bkz. **Aktaş**, s. 234.

2. Talep

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmü uyarınca; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararları aleyhine iptal davası açıldığı vakit, davacı mahkemeden imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptali ile “ihlal konusu karar”⁴⁰⁷ın tescilini birlikte talep edebilecektir.

Kanaatimizce anılan hükümde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptali ile ihlal konusu kararın tescilinin, birlikte talep edilebileceğinin açıkça belirtilmiş olması, sürecin hızlı ilerleyebilmesi açısından yerinde olmuştur⁴⁰⁸.

3. Davacı

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmü uyarınca; açılacak iptal davasında, davacı yalnızca yönetim kurulu olabilecektir. Oysa m. 446/1,d hükmünde genel kurul kararlarının iptaline ilişkin açılacak davada, şartları varsa, diğer bir deyişle kararın yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa, yönetim kurulu üyelerinin de davacı olabileceği hüküm altına alınmıştır. Hülasa 6102 sayılı TTK’da; genel kurul kararlarının iptaline ilişkin olarak yönetim kurulu üyelerine de dava açma hakkı verilirken, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptali konusunda yönetim kurulu üyelerine iptal davası açma hakkı tanınmamıştır.

Kanaatimizce; eğer yönetim kurulu üyeleri içerisinde imtiyazlı pay sahipleri çoğunluktaysa (örneğin beş kişilik bir yönetim kurulunun üç üyesi aynı zamanda imtiyazlı pay sahibi ise) ve ortada imtiyazlı pay sahipleri açısından bir ihlal olmamasına rağmen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onamama kararı verilerek genel kurul kararının infazına engel olunmuş ise o takdirde m. 446/1,d hükmünün kıyasen burada da uygulanması mümkün olmalıdır. Böyle bir durumda imtiyazlı pay sahibi

---

⁴⁰⁷ Her ne kadar Kanun maddesinde “genel kurul kararının tescili” ifadesi yer alsada, kanaatimizce burada hem genel kurul hem de yönetim kurulu kararının tescili ifade edilmek istenmektedir. “Dava Nedeni” başlığı altında vurguladığımız lafzi hatanın burada da mevcut olduğu görüşündeyiz.

⁴⁰⁸ Benzer görüş için bkz. **Bilgeç**, s. 306.

olmayan yönetim kurulu üyeleri, diğer bir deyişle iptal davası açılmaması kararına muhalif olan ve bu yönde yönetim kurulunda oy kullanan üyeler, ileriki bir zamanda şahsi sorumluluklarının doğması ihtimaline binaen, hem m. 446/1,d hükmünün kıyasen uygulanması suretiyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararına ilişkin olarak iptal davası açabilmeli, hem de iptal davası açılmaması yönünde karar verilen yönetim kurulu kararının da butlanına ilişkin olarak tespit davası açabilmelidir. Aksi takdirde imtiyazların açıkça hakkın kötüye kullanılması suretiyle anonim ortaklığı hukuksuzluk sarmalına sürükleyeceği görüşündeyiz.

İmtiyazlar açısından ortada bir ihlal bulunmadığının aşikâr olduğu bir durumda; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararı alması ve bunun üzerine yönetim kurulundaki imtiyazlı pay sahiplerinin bu açık hukuksuzluğa karşı bilinçli olarak iptal davası açmaması söz konusu olduğu takdirde, bu durum hem pay sahiplerine hem de anonim ortaklığın bizatihi kendisine telafisi mümkün olmayacak büyük zararlar verebilir. Kanaatimizce böyle bir durumda, Kanun'un anonim ortaklığa karşı imtiyazları koruma anlayışından uzaklaşarak aksine, ortaklığı imtiyazlara karşı koruma anlayışı benimsenmeli ve buna göre uygulama şekillenmelidir.

4. Davalı

Açılacak iptal davasında, davalının kim olacağı m. 454/8 hükmünde belirtilmiştir. Anılan hükümde yer alan “*genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy kullananlara karşı yöneltilir*” ifadesi uyarınca, davalının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında, genel kurul kararının onanmasına olumsuz oy veren pay sahipleri olacağı belirtilmiştir.

Ayrıca belirtmekte fayda görmekteyiz ki; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında, davalılar arasında “Kanun'dan doğan zorunlu dava arkadaşlığı”⁴⁰⁹ söz konusudur. Bu sebeple husumetin olumsuz oy kullanan tüm imtiyazlı

---

⁴⁰⁹ 6100 sayılı HMK m. 60.

pay sahiplerine yöneltilmesi gerekmekte olup, imtiyazlı pay sahipleri de davada birlikte hareket etmek zorundadırlar⁴¹⁰.

5. Dava Açma Süresi

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmü uyarınca, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına karşı açılacak iptal davası, karar tarihinden itibaren en geç bir ay içerisinde açılmak zorundadır.

Anılan bir aylık süre, niteliği itibariyle hak düşürücü bir süre olduğundan, sürenin dolmasıyla iptal davası açma hakkı da kendiliğinden düşecektir. Bu sebepten mütevellit, önüne gelen uyuşmazlıkta hâkimin bu sürenin dolup dolmadığını re'sen incelemesi gerekmektedir⁴¹¹.

6102 sayılı TTK m. 445 hükmünde, genel kurul kararlarına karşı açılacak iptal davasındaki sürenin üç ay olduğu zikredilmiştir. *Bilgeç*'e göre, iki düzenleme arasındaki bu farkın sebebi, ortaklığın işleyiş hızının arttırılmak istenmesidir. Zira açılacak davada, yönetim kurulu davacı olarak yer almaktadır ve yönetim kurulu, bireysel pay sahiplerine nazaran daha profesyonel olması sebebiyle daha hızlı hareket edebilme olanağını haizdir⁴¹².

6. Görevli ve Yetkili Mahkeme

6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmü uyarınca, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına karşı açılacak iptal davasında görevli ve yetkili mahkeme, ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi olarak gösterilmiştir.

---

⁴¹⁰ **Bilgeç**, s. 309.

⁴¹¹ **Oruç**, s. 199.

⁴¹² **Bilgeç**, s. 309. Benzer görüş için bkz. **Uysal**, s. 215.

C. Genel Hükümlere Göre İptal Davası Açılıp Açılmayacağı Sorunu

6102 sayılı TTK m. 454/7 ve m. 454/8 hükümlerinde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı hangi koşullarda iptal davası açılabileceği belirtilmiştir. Anılan düzenlemeye karşı, iptal davasını sınırlı koşullarla mümkün kılması gerekçesiyle doktrinde bir takım eleştiriler getirilmiştir. Ayrıca, genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen m. 445 ve m. 446 hükümlerinin kıyasen uygulanması suretiyle de iptal davası açılabilmesinin gerekliliği savunulmuştur. Bu konuda öncelikle; hem 6762 sayılı TTK, hem de 6102 sayılı TTK döneminde doktrinde savunulan görüşlere ve gerekçelerine yer vermenin, akabinde şahsi görüşümüzü dile getirmenin daha uygun olacağı kanaatindeyiz.

*İmregün*⁴¹³; imtiyazlı pay sahipleri kurulunun, genel kurul kararının onanması yönünde verdiği kararının iptalinin istenemeyeceğini, sadece genel kurul kararının kendisinin iptalinin dava edilebileceğini savunmuştur. Ayrıca, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun onama kararlarının, şartları oluştuğunda ancak tespit davasıyla yokluğunun veya butlanının ileri sürülebileceğini dile getirmiştir. *İmregün*'e göre; imtiyazlı pay sahipleri kurulunun, genel kurul kararını onamama yönünde verdiği kararlarına karşı da iptal davası açılmaz. Zira Kurul, onamama kararını, Kanunun kendisine tanıdığı bir yetkinin sonucunda kullanmaktadır. Bunu göz ardı ederek, onamama kararının iptalinin dava edilebileceğini kabul etmenin, mahkemenin imtiyazlı pay sahipleri kurulunun yerine geçerek karar alması anlamına geleceğini dile getirmiştir.

*Eriş*⁴¹⁴; imtiyazlı pay sahipleri kurulunun kararlarına karşı, dürüstlük kuralına aykırılık durumunda iptal davası açılmayacağını, ancak Kanuna veya esas sözleşmeye aykırılık durumunda iptal davası açılabileceğini iddia etmiştir.

*Domaniç*⁴¹⁵, doğrudan imtiyazlı pay sahipleri kurulunun kararlarının iptaline değinmemekle birlikte, âfaki iyi niyet esaslarına aykırılık kavramını incelerken, imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararlarının da iptal edilebileceğini dile getirmiştir.

⁴¹³ *İmregün, İmtiyazlı Paylar Kurulları*, s. 195-196.

⁴¹⁴ *Eriş, Gönen: Açıklamalı İçtihatlı Uygulamalı Anonim Şirketler Hukuku*, Ankara, 1995, s. 527.

*Moroğlu*⁴¹⁶, imtiyazlı pay sahipleri ile diğer pay sahiplerinin de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu aleyhine iptal davası açabilmesinin Kanun'da açıkça düzenlenmemiş olmasını eleştirmiştir.

*Kendigelen*⁴¹⁷; Kanunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun sadece onamama kararlarına ilişkin olarak iptal davasının düzenlenmiş olmasını eleştirmiş ve imtiyazlı pay sahiplerinin onama kararlarından usule aykırılık teşkil edenleri için de iptal davası açılabilmesi gerektiğini savunmuştur.

*Tekinalp*⁴¹⁸; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, Kanun'da özel bir korunma mekanizması olarak düzenlenmiş olduğunu dile getirmiştir. Öte yandan bu koruma sisteminin; imtiyazlı pay sahiplerinin, m. 445 ve m. 446 hükümleri uyarınca iptal, m. 447 hükmü uyarınca butlan ve m. 553 hükmü uyarınca yönetim kurulu aleyhine sorumluluk davası açmalarına engel teşkil etmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

*Bostancıoğlu*⁴¹⁹, imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararlarını, onama veya onamama niteliğinde olmasına yönelik bir ayrıma tabi tutmaksızın, ikisinin de iptal davasına konu olabileceği görüşündedir.

*Karahan*⁴²⁰, imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararının, genel kurul kararının infaz şartı niteliğinde olması durumunun, onun bağımsız nitelik taşımasına engel olamayacağını vurgulamıştır. Ayrıca *Karahan*, imtiyazların kötüye kullanılmasının engellenmesi açısından iptal davası açılabilmesinin bir zorunluluk olduğunu dile getirmiştir.

*Ünal*⁴²¹, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun onama veya onamama kararlarının bizatihi kendisinin değil, sadece bu kararların ilintili olduğu genel kurul kararının iptal

---

⁴¹⁵ **Domaniç**, s. 884.

⁴¹⁶ **Moroğlu, Öneriler**, s. 259.

⁴¹⁷ **Kendigelen, İlk Tespitler**, s. 357.

⁴¹⁸ **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 14. Bası**, s. 646, No. 807b.

⁴¹⁹ **Bostancıoğlu**, s. 25.

⁴²⁰ **Karahan**, s. 150-151.

⁴²¹ **Ünal**, s. 549-550.

edilebileceğini ileri sürmüştür. Ayrıca *Ünal* göre; imtiyazlı pay sahipleri kurulunun onama veya onamama kararları eğer hakkın kötüye kullanılması niteliğindeyse ve bu durum pay sahipleri veya ortaklık açısından zarara yol açmışsa bu durumda tazminat davası yoluna gidilebileceğini savunmuştur.

*Aktaş*⁴²², imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının; Kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmesi durumunda, genel hükümlere göre iptal davasına konu olabilmesi gerektiği görüşünü savunmuştur.

*Akad*⁴²³, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına ilişkin olarak 6102 sayılı TTK m. 454/7 hükmünde yer alan özel düzenlemenin, bu kararlara karşı genel hükümlere göre iptal davası açılmayacağı anlamına gelmeyeceğini savunmuştur.

Görüldüğü üzere doktrindeki baskın görüş her iki Kanun döneminde de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları aleyhine genel hükümlere göre iptal davası açılabileceği yönündedir.

Kanaatimizce; m. 454/7 hükmünde düzenlenen iptal davası haricinde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı aleyhine iptal davası açılmaz; yalnızca şartları mevcutsa “butlan” veya “yokluk” durumlarında tespit davası açılabilir. Kanun koyucu, önceki Kanun dönemindeki iptal davasıyla ilgili yoğun tartışmalara rağmen, kanaatimizce bilinçli olarak m. 454 hükmünde yalnızca “sınırlı koşullarla bir iptal davası” açılabileceğini öngörmekle yetinmiştir. Zira Kanun’un; bir yandan imtiyazları koruma, diğer yandan da imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının alınmasını bir takım prosedürlere bağlayarak, imtiyazlı pay sahiplerinin sahip oldukları ayrıcalıkların sadece olumlu yanlarına değil olumsuz yanlarına da katlanmalarını sağlama amacında olduğu görüşündeyiz. Diğer bir deyişle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının alınmasındaki emredici usul koşullarını, kurucu nitelikte olup olmadıklarına bakmaksızın, aynı ağır yaptırım koşuluna bağlamıştır. Bu yaptırım, kararın alınmamış sayılması, yani yokluk ile malul olmasıdır.

---

⁴²² *Aktaş*, s. 244.

⁴²³ *Akad*, s. 105.

Düşüncemize göre Kanun koyucu, sadece yokluk veya butlan hükümlerinin uygulanmasını da yeterli görmeyerek, keyfi uygulamaların ve imtiyazların kötüye kullanılmasının da önüne geçmek maksadıyla m. 454/7 hükmündeki iptal davasını getirmiştir. Bütün bu belirttiğimiz değerlendirmeler ışığında Kanun'un hem lafzının hem de ruhunun bir bütün olarak dikkate alınmasıyla, özetle şunu kastettiğini söyleyebiliriz: Eğer imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu; yokluk yaptırımına uğrama tehlikesini bertaraf ederek tüm “emredici usul hükümlerini”⁴²⁴ yerine getirmiş ve kanuni toplantı nisaplarına uymak suretiyle toplanıp, genel kurul veya yönetim kurulu kararlarının imtiyazları ihlal ettiğine ilişkin bir karar almış ise o takdirde geriye yalnızca tek bir durum sorgulanabilir hâlde kalmıştır. O tek durum da, TMK m. 2 dürüstlük kuralına uygunluktur.

Yönetim kurulu, eğer imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararında dürüstlük kuralına aykırı hareket edilmiş olduğunu ve gerçekte ortada imtiyazlar açısından bir ihlal olmamasına rağmen onamama kararı verilmiş olduğunu düşünüyor ise m. 454/7 hükmü uyarınca bir iptal davası açabilir. Mahkeme de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, almış olduğu onamama kararında, gerçek amacın imtiyazların korunması değil de, hakkın kötüye kullanılması olduğuna kanaat getirirse, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptaline karar verecektir.

Eğer yönetim kurulu; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun sadece zarar maksadıyla hareket ettiğini ve bu sebeple ortaya haksız fiil hükümleri çerçevesinde tazmini gereken bir zarar ortaya çıktığını iddia ediyor ise o takdirde genel hükümlere göre bir tazminat davası da açabilmelidir. Hatta böyle bir davayı, sadece yönetim kurulu değil, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarından zarar gören tüm pay sahiplerinin de açabilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Ayrıca bu minvalde açılacak tazminat davasında; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararına olumlu yönde oy veren tüm imtiyazlı pay sahiplerinin, davalı olarak gösterilebileceği görüşündeyiz⁴²⁵.

---

⁴²⁴ 6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde belirtilen emredici usul hükümlerinden bahsediliyor.

⁴²⁵ Benzer görüş için bkz. Ünal, s. 549-551. Ünal anılan eserinde, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun hem onama hem de onamama kararları sonucunda tazminat davası açılabileceğini öngörmüş olmasına rağmen,

Bütün bu zikrettiğimiz durumlar dışında, ayrıca genel hükümlere göre bir iptal davası açılabileceğini varsaymak, Kanun'un imtiyazların tanınmasına olanak verirkenki amacına aykırılık teşkil eder. Kanaatimizce Kanun, imtiyazların korunması ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararlarının hukuken sorgulanması arasında makul bir denge kurmaya çalışmıştır. Bu sebeple m. 454/7 hükmündeki iptal davasına ilaveten genel hükümlere göre de iptal davası açılabileceğini kabul etmenin, bu makul dengeyi imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu aleyhine bozacağı kanaatindeyiz.

---

kanaatimizce böyle bir tazminat davası imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun yalnızca onamama kararları sonucunda ortaya zarar çıkmış ise söz konusu olabilmelidir.

SONUÇ

Tez çalışmamızda; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ışığında, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun mümkün olduğunca detaylı şekilde incelenmesine gayret sarfettik. Çalışmamızda hem 6102 sayılı TTK hem de 6762 sayılı TTK döneminde yaşanan hukuki tartışmalara yer vermeye özen gösterdik. Yapmış olduğumuz tespitler neticesinde ortaya çıkan bir takım sonuçları aşağıda paylaşmaktayız.

6102 sayılı TTK m. 478 hükmünde, “İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir” denilmek suretiyle, paylara imtiyaz tanınabilmesinin ilk koşulunun, ortaklık esas sözleşmesinde açıkça belirtilmek olduğu vurgulanmıştır. Bu sebeple ortaklık genel kurulunun alacağı bir tavsiye kararı ile imtiyaz oluşturulması mümkün değildir. Ayrıca imtiyazların paya tanınma zorunluluğuna rağmen, eğer bir kişiye veya makama imtiyaz tanınacak olur ise o takdirde ortada 6102 sayılı TTK m. 478/1 uyarınca yaratılmış bir imtiyazın varlığından söz edilemez. Bu ilkenin tek istisnasını ise m. 360 hükmünde düzenlenen yönetim kurulunda temsil edilme hakkı oluşturmaktadır, zira Kanun bu hakkın açıkça imtiyaz sayıldığını zikretmiştir.

6102 sayılı TTK’nın getirmiş olduğu önemli yeniliklerden birisi, bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabilecek olmasıdır. Zira 6762 sayılı TTK’da, oy hakkında imtiyaz bakımından böyle bir sınır bulunmamaktaydı. “Oy hakkında imtiyaz” konusunu düzenleyen m. 479/3 hükmü uyarınca; yalnızca iki durumda oy hakkında imtiyazın etkisizleştiği hüküm altına alınmıştır. Bunlar; esas sözleşme değişiklikleri ile ibra ve sorumluluk davası açılmasıdır. Belirtilen iki durum sınırlı olarak sayılmıştır.

6102 sayılı TTK m. 360 hükmü uyarınca; belirli pay gruplarına, özellikleri gereği belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve ayrıca azlığa, esas sözleşmede açıkça belirtilmiş olması koşuluyla, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla imtiyazların sadece paya tanınmasına ilişkin kurala, kanuni bir istisna getirilmiş olmuştur.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun hukuki niteliği hakkında doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bizim de katıldığımız görüşe göre; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, sadece imtiyazların ihlali durumunda toplanan, kanuni bir iç organ sıfatına sahiptir. Diğer bir ifadeyle, dar kapsamlı bir genel kurul niteliğindedir.

6762 sayılı TTK döneminde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma yetkili olanların; yönetim kurulu, denetçiler ve imtiyazlı pay sahiplerinden biri olduğu belirtilmişti. Ancak bunlar arasında nasıl bir öncelik olduğu konusunda belirsizlik mevcuttu. Bu olumsuz durum, 6102 sayılı TTK m. 454/2 hükmüyle giderilmiştir. Zira anılan hüküm ile, uygulamada doğabilecek karışıklıkları engellemek için toplantıya çağırma yetkililer arasında bir öncelik sırası belirlenmiştir.

Çalışmamızda bir diğer irdelediğimiz konu; imtiyazlı pay sahipleri tarafından toplantı için yapılacak başvuruyu, Asliye Ticaret Mahkemesi'nin şeklen mi yoksa esasına girerek mi incelemesi gerekliliğiydi. Bu noktada, doktrindeki çoğunluk görüşünün aksine, kanaatimizce mahkemece esasa girmeden sadece, ortada esas sözleşme değişikliği içeren bir ortaklık genel kurul kararının olup olmadığı, başvuruda bulunanların gerçekten imtiyazlı pay sahibi olup olmadığı ve yönetim kurulunun yasal sürede toplantı için çağrı yapıp yapmadığı gibi hususların irdelenmesi yeterli sayılmalıdır.

6762 sayılı TTK döneminde m. 389 hükmünde esas sözleşme değişikliklerine ilişkin toplantılara sadece bu değişiklikler sonucunda haklarına hanel getirilen imtiyazlı pay sahiplerinin katılacağı öngörülmekteyken; m. 391'de ise esas sermayenin arttırılmasına ilişkin toplantılara tüm imtiyazlı pay sahiplerinin katılacağı düzenlenmişti. Buna karşılıklı 6102 sayılı TTK m. 454/1 hükmünde ise, eski Kanun dönemindeki iki madde arasındaki bu farklılık giderilmiş ve hem esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin kararlarda hem de esas sermayenin arttırılmasına ilişkin kararlarda, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya katılacağı hüküm altına alınmıştır.

Çalışmamızda; anonim ortaklıkta birden fazla imtiyazlı pay grubu mevcut olduğunda ve imtiyazların ihlali söz konusu olduğunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu, her bir

grubun ayrı ayrı mı oluşturacağı, yoksa ihlale maruz kalan tüm grupların tek bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu mu oluşturacağı tartışmasına değindik. Bu çerçevede; ortaklıktaki tüm imtiyazların, ihlalden eşit şekilde etkilendiği durumlarda tek bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanmasının, buna mukabil imtiyazların farklı şekilde etkilendiği (veya bazılarının hiç ihlal edilmemiş olduğu) durumlarda ise her imtiyazlı grubun ayrı ayrı toplanmasının yerinde olacağı yönünde görüş dile getirdik.

6102 sayılı TTK m. 454/3 hükmünde yer alan “*Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır*” ifadesini eleştirdik. Zira anılan hükmün lafzından, sanki imtiyazları temsil eden sermayenin yüzde otuz birinin hazır bulunmasının, toplantı için yeterli olduğu gibi bir ifade bozukluğu söz konusu olduğu kanısındayız.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına ilişkin “yokluk” yaptırımını iki başlık altında irdeledik: “6102 Sayılı TTK m. 454/3 Uyarınca Yokluk Nedenleri” ve “Doktrinde Belirtilen Yokluk Nedenleri”. Bunun sebebi; m. 454/3’te yer alan “kararın alınmamış sayılması” ifadesini, “yokluk” yaptırımını şeklinde değerlendirmemizdir. Ayrıca, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları için de, aynen genel kurul kararlarında olduğu gibi butlan yaptırımının söz konusu olabileceğini ve butlanın tespitinin, TBK m. 27’de ifade edilen hükümler ile 6102 sayılı TTK m. 447’de sayılan genel kurul kararlarının butlanına ilişkin hükümlerin birlikte değerlendirilmesiyle yapılmasının yerinde olacağını belirttik.

6102 sayılı TTK m. 454/7,8 hükümleri uyarınca açılacak iptal davasının “yokluk” ve “butlan” durumunda olduğu gibi her zaman ve herkes tarafından ileri sürülemeyeceğini ve hâkim tarafından da re’sen dikkate alınamayacağını belirttik. Ayrıca, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptali için açılacak davayı; dava nedeni, talep, davacı, davalı ve dava açma süresi yönünden detaylı bir şekilde inceledik. Kanun’da davacı olarak sadece yönetim kurulu gösterilmiş olmasına rağmen; yönetim kurulunun bilinçli olarak iptal davası açmaktan imtina ettiği bazı durumlarda yönetim kurulu üyelerinin de, 446/1,d hükmünün kıyasen uygulanması suretiyle iptal davası açabileceği yönünde görüşümüzü belirttik.

Çalışmamızın son başlığında ise; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları aleyhine genel hükümlere göre ayrıca bir iptal davası açılıp açılmayacağı konusunda doktrinde yer alan görüşlere yer verdik. Bu konudaki şahsi görüşümüzün ise; m. 454/7 hükmünde düzenlenen iptal davası haricinde, genel hükümlere göre ayrıca bir iptal davası açılmayacağı, yalnızca şartları mevcutsa “butlan” veya “yokluk” durumlarına ilişkin olarak tespit davası veyahut haksız fiil hükümleri çerçevesinde ortaya çıkmış bir zarar varsa bunun tazmini maksadıyla “tazminat davası” açılabileceği yönünde olduğunu gerekçeleriyle izah etmeye çalıştık.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ARSLANLI, HALİL** : Anonim Şirketler, C. II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul, 1960.
- BAHTİYAR, MEHMET** : Ortaklıklar Hukuku, Yeni TTK' ya Göre Yazılmış 7. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- BESEN, MURAT** : Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- BİLGEÇ, HAKAN** : Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- BİLGİLİ, FATİH /
DEMİRKAPI, ERTAN** : Şirketler Hukuku, Bursa, 2013.
- BOZKURT, TAMER** : Ticaret Hukuku – Cilt II, Şirketler ve Kooperatifler Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2012.
- COŞTAN, HÜLYA** : Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değişirme Kararları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- ÇAĞLAR, HAYRETTİN** : Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara, 2010.
- DOMANIÇ, HAYRİ** : Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul, 1988.

- EREN, FİKRET** : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Bası, Ankara, 2012
- ERİŞ, GÖNEN** : Açıklamalı İçtihatlı Uygulamalı Anonim Şirketler Hukuku, Ankara, 1995.
- İMREGÜN, OĞUZ** : Anonim Şirkette Pay Sahipleri Arasında Çıkan Menfaat İhtilafları ve Bunların Telif Çareleri, İstanbul, 1962 (Menfaat İhtilafları).
- İMREGÜN, OĞUZ** : Anonim Ortaklıklar, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1968 (Anonim Ortaklıklar).
- İMREGÜN, OĞUZ** : Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler-Ortaklıklar-Kıymetli Evrak), Filiz Kitabevi, 12. Bası, İstanbul, 2001 (Kara Ticareti)
- KARAYALÇIN, YAŞAR** : Esas Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Hukuki Durumu, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu X, Batider, Ankara, 1993 (İmtiyazlı Pay).
- KARAYALÇIN, YAŞAR** : Özel Hukukta Meseleler-Görüşler, “Hukuki Mütalaalar”, Ankara, 1975.
- KENDİGELEN, ABUZER** : Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul, 1994 (İntifa Hakkı).
- KENDİGELEN, ABUZER** : Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, Beta Yayım, İstanbul, 1999.

KENDİGELEN, ABUZER

: Makalelerim, Cilt I 1986-2001, 2. Bası, İstanbul, 2006 (Makalelerim).

KENDİGELEN, ABUZER

: Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, İstanbul, 2012 (İlk Tespitler).

KIRCA, İSMAİL /

ÇELİK, FEYZAN HAYAL ŞEHİRALİ /

MANAVGAT, ÇAĞLAR

: Anonim Şirketler Hukuku, Ankara, 2013

KİRTİL, NEŞE

: Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, Güncel Yayınevi, İzmir, 2005.

MOROĞLU, ERDOĞAN

: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, 7. Bası, İstanbul, 2012 (Öneriler).

MOROĞLU, ERDOĞAN

: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, İstanbul, 2017, (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü 8. Baskı).

MOROĞLU, ERDOĞAN

: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 4. Baskı, İstanbul, 2004, (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü 4. Baskı).

NOMER, N. FÜSUN

: Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar, Beta Basım, 1. Bası, İstanbul, 1994.

**OKUCU TAFTALI,
İPEK**

: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca
Anonim Şirketlerde İmtiyaz, On İki Levha
Yayıncılık, İstanbul, 2018.

POROY, REHA/TEKİNALP, ÜNAL/

ÇAMOĞLU, ERSİN

: Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku,
Güncelleştirilmiş 6. Bası, İstanbul, 1995
(Ortaklıklar 6. Bası).

POROY, REHA/TEKİNALP, ÜNAL/

ÇAMOĞLU, ERSİN

: Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 11. Bası, Vedat
Kitapçılık, İstanbul, 2009 (Ortaklıklar 11. Bası).

POROY, REHA/TEKİNALP, ÜNAL/

ÇAMOĞLU, ERSİN

: Ortaklıklar Hukuku I, Güncellenmiş Yeniden
Yazılmış 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019
(Ortaklıklar 14. Bası).

PULAŞLI, HASAN

: Şirketler Hukuku Şerhi, Değişiklikler ve İkincil
Mevzuat Düzenlemeleriyle Güncelleştirilmiş 2.
Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.

REİSOĞLU, SEZA

: “Tartışmalar” Ticaret Hukuku ve Yargıtay
Kararları Sempozyumu XIII, Ankara, 1996.

SÜLEYMANLI, SERVET

: Anonim Şirketlerde Oy Hakkı, 2005.

ŞENER, ORUÇ HAMİ

: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara,
2012 (Ortaklıklar).

ŞENER, ORUÇ HAMİ

: Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2002.

- TEKİNALP, ÜNAL** : Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul, 2013, (Yeni Hukuk).
- TEOMAN, ÖMER** : Anonim Ortaklıklarda İntifa Senetleri, Ankara, 1978, (İntifa Senetleri).
- USLUEL, ASLI E. GÜRBÜZ** : Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Ankara, 2016.
- UYSAL, ESRA** : Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- ÜÇİŞİK, GÜZİN / ÇELİK, AYDIN** : Anonim Ortaklıklar Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.
- YASAMAN, HAMDİ** : “Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulunun Onayı”, Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku (Makaleler-Mütalaalar-Bilirkişi Raporları) Vedat Kitapçılık, İstanbul, Temmuz 2005.
- YATAĞAN ÖZKAN, ÇİĞDEM** : Anonim Şirketlerde Altın Paylar, On İki Levha Yayıncılık, Ekim, 2016.
- YAYLA, ÜMİT** : Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları – Elektronik Genel Kurullar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- YILMAZ, EJDER** : Hukuk Sözlüğü, Ankara, 2011.

MAKALELER

- AKAD, GÜL** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul, 2013.
- AKTAŞ, BETÜL** : İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul, 2018.
- AYTUĞAR, BİLGE** : Oy Hakkında İmtiyazlı Pay Grubunun Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XXIII, S. 1, 2019.
- BAHTİYAR, MEHMET** : Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı, İstanbul, 1996 (Kayıtlı Sermaye).
- BOSTANCIĞLU, METİN** : Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri ve İmtiyazların Korunması, V. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara, 1988.
- COŞTAN, HÜLYA** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması, Batider, C. XXIV, S.3, 2008, s. 403-431 (Özel Hak Sahipleri).
- ÇAMOĞLU, ERSİN** : 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili, 2011
- DOĞANAY, İSMAİL** : Tartışmalar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VII, Ankara, 1990, s. 60-65.

- DURAL, H. ALİ** : İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu (TTK m. 454), Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Günü, 2013.
- ERDEM, NURİ** : 6102 Sayılı Yeni TTK' ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin Müktesep (Kazanılmış) Hakları, Regesta, C. 2, S. 1, 2012.
- FALCIOĞLU,
METE ÖZGÜR** : Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2014, s. 139-172.
- İMREGÜN, OĞUZ** : Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori Paylar Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara, 2003, s. 181-200 (Özel Kategori Paylar).
- İMREGÜN, OĞUZ** : Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori İmtiyazlı Paylar Kurulları, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65. Yaş Armağanı, Ankara, 1988, s. 183-201 (İmtiyazlı Paylar Kurulları).
- KARAHAN, SAMİ** : Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul, 1991.
- KARASU, RAİF** : Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016.

- MEMİŞ, TEKİN** : Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır mı?,Dokuz Eylul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 3105-3121, Basım Yılı: 2015.
- MOROĞLU, ERDOĞAN** : Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Arttırımı, 2. Bası, İstanbul, 2003 (Sermaye Arttırımı).
- ORUÇ, MURAT** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıklarda İmtiyazların Korunması, Batider C. XXVI, S. 4, 2010, s. 169-203.
- ÖRNEK, MUSTAFA YİĞİT** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul, 2012.
- PASLI, ALİ** : Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan "Oy"un Hukuki Niteliği, İÜHFMC. LXVII, S. 1-2, s. 167-182, 2009.
- PULAŞLI, HASAN** : Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam ve Etkisi, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul, (Yönetimde İmtiyaz).
- TEKİL, FAHİMAN** : Yokluk, Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Sorunları, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, Ankara, 2001, s. 1091-1114.

- TEKİNALP, ÜNAL** : Esas Sözleşmesel Müktesep Hak, İkt. Mal., 1983, C. XXX, S. 1, s. 21 – 31 (Müktesep Hak).
- TEKİNALP, ÜNAL** : İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XII, Batider, Ankara, 1996, s. 1-36 (İmtiyazlı Paylar).
- TEOMAN, ÖMER** : Bir Anonim Ortaklıkta Payların Tümüne Yasada Öngörülenden Daha Fazla Hak Tanınması Ayrıcalık Yaratmak Anlamına Gelir mi?, Batider, C. XVII, S. 3, 1996.
- ÜNAL, SÜLEYMAN** : İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Kararlarına Karşı İptal Davası Açılabilir mi?, Yargıtay Dergisi, C. 17, S. 4, 1991.
- YASAMAN, HAMDİ** : Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara, 1987 (Birleşme).

İNTERNET SİTELERİ

<http://www.kazanci.com/>

<https://www.lexpera.com.tr/>

<http://www.sozluk.adalet.gov.tr/>

<http://spk.gov.tr/>

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Berkay Nizamoğlu, 08.07.1987 İstanbul doğumludur. Lise eğitimini İstanbul Saint-Joseph Fransız Lisesi'nde tamamlamıştır.

2011 tarihinde İngiltere'de "Cambridge Law Studio Legal English" programına katılmış ve "Test of Legal English Skills" (TOLES) sınavında da başarılı olmuştur.

Lisans eğitimini, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tamamlamış ve 2012 tarihinde mezun olmuştur.

2014 tarihinde Kadir Has Üniversitesi "Spor Hukuku ve Yönetimi" programına katılmıştır.

2019 yılında Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sermaye Piyasası ve Ticaret Hukuku Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır.

2014 yılından beri İstanbul Barosu'na kayıtlı olarak, serbest avukatlık faaliyetinde bulunmaktadır. Şuan, kendi kurmuş olduğu Nizamoğlu Avukatlık Bürosu bünyesinde mesleki faaliyetlerini icra etmekte olup, özellikle "Gayrimenkul Hukuku" ve "İmar Hukuku" alanları üzerine yoğun çalışmalar yürütmektedir.

